Preu-Una pesseta

ALMANACH de la ESQUELLA

de la TORRATXA

1890

LIT. LABIELLE

BARCELONA

LLIBRERÍA ESPANYOLA DE LOPEZ, EDITOR

RAMBLA DEL MITJ, N.° 20.

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1890.

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA

L' ANY 1890

SEGÓN DE SA PUBLICACIÓ

Escrit pèls Srs. JUST ALEIX, XAVIER ALEMANY, SIMÓN ALSINA Y CLÓS, Q. ARTIGAYRE, J. AYNÉ RABELL, M. BADÍA, VICTOR BALAGUER, F. BARTRINA, B. BASSEGODA, J. BLANCH Y ROMANÍ, MATÍAS BONAFÉ, C. BOSCH DE LA TRINXERÍA, S. BOY, V. BROSSA Y SANGERMÁN, DAMÁS CALVET, J. M.ª CODOLOSA, J. COLL Y BRITAPAJA, R. COLL GORINA, J. COROLEU, J. CUCHY, FANTÁSTICH, FOLLET, J. GARRIGA Y LLIRÓ, F. GRAS Y ELÍAS, E. GUANYABÉNS, ANGEL GUIMERÁ, C. GUMÁ, J. IXART, F. LASSARTE, A. MARCH, FRANCESCH MATHEU, APELES MESTRES, NARCÍS OLLER, J. PIN Y SOLER, J. PIQUET, J. PUIG CASSANYAS, FREDERICH RAHOLA, VICTOR RAHOLA, R. RAMÓN, M. RIBOT Y SERRA, J. RIERA Y BERTRÁN, M. RIUSEC, J. ROCA Y ROCA, ERNEST SOLER DE LAS CASAS, FREDERICH SOLER, R. SURINYACH BAELL, E. TODA, J. TOMÁS SALVANY, F. UBACH Y VINYETA, E. VIDAL VALENCIANO, E. VILANOVA, y altres notables escriptors cataláns.

ILUSTRAT

ab mes de 250 grabats

deguts á JULIÁN BASTINOS, R. CASAS, J. CUCHY, A. DIEGUEZ, M. FOIX, M. FORTUNY, S. GAY, F. GOMEZ SOLER, LL. LABARTA, J. LLOPART, J. LLOVERA, APELES MESTRES, R. MIRÓ, M. MOLINÉ, T. PADRÓ, J. PAGÉS ORTIZ, J. PASCÓ, J. LLUIS PELLICER, J. PELLICER MONSENY, EUSSEBI PLANAS, F. PRIETO, AGUSTÍ QUEROL, S. RUSSINYOL, J. SALA, ENRICH SERRA y NICANOR VAZQUEZ.

BARCELONA
LLIBRERÍA ESPANYOLA DE LOPEZ, EDITOR
RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20
1889.

Barcelona: Estampa de Lluís Tasso, Arch del Teatro, números 21 y 23.

TAULA ALFABÉTICA PER AUTORS

TEXT.

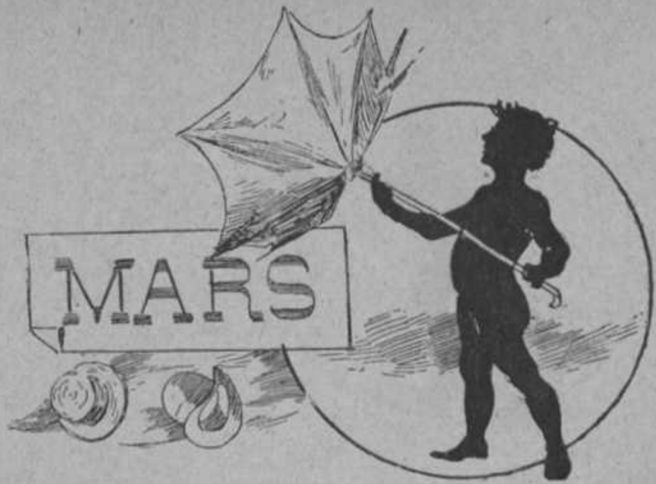
GRABATS.

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 26	4 42	1	Dimec. ✠ **La Circumcisió de N. S. Jesucrist,** sant Concordi mr. y Sta. Eufrosina vg.	1 53 T	2 54 M
7 26	4 42	2	Dij. S. Macari abat y s. Espiridió b. y cf.	2 23	3 41
7 27	4 43	3	Div. S. Daniel mr. y sta. Genoveva vg.	2 59	4 39
7 27	4 44	4	Dis. S. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa mr.	3 43	5 39
7 27	4 45	5	Dium. S. Telesforo p. mr y sta. Emiliana vg.	4 28	6 32
7 27	4 46	6	Dill. ✠ **La Epifanía ó la Adoració dels tres sants reys, Gaspar, Baltasar y Melcior.**	5 17 N	7 22
			Lluna plena á las 5 h. 29 minuts del matí.		
7 26	4 47	7	Dim. S Ramon de Penyafort cf. y s. Juliá mr.	6 14	8 6
7 26	4 48	8	Dimec. S. Teófilo díaca y s. Eladi mr.	7 9	8 46
7 26	4 49	9	Dij. S. Juliá mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.	8 10	9 21
7 26	4 50	10	Div. S. Nicanor díaca mr. y s. Gonzalo de Amarante cf.	9 9	9 50
7 26	4 51	11	Dis. S. Higini p. y mr y s. Salvi mr.	10 7	10 20
7 25	4 52	12	Dium. Sts. Arcadi, s. Aelredo ó Alfredo abat del Cister.	11 12	10 46
7 25	4 53	13	Dill. S. Gumersindo cf. y sta. Gláfira vg.	12 10	11 15
7 25	4 55	14	Dim. S. Hilari b. y dr. y sta Macrina.	» »	11 39
			Quart menguant á las 6 h. 24 minuts del matí.		
7 24	4 56	15	Dimec. S. Pau primer ermitá y s. Mauro ab.	1 15 M	12 8 T
7 24	4 57	16	Dij. S. Fulgenci b. dr. y s. Marcelo p. mr.	2 24	12 44
7 23	4 58	17	Div. S. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuixana.	3 39	1 23
7 23	4 59	18	Dis. La Cátedra de san Pere en Roma y sta. Prisca verge y mr.	4 51	2 11
7 22	5 0	19	Dium. **Lo Dolcíssim nom de Jesús,** S Canut rey y san Mario y comps. mrs.	6 4	3 10
7 22	5 2	20	Dill. S. Fabiá p. y s. Sebastiá mrs.	7 9	4 20
			Lluna nova á las 11 h. 41 minuts de la nit		
7 21	5 3	21	Dim. S. Fructuós b. y mr. y sta. Ignés vg. mr.	8 4	5 22 N
7 20	5 4	22	Dimec. S. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.	8 53	6 49
7 20	5 5	23	Dij. S. Ildefonso arquebisbe de Toledo y sta. Emerenciana vg. y mr.	9 29	8 8
7 19	5 6	24	Div. S. Timoteo b. y s. Tirso mrs.	10 2	9 17
7 18	5 8	25	Dis. La Conv. de s Pau ap., s. Proget b. y mr., patró de Palau Tordera, y sta. Elvira vg. y mr.	10 30	10 23
7 17	5 9	26	Dium. S. Policarpo b. y mr., y sta. Paula viuda.	10 59	11 26
7 17	5 10	27	Dill. S. Joan Crisóstomo b. y dr. y s. Emeri. abat.	11 27	12 30
			Quart creixent á las 8 h. 8 minuts de la nit.		
7 16	5 11	28	Dim. S. Juliá de Cuenca y s. Cirilo bb. y cfs.	11 54	» »
7 15	5 13	29	Dimec. S. Francisco de Sales dr., y s. Valeri, bisbe.	12 24 T	1 34 M
7 14	5 14	30	Dij. Stas. Martina vg. mr. y Aldegundis vg.	12 59	2 32
7 13	5 15	31	Div. S. Pere Nolasco cf. y fdr.	1 40	3 31

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.	SANTORAL.		LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 12	5 16	1	Dis. S. Ignasi y s. Cecili bisbes y mrs.	2 47 T	4 29 M
7 11	5 18	2	Dium. **La Purificació de N.ª S.ª** y s. Corneli centurió b. y cf.	3 13	5 18
7 10	5 19	3	Dill. S. Blay bisbe y mr., lo beato Nicolau de Longobardo mínim cf. y s. Oscar.	4 7	6 7
7 9	5 20	4	Dim. S. Andreu Corsini y s. Rembert bb. cfs.	5 2	6 47
7 8	5 21	5	Dimec. Los Sants mrs. del Japón y stas. Agata y Calamanda vgs y mrs.	6 4 N	7 22
			Lluna plena á la 1 h. y 5 minuts del matí.		
7 7	5 23	6	Dij. Sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.	7 1	7 56
7 5	5 24	7	Div. S Romualdo ab y s. Ricardo rey.	8 3	8 22
7 4	5 25	8	Dis. S. Joan de Mata fdr.	9 4	8 52
7 3	5 27	9	Dium. Sta. Apolonia vg. mr. y s. Nicéforo mr.	9 55	9 14
7 2	5 28	10	Dill. Sta Escolástica vg., s. Guillem duch de Aquitania ermitá.	11 8	9 44
7 1	5 29	11	Dim. Los set sts. servents de María fundadors.	12 14	10 11
6 59	5 30	12	Dimec. Sta. Eulari a vg. y mr. y sta. Humbelina vg.	» »	10 41
			Quart menguant á las 6 h. 43 minuts de la nit.		
6 58	5 32	13	Dij. S. Benigne mr., s. Fulcran y sta. Catarina de Riccis vg.	1 21 M	11 17
6 57	5 33	14	Div. S. Valentí pbre. mr. y lo beato Joan Baptista de la Concepció fdr.	2 32	12 1 T
6 56	5 34	15	Dis. Sts. Faustino pbre. y Jovita diaca, mrs.	3 40	1 1
6 54	5 35	16	Dium. S. Onésim b. y s. Honest mrs.	4 48	1 54
6 53	5 36	17	Dill S. Policroni b. y s. Rómulo mrs.	5 46	3 6
6 51	5 38	18	Dim. S. Simeó b. y mr. y la beata Cristiana vg.	6 40	4 20
6 50	5 39	19	Dimec. S. Mansuet b. y s Alvaro cfs.	7 22	5 38
			Lluna nova á las 10 h. 19 minuts del matí.		
6 49	5 40	20	Dij. S. Sadot b y s. Nemesi mrs.	7 54	6 51 N
6 47	5 41	21	Div. Sts. Vérulo, Secundí y Sirici mrs.	8 27	8 3
6 46	5 43	22	Dis. La Cát. de S Pere en Antioquía y s. Abili, b.	8 59	8 49
6 44	5 44	23	Dium. S Pere Damiá b. dr., sta. Margarida de Cortona.	9 25	10 14
6 43	5 45	24	Dill. S Matías ap. y sta. Primitiva mr.	9 54	11 19
6 41	5 46	25	Dim. Sts. Cesari b. y Avertano cfs.	10 26	12 22
6 40	5 47	26	Dimec. Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich y s. Porfiri b. mr.	10 58	» »
			Quart creixent á la 1 h. 58 minuts del vespre.		
6 38	5 48	27	Dij. S. Leandro arq. de Sev.ª dr. y s. Baldomero.	11 34	1 22 M
6 37	5 50	28	Div. S. Romá ab. y s. Rufí y comps. mrs.	12 19 T	2 18

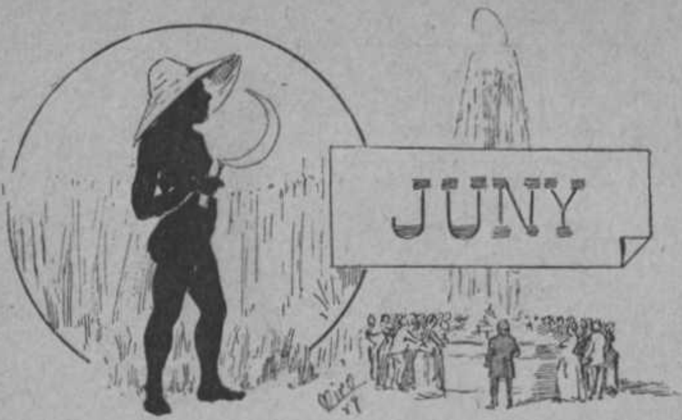

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
6 35	5 51	1	Dis. S. Rossendo b. cf. y sta. Eudoxia mr.	1 8 T	3 14 M
6 34	5 52	2	Dium. S. Simplici p. y cf. y s. Absalon mr.	1 57	4 2
6 32	5 53	3	Dill. Sts. Hemeterí, Celedoni y Medí mrs.	2 54	4 46
6 30	5 54	4	Dim. S. Casimir rey y s. Lluci papa y mr.	3 53	5 22
6 29	5 55	5	Dimec. Lo bto. Nicolau Factor y sta. Faina vg.	4 54	5 57
6 27	5 57	6	Dij. S. Olaguer arqueb., b. de Barcelona.	5 59	6 27
			Lluna plena á las 6 h. 39 minuts de la nit.		
6 26	5 58	7	Div. S. Tomás de Aquino dr. y sta. Perpétua.	6 58	6 53
6 24	5 59	8	Dis. S. Joan de Déu fdr. y sta. Erenia mr.	7 56	7 19
6 22	6 0	9	Dium. S. Paciá b. de Barcelona y sta. Francisca viuda romana.	8 59 N	7 49
6 21	6 1	10	Dill. S. Melitó y 39 comps. mrs.	10 4	8 14
6 19	6 2	11	Dim. S Constantí cf. y s. Ramiro mr.	11 13	8 43
6 17	6 3	12	Dimec. S. Gregori lo Magno p.	12 22	9 17
6 16	6 4	13	Dij. Sts. Ramiro y Rodrigo mrs.	» »	9 54
6 14	6 6	14	Div. Stas. Florentina vg. y Matilde reyna.	1 32 M	10 43
			Quart menguant á las 3 h. 56 minuts del matí.		
6 12	6 7	15	Dis. Sta Madrona vg. y mr., y s. Longinos mr.	2 36	11 38
6 11	6 8	16	Dium. S. Heribert b. y sta. Juliana mr	3 38	12 49 T
6 9	6 9	17	Dill. S Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.	4 29	1 57
6 7	6 10	18	Dim. S. Gabriel y lo bto. Salvador de Horta	5 15	3 11
6 6	6 11	19	Dimec. S. Joseph espós de Nostra Senyora y sta. Quintila mr.	5 50	4 29
6 4	6 12	20	Dij S. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana. **Primavera.**	6 24	5 39
			Lluna nova á las 8 h. 53 minuts de la nit.		
6 2	6 13	21	Div. S. Benet ab. y fr.	6 53	6 46 N
6 1	6 14	22	Dis S. Deogracias b. y sta. Catarina de Génova vda.	7 25	7 56
5 59	6 15	23	Dium. Lo bto. Joseph Oriol cf. y s. Victoriá.	7 51	9 2
5 57	6 16	24	Dill. S. Timolao mr. y s. Agapito b. mr.	8 20	10 8
5 55	6 18	25	Dim. ✠ **La Anunciació de Ntra. Sra.** y s. Dimas bon lladre	8 53	11 9
5 54	6 19	26	Dimec. S. Braulí b. y sta. Máxima mr.	9 30	12 10
5 52	6 20	27	Dij Sta. Lidia ab son espós y fills mrs.	10 11	» »
5 50	6 21	28	Div. Los Dolors de Ntra. Sra., s. Sixto III p. y cf.	10 57	1 5 M
			Quart creixent á las 9 h. 24 minuts del matí.		
5 49	6 22	29	Dis. S. Eustasi ab. y s Bertoldo cfs.	11 50	1 59
5 47	6 23	30	Dium. S. Joan Climach ab.	12 44 T	2 44
5 45	6 24	31	Dill. Sta. Balbina vg. y mr.	1 43	3 24

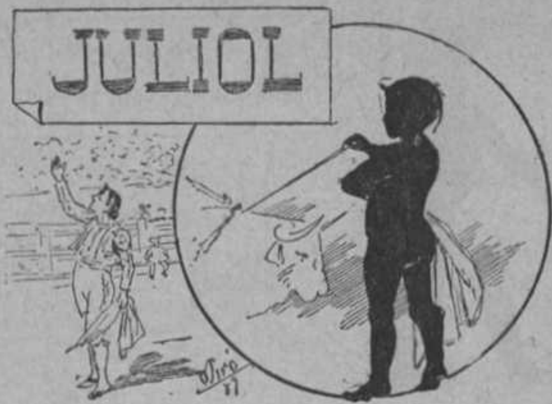

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 44	6 25	1	Dim. Sta. Teodora mr. y s Venanci b. mr.	2 41 T	3 59 M
5 42	6 26	2	Dimec. S. Francisco de Paula fdr.	3 44	4 29
5 40	6 27	3	Dij S. Benet de Palermo cf.	4 47	4 55
5 39	6 28	4	Div S. Isidoro arq. de Sevilla.	5 49	5 22
5 37	6 29	5	Dis. S. Vicens Ferrer cf.	6 47 N	5 52
			Lluna plena á las 9 h. 16 minuts del matí.		
5 35	6 30	6	Dium **Pasqua de Resurrecció de N. Sr. J. C.,** san Celestí p. y s. Celso b.	7 57	6 16
5 34	6 31	7	Dill. S. Epifani b. mr.	9 5	6 46
5 32	6 33	8	Dim. S. Edesi mr. y s. Albert lo Magno cf.	10 16	7 17
5 30	6 34	9	Dimec. Sta. María Cleofé y sta. Casilda vg.	11 27	7 54
5 29	6 35	10	Dij S. Ezequiel profeta.	12 31	8 38
5 27	6 36	11	Div. S. Lleó lo Magno papa y dr.	» . »	9 33
5 26	6 37	12	Dis. S. Juli p y s Víctor mr.	1 35 M	10 37
			Quart menguant á las 10 h. 45 minuts del matí.		
5 24	6 38	13	Dium. S. Hermenegildo rey y s. Justino mrs.	2 26	11 46
5 22	6 39	14	Dill. S. Pere González vulgo Telm y sta. Domnina vg. y mártir.	3 11	12 59 T
5 21	6 40	15	Dim. Stas. Basilisa y Anastasia mrs.	3 50	2 10
5 19	6 41	16	Dimec. S Toribi b. cf. y sta. Engracia vg. c. mrs.	4 22	3 22
5 18	6 42	17	Dij. La bta. Mariana de Jesús vg.	4 51	4 34
5 16	6 43	18	Div. S. Eleuteri b. y sa mare sta. Antía mr.	5 22	5 35
5 15	6 44	19	Dis. S. Lleó IX p. y cf., s. Hermógenes y s. Vicens mrs.	5 51	6 44
			Lluna nova á las 7 h. 57 minuts del matí.		
5 13	6 45	20	Dium. La Divina Pastora y sta. Ignés de Monte Pulciano vg.	6 17	7 50 N
5 11	6 47	21	Dill. S. Anselmo b. y dr.	6 51	8 55
5 10	6 48	22	Dim. Sts. Sotero y Cayo pp. y mrs.	7 24	9 56
5 9	6 49	23	Dimec. S. Jordi mr. patró del principat de Catalunya.	8 7	10 56
5 7	5 50	24	Dij. S. Fidel mr y stas. Bona y Doda vgs.	8 57	11 46
5 6	6 51	25	Div. S. March evang. y sta. Franca vg.	9 39	12 37
5 4	6 52	26	Dis. S. Cleto y s. Marcelí p. y mrs.	10 32	» »
5 3	6 53	27	Dium. Ntra Sra. de Montserrat, patrona de Catalunya, Lo Patrocini de s. Joseph y s. Pere Armengol mártir mercenari.	11 28	1 21 M
			Quart creixent á las 4 h. 43 minuts del matí.		
5 1	6 54	28	Dill. S Pau de la Creu fdr., s. Prudenci b. y s. Vidal mártir.	12 30 T	1 56
5 0	6 55	29	Dim. S. Pere de Verona mr. y s. Róbert abat.	1 31	2 30
4 59	6 56	30	Dimec. Sta Catarina de Sena vg., s. Pelegrí cf. y santa Sofía vg. y mr.	2 29	2 56

SOL			SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
4 57	6 57	1	Dij. S. Felip y s. Jaume apóstols.	3 31 T	3 22 M
4 56	6 58	2	Div. S. Atanasi b dr. y sta. Zoé mr.	4 33	3 48
4 55	6 59	3	Dis. La Invenció de la Sta. Creu.	5 38	4 16
4 54	7 0	4	Dium Sta. Mónica vda.	6 49	4 45
			♉ *Lluna plena á las 9 h. 4 minuts de la nit.*		
4 52	7 1	5	Diil. La Conversió de s. Agustí y s. Pío V p.	8 1 N	5 16
4 51	7 2	6	Dim S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.	9 14	5 49
4 50	7 4	7	Dimec. S. Estanislao b. y mr.	10 24	6 34
4 49	7 5	8	Dij. La Aparició de s. Miquel arcángel.	11 29	7 26
4 48	7 6	9	Div. S. Gregori Nazianzeni b. y dr.	12 26	8 27
4 46	7 7	10	Dis. S. Antoni arquebisbe de Florencia.	» »	9 37
4 45	7 8	11	Dium. Ntra. Sra dels Desamparats, sts. Pons, Eudal, Eveli y Anastasi mrs., patró de Badalona.	1 16 M	10 48
			☾ *Quart menguant á las 4 h. 13 minuts del vespre.*		
4 44	7 9	12	Dill. S. Domingo de la Calzada cf.	1 54	11 58
4 43	7 10	13	Dim. S. Pere Regalat cf. y s. Mus pbre. mr.	2 27	1 9 T
4 42	7 11	14	Dimec. S. Bonifaci y sta. Corona mr.	2 54	2 19
4 41	7 12	15	Dij. ✠ **La Asc. del Senyor,** s. Isidro Llauradó cf., patró de Madrit y del Inst. Agric. Catalá.	3 23	3 23
4 40	7 13	16	Div. S. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.	3 53	4 32
4 39	7 14	17	Dis. S. Pascual Baylon cf.	4 21	5 36
4 38	7 15	18	Dium. S. Félix de Cantalici cf. y sta. Claudia mr.	4 51	6 39
			● *Lluna nova á las 8 h. 10 minuts de la nit.*		
4 37	7 16	19	Dill. S. Pere Celestí p. y s. Ivo advocat.	5 24	7 44 N
4 36	7 17	20	Dim. S. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.	5 60	8 47
4 36	7 18	21	Dimec. S. Secundí mr. y la bta. María del Socós.	6 44	9 42
4 35	7 18	22	Dij. Stas. Rita de Cassia vda., Quiteria y Julia vgs. y mártirs y los sts. Casto y Emilio mrs.	7 31	10 33
4 34	7 19	23	Div. La Aparició de s. Jaume apóstol.	8 24	11 18
4 33	7 20	24	Dis. Stas. Afra, Susana, Marciana y Paladia mrs.	9 18	11 58
4 33	7 21	25	Dium. **Pasqua de Pentecostés.** S. Gregori VII p. y sta. Magdalena de Pazzis.	10 16	12 28
4 32	7 22	26	Dill. S. Felip Neri fdr. y s. Eleuteri p. y mr.	11 17	12 57
			☽ *Quart creixent á las 10 h. 26 minuts de la nit.*		
4 31	7 23	27	Dim. Lo venerable Beda pbre.	12 15 T	» »
4 31	7 24	28	Dimec. S. Just b. y s. Just cf.	1 16	1 38 M
4 30	7 24	29	Dij. Sta. Teodosia mr.	2 18	1 51
4 30	7 25	30	Div. S. Fernando rey d' Espanya y s. Félix I p.	3 20	2 18
4 29	7 26	31	Dis. Ntra. Sra. Reyna de tots los sants y M. del Amor hermós y sta. Petronila vg.	4 26	2 45

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 29	7 27	1	Dium. **La Santíssima Trinitat**, sts. Enecon ab. y Fortunat cfs.	5 36 T	3 11 M
4 28	7 28	2	Dill. Sts. Marcelí, Pere, Erasme y Blandina, mrs.	6 52	3 44
4 28	7 28	3	Dim. S. Isaac monjo y sta. Clotilde reyna.	8 4 N	4 24
			Lluna plena á las 6 h. 26 minuts del matí.		
4 27	7 29	4	Dimec. S. Francisco Caracciolo fr.	9 16	5 15
4 27	7 30	5	Dij. ✠ **SS. Corpus Christi**, s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia mrs	10 20	6 14
4 27	7 30	6	Div. S. Norbert b. cf., stas. Candia y Paulina.	11 12	7 22
4 26	7 31	7	Dis. S Sabiniá mr. y sta. Genivera vg. y mr	11 54	8 36
4 26	7 32	8	Dium. S. Salustiá cf y sta Calopia mr.	12 31	9 50
4 26	7 32	9	Dill. Sts. Prim y Felicia mrs.	12 59	11 2
			Quart menguant á las 9 h. 42 minuts de la nit.		
4 26	7 33	10	Dim. Sta. Margarida reyna de Escocia y sta. Oliva verge y mr.	» »	12 14
4 26	7 33	11	Dimec. S. Bernabé apóstol.	1 22 M	1 19 T
4 25	7 34	12	Dij. S. Joan de Sahagun cf. y s Onofre anacoreta cf.	1 58	2 22
4 25	7 34	13	Div. **Lo Santíssim Cor de Jesús**, s. Antoni de Padua cf. y sta. Aquilina vg. y mr.	2 23	3 26
4 25	7 35	14	Dis. S. Basili lo Magno b. y dr.	2 51	4 31
4 25	7 35	15	Dium. Sts. Vito, Modest y Crescencia mrs.	3 23	5 35
4 25	7 36	16	Dill. Sts. Francisco Regis cf., Quirse y Julita mrs.	3 56	6 41
4 25	7 36	17	Dim. Sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.	4 37	7 35
			Lluna nova á las 9 h. 49 minuts del matí.		
4 26	7 36	18	Dimec. Sts. March y Marceliá mrs. y s. Amando.	5 24	8 26 N
4 26	7 36	19	Dij Sta. Juliana de Falconeris vg. y sts. Gervasi y Protasi mrs.	6 14	9 12
4 26	7 37	20	Div. S. Silveri papa y mr.	7 7	9 56
4 26	7 37	21	Dis. S Lluis Gonzaga cf. y s. Palladi b. **Estiu.**	8 7	10 31
4 26	7 37	22	Dium. S. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.	9 4	10 59
4 26	7 37	23	Dill Sta. Agripina vg. y mr.	10 4	11 29
4 27	7 37	24	Dim La Nativitat de S. Joan Baptista y s. Firmin mr.	11 4	11 53
4 27	7 38	25	Dimec. S. Guillem ab. y sta. Febronia vg. y mr.	12 5 T	12 15
			Quart creixent á la 1 h. 45 minuts del vespre.		
4 27	7 38	26	Dij. S. Joan y Pau ger. mrs. y s. Pelayo mr.	1 1	12 44
4 28	7 38	27	Div. Sts. Zoylo mr. y Ladislao rey de Hungría.	2 8	» »
4 28	7 38	28	Dis. S. Lleó II p. y cf.	3 15	1 11 M
4 29	7 38	29	Dium. **S. Pere y s. Pau** ap. y sta. Benita vg.	4 31	1 42
4 29	7 37	30	Dill. La Conmemoració de s. Pau ap., sta. Emiliana mártir y s. Marsal b.	5 41	2 15

SOL			SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m.	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
4 29	7 37	1	Dim. S. Galo b. y sta. Leonor mr.	6 52 T	3 1 M
4 30	7 37	2	Dimec. La Visitació de Ntra. Sra. y s. Procés mr.	8 1 N	3 54
			Lluna plena á las 2 h. 15 minuts del vespre.		
4 31	7 37	3	Dij. S. Trifó y comp. mrs. y sta. Mustiola vg. y mr.	8 57	4 59
4 31	7 37	4	Div. S. Laureano b. y lo bto. Gaspar de Bono.	9 50	6 13
4 32	7 37	5	Dis. S. Miquel dels Sants cf. y sta. Zoe mr	10 28	7 30
4 32	7 36	6	Dium. La Preciosa sanch de N. Senyor J. C., s. Isaías profeta y s. Tranquili mr.	11 1	8 48
4 33	7 36	7	Dill. Sts. Fermí y Odó bb.	11 30	10 1
4 34	7 36	8	Dim. Sta. Isabel vda. reyna de Portugal.	11 58	11 13
4 34	7 35	9	Dimec. S. Zenon y comp. mrs., sta. Anatolia vg. y mr.	12 28	12 30 T
			Quart menguant á las 4 h. 35 minuts del matí.		
4 35	7 35	10	Dij. S. Cristófol mr. y los set germans mrs. y santa Amalia	12 57	1 21
4 36	7 34	11	Div. Sts. Pio I p. mr. y Abundio pbre. mr.	» »	2 26
4 36	7 34	12	Dis. S. Joan Gualbert ab. y sts. Félix y Nabor mrs.	1 25 M	3 29
4 37	7 33	13	Dium. S. Anaclet p. mr. y sta. Mirope mr.	1 57	4 29
4 38	7 33	14	Dill. S. Bonaventura card. bisbe y dr. y s. Ciro b. y cf.	2 38	5 27
4 39	7 32	15	Dim. S. Enrich emp., y s. Camilo de Lelis fr.	3 20	6 22
4 39	7 32	16	Dimec. Ntra. Sra. del Carme y lo Triunfo de la Sta. Creu.	4 10	7 12
			Lluna nova á las 12 h. 41 minuts de la nit.		
4 40	7 31	17	Dij. S. Aleix cf. y sta. Marcelina vg. y mr.	5 3	7 52 N
4 41	7 30	18	Div. S. Frederich y sta. Sinforosa y Marina.	6 1	8 32
4 42	7 30	19	Dis. S. Vicens de Paul fdr. y stas. Justa y Rufina mrs.	6 58	9 2
4 43	7 29	20	Dium. S. Elías prof., s. Geroni Emiliá fdr. y santas Margarida y Librada mrs.	7 58	9 31
4 44	7 28	21	Dill. Sta. Práxedes vg. y s. Daniel prof.	8 55	9 55
4 45	7 27	22	Dim. Sta. María Magdalena penit.	9 55	10 19
4 46	7 26	23	Dimec. S. Libori b. y cf., sta. Erundina vg. y s. Apolinar b. y mr.	10 54	10 47
4 46	7 26	24	Dij. Sta. Cristina vg. y mr.	11 54	11 12
4 47	7 25	25	Div. ✠ **S. Jaume apóstol, patró d' Espanya.**	12 58 T	11 40
			Quart creixent á las 2 h. 36 minuts del matí.		
4 48	7 24	26	Dis. Sta. Ana mare de Ntra. Sra.	2 6	12 10
4 49	7 23	27	Dium. S. Pantaleó mr. y stas. Juliana y Semproniana vgs. y mrs., patronas de Mataró.	3 16	12 48
4 50	7 22	28	Dill. Sts. Nasari, Celso y Victor mrs.	4 27	» »
4 51	7 21	29	Dim. Stas. Marta vg. y Beatris vg. y mr.	5 39	1 38 M
4 52	7 20	30	Dimec. Sants Abdon y Senen mrs. (vulgo s. Non y san Nen) y sta. Donatila vg. y mr.	6 44	2 37
4 53	7 19	31	Dij. S. Ignasi de Loyola fdr.	7 39 N	3 46
			Lluna plena á las 9 h. 16 minuts de la nit.		

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
4 54	7 18	1	Div. S. Pere ad-vincula, s. Feliu de Girona y stas. Fe, Esperansa y Caritat vgs. y mrs.	8 24 N	5 3 M
4 55	7 17	2	Di« Ntra. Sra. dels Angels, s. Alfonso María de Ligori bisbe y fdr., y s Esteve p y mr.	9 1	6 24
4 56	7 15	3	Dium. La Invenció del cos de s. Esteve protomártir.	9 32	7 39
4 57	7 14	4	Dill. S. Domingo de Gusman cf. y fr.	10 1	8 53
4 58	7 13	5	Dim. Ntra. Sra. de las Nèus y sta. Afra mr.	10 31	10 1
4 59	7 12	6	Dimec. La Transfiguració de N. S J. y los sts. Just y Pastor germans mrs.	10 57	11 10
5 0	7 11	7	Dij. S. Gayetá fdr. y s. Albert de Sicilia cfs.	11 26	12 15 T
			☾ *Quart menguant á las 2 h. 10 minuts del vespre.*		
5 1	7 9	8	Div. S. Ciriach y comps. mrs. y s. Miró b.	11 58	1 22
5 2	7 8	9	Dis. S. Romá soldat y s. Rústich mrs.	12 35	2 22
5 3	7 7	10	Dium S. Llorens mr.	» »	3 24
5 4	7 5	11	Dill. Sta. Filomena vg. y mr. y s. Tiburci mr.	1 20 M	4 18
5 5	7 4	12	Dim. Sta. Clara vg. y f.ª y sta. Felicíssima.	2 7	5 9
5 6	7 3	13	Dimec. Sts. Hipólit y Casiá mrs.	2 56	5 54
5 7	7 1	14	Dij. S. Eusebi mr. y sta. Limbania vg.	3 53	6 33
5 8	7 0	15	Div. ✠ **La Asumpció de Ntra. Sra.** y s. Tarcisi mr.	4 52	7 4 N
			● *Lluna nova á las 4 h. 11 minuts del vespre.*		
5 9	6 58	16	Dis Sts. Roch y Jacinto cfs. y sta. Serena vg.	5 52	7 32
5 10	6 57	17	Dium S Joaquim, pare de Ntra. Sra., s. Lliberat abat y s. Mamet mrs.	6 50	7 59
5 11	6 56	18	Dill. S. Agapito mr. y sta. Elena vda. emperz.	7 50	8 25
5 12	6 54	19	Dim. S. Magí mr., s. Mariano cf. y s. Lluís b. c.	8 50	8 53
5 13	6 53	20	Dimec. S. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.	9 45	9 14
5 14	6 51	21	Dij. Sta. Joana Francisca Fremiot vda. y f.ª	10 47	9 40
5 15	6 50	22	Div. Sts. Sinforiá, Fabriciá y Zótich mrs.	11 52	10 8
5 16	6 48	23	Dis. S. Felip Benici cf.	1 2 T	10 42
			☽ *Quart creixent á la 1 h. 11 minuts del vespre.*		
5 17	6 47	24	Dium. Lo Puríssim Cor de María, s. Bartomeu apóstol y sta. Aurea vg.	2 9	11 24
5 18	6 45	25	Dill. S. Lluis rey de Fransa y s. Genís d' Arlés.	3 22	12 20
5 19	6 43	26	Dim S. Ceferí p. mr. y s. Simplici mr.	4 24	» »
5 20	6 42	27	Dimec. S Joseph de Calasanz fdr. y la Transverberació del cor de sta. Teresa de Jesús vg.	5 23	1 22 M
5 21	6 40	28	Dij. S. Agustí b. y dr.	6 12	2 34
5 22	6 39	29	Div. La Degollació de S. Joan Baptista y sta. Sabina mr.	6 51 N	3 52
5 23	6 37	30	Dis. Sta. Rosa de Lima vg.	7 27	5 11
			🌕 *Lluna plena á las 4 h. 27 minuts del matí.*		
5 25	6 35	31	Dium. Ntra. Sra. de la Consolació ó de la Corretja y s. Ramon Nonat card. y cf.	7 59	6 27

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 26	6 34	1	Dill. S. Gil ab y s. Llop b.	8 28 N	7 42 M
5 26	6 32	2	Dim. S. Antolí mr. y s. Esteve rey y cf.	8 56	8 52
5 27	6 30	3	Dimec. S. Nonito b y s. Simon Estilita.	9 27	9 59
5 29	6 29	4	Dij. S. Casto mr., stas. Candia, Rosa de Viterbo y Rosalía vgs.	9 56	11 7
5 30	6 27	5	Div. S. Llorens Justiniá b. y sta Obdulia vg.	10 34	12 12 T
5 31	6 25	6	Dis. S. Onesiforo mr. y s. Fausto mr.	11 16	1 14
		☾	*Quart menguant à las 4 h. 21 minuts del matí.*		
5 32	6 24	7	Dium. Ntra Sra. de la Cinta en Tortosa, s. Augustal b., s. Vicens pbre. mr. (patró de Besalú) y sta. Regina vg. y mr.	12 2	2 14
5 33	6 22	8	Dill. ✠ **La Nativitat de N.ª S.ª** y s. Adriá.	12 52	3 4
5 34	6 20	9	Dim. S. Gorgoni mr. y s. Pere Claver cf.	» »	3 50
5 35	6 19	10	Dimec. S. Nicolau de Tol cf. y sta. Pulqueria em.	1 45 M	4 34
5 36	6 17	11	Dij. Sts. Proto y Jacinto germans mrs.	2 45	5 9
5 37	6 15	12	Div. S Leonci y Teodulo mrs.	3 42	5 38
5 38	6 14	13	Dis. Sts. Eulogi y Amat bb. y cfs.	4 42	6 3
5 39	6 12	14	Dium. **Lo Santíssim Nom de María**, la Exalt. de la Sta. Creu y s. General mr.	5 42	6 27 N
		●	*Lluna nova à las 7 h. 45 minuts del matí.*		
5 40	6 10	15	Dill. S. Nicomedes mr.	6 42	6 52
5 41	6 8	16	Dim. Sts. Corneli p. y Cebriá b. mrs.	7 41	7 20
5 42	6 7	17	Dimec. S. Pere de Arbués mr y la Impressió de las llagas de s. Francesch de Assis.	8 43	7 43
5 43	6 5	18	Dij. S. Tomás de Vilanova b. y s. Ferriol mr.	9 46	8 13
5 44	6 3	19	Div. Sta Constancia y s. Genaro y cps. mrs	10 54	8 42
5 45	6 1	20	Dis. S. Eustaqui y cps. mrs.	11 59	9 23
5 46	6 0	21	Dium. Los Dolors gloriosos de N.ª S.ª, s. Mateu apóstol evang. y sta Efigenia vg.	1 8 T	10 10
		☽	*Quart creixent à las 9 h. 57 minuts de la nit.*		
5 47	5 58	22	Dill. S. Maurici y cps mrs.	2 12	11 10
5 48	5 56	23	Dim. Sta. Tecla vg. y mr. y s. Lino p. y mr.—**Tardor.**	3 13	12 15
5 49	5 55	24	Dimec. **Ntra. Sra. de la Mercè** y lo bto. Dalmau Monner cf	4 4	» »
5 50	5 53	25	Dij. Sta María de Cervelló (v. del Socós).	4 47	1 28 M
5 51	5 51	26	Div S Cebriá mr y sta. Justina vg. y mr.	5 23	2 43
5 52	5 49	27	Dis. S. Cosme y Damiá germ. mrs y s. Adolfo mr.	5 55 N	4 2
5 53	5 48	28	Dium. S. Wenceslao mr. y lo b. Simon de Rojas confessor.	6 21	5 16
		◯	*Lluna plena à las 12 h. 51 minuts del vespre.*		
5 54	5 46	29	Dill. La Dedicació de S. Miquel Arcángel.	6 54	6 28
5 55	5 44	30	Dim. S. Geroni dr. y cf. y sta. Sofía vda.	7 22	7 39

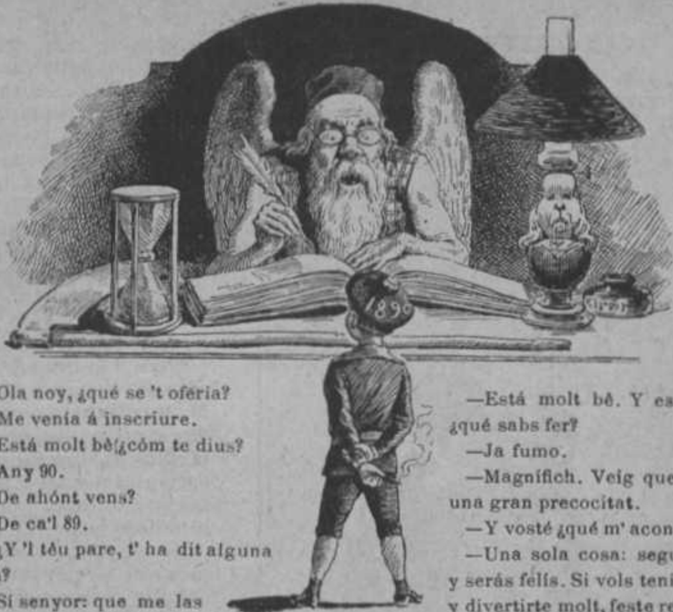

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.		SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
5 56	5 43	1	Dimec. Lo s. Angel Custodi del regne d' Espanya y sant Remigi b.	7 53 N	8 47 M
5 57	5 41	2	Dij. Los sts. Angels de la Guarda y s. Leodegari b. y mr.	8 27	9 57
5 58	5 39	3	Div. S. Candi mr. y s. Grau ab.	9 7	10 59
5 59	5 38	4	Dis. S. Francesch d' Assis conf. y fdr.	9 55	12 5 T
6 0	5 36	5	Dium. Ntra. Sra. del Roser, s. Froilá b. y sant Plácit mr.	10 46	1 2
			Quart menguant á las 8 h. 15 minuts de la nit.		
6 1	5 34	6	Dill. S. Bruno fdr. y s. Emilio mr.	11 40	1 48
6 2	5 33	7	Dim. S. March p. y s. August cf.	12 37	2 34
6 4	5 31	8	Dimec. Stas. Brígida vda. y Reparada vg. y mr.	» »	3 9
6 5	5 29	9	Dij. S. Dionís b. y mr. y sta. Publia abadesa.	1 34 M	3 38
6 6	5 28	10	Div. S. Franc.º de Borja y s. Lluis Bertran cfs.	2 34	4 7
6 7	5 26	11	Dis. S. Nicasi b. y mr. y sta. Plácida vg.	3 32	4 32
6 8	5 24	12	Dium. Ntra. Sra. del Remey, Ntra. Sra. del Pilar de Saragossa y s. Serafí cf.	4 32	4 56
6 9	5 23	13	Dill. S. Eduardo rey y cf. y sta. Celedonia vg.	5 32	5 25 N
			Lluna nova á las 10 h. 57 minuts de la nit.		
6 10	5 21	14	Dim. S. Calisto p. mr. y sta. Fortunada vg. y mr.	6 32	5 47
6 11	5 20	15	Dimec. Sta. Teresa de Jesús vg. fdra. compatrona de las Espanyas.	7 40	6 15
6 13	5 18	16	Dij. S. Galo ab. y la beata María de la Encarnació vg.	8 43	6 43
6 14	5 17	17	Div. Sta. Eduvigis vda. duquesa de Polonia.	9 55	7 23
6 15	5 15	18	Dis. S. Lluch evangelista y sta. Trifonia mr.	11 4	8 6
6 16	5 14	19	Dium. S. Pere de Alcántara cf.	12 6 T	8 59
6 17	5 12	20	Dill. S. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.	1 11	10 4
6 18	5 11	21	Dim. Sta. Ursula y 11,000 vgs. mrs.	2 1	11 12
			Quart creixent á las 5 h. 28 minuts del matí.		
6 19	5 9	22	Dimec. Sta. María Salomé vda. y sta. Cordula.	2 46	12 26
6 20	5 8	23	Dij. S. Pere Pasqual b. mr. y s. Joan Capistrá cf.	3 '0	» »
6 22	5 6	24	Div. S. Rafael Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf. y sant Martiriá b. mr. patró de Banyolas.	3 54	1 40 M
6 23	5 5	25	Dis. S. Crispí y Crispiniá mrs. y sta. Daria.	4 19	2 54
6 24	5 4	26	Dium. S. Evaristo p. y mr. y sts. Llució y Marciá mrs. y sta. Sabina mr. en Catalunya.	4 52	4 9
6 25	5 2	27	Dill. S. Vicens mr. y stas. Sabina y Cristeta mrs. de Avila.	5 20 N	5 16
			Lluna plena á las 11 h. 31 minuts de la nit.		
6 26	5 1	28	Dim. S. Simó y s. Judas Tadeo apóst.	5 52	6 27
6 27	5 0	29	Dimec. S. Narcís b. y mr.	6 24	7 36
6 29	4 58	30	Dij. S. Claudio y s. Marcelo mrs.	7 1	8 44
6 30	4 57	31	Div. S. Quintí mr.	7 44	9 49

SOL			SANTORAL.	LLUNA	
Surt h.m	Pon h.m.			Surt. h. m.	Pon. h. m.
6 31	4 56	1	Dis. ✠ **La festa de tots los Sants** y s. Benigne pbre.	8 32 N	10 46 M
6 32	4 55	2	Dium Sta. Eustoquia vg. y mr.	9 28	11 44
6 34	4 53	3	Dill. La Conmemoració dels fidels difunts, Innumerables mrs. de Saragossa y s. Armengol b. y cf.	10 21	12 30 T
6 35	4 52	4	Dim. S. Carlos Borromeo b. c. y sta. Modesta vg.	11 21	1 6
			☾ *Quart menguant à las 4 h. 5 minuts del vespre.*		
6 36	4 51	5	Dimec. S. Zacarías profeta y sta. Isabel pares de sant Joan Baptista.	12 21	1 41
6 37	4 50	6	Dij. S. Sever b. de Barcelona mr. y s. Lleonart ab.	» »	2 9
6 38	4 49	7	Div. S. Florenci b. y cf. y sta. Carina mr.	1 19 M	2 34
6 40	4 48	8	Dis. Los quatre sants màrtirs coronats.	2 19	2 58
6 41	4 47	9	Dium. Lo Patrocini de Nostra Senyora, s. Teodoro màrtir y la dedicació de la Basílica del Salvador en Roma.	3 19	3 26
6 42	4 46	10	Dill. S. Andreu Avelí cf.	4 19	3 48
6 43	4 45	11	Dim. S. Martí b. y cf. y s. Mena mr.	5 22	4 15
6 45	4 44	12	Dimec. S. Martí p. y mr. y s. Diego de Alcalá cf.	6 32	4 44
			● *Lluna nova à la 1 h. 29 minuts del vespre.*		
6 46	4 43	13	Dij. S. Estanislao de Koska cf.	7 40	5 20 N
6 47	4 42	14	Div. S. Serapi mr. y s. Rufo primer bisbe de Tortosa.	8 52	6 3
6 48	4 41	15	Dis. S. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp.	9 59	6 53
6 49	4 40	16	Dium. S. Elpidi y comps. mrs.	11 5	7 58
6 51	4 39	17	Dill. Sta. Gertrudis la Magna vda., stas. Iscle y Victoria mrs. y s. Gregorio Taumaturgo.	12 1 T	9 3
6 52	4 39	18	Dim. S. Máximo b. y s. Bárulas noy mr.	12 46	10 18
6 53	4 38	19	Dimec. Sta. Isabel reyna d' Hungría vda.	1 24	11 32
			☽ *Quart creixent à las 12 h. 36 minuts del vespre.*		
6 54	4 37	20	Dij. S. Félix de Valois cf. y s. Octavi mr.	1 57	12 42
6 55	4 36	21	Div. La Presentació de Ntra. Sra. en lo temple.	2 25	» »
6 56	4 36	22	Dis. Sta. Cecília vg. y mr.	2 52	1 54 M
6 58	4 35	23	Dium. S. Climent p. mr. y sta. Lucrecia.	3 23	2 59
6 59	4 35	24	Dill. S. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. y mr.	3 49	4 8
7 0	4 34	25	Dim. Sta. Catarina vg. mr. y s. Mercuri soldat mr.	4 21	5 18
7 1	4 34	26	Dimec. Los desposoris de Ntra. Sra. y s. Conrat b.	4 56 N	6 25
			♁ *Lluna plena à la 1 h. 15 minuts del vespre.*		
7 2	4 33	27	Dij. Sts. Facundo y Primitiu mrs.	5 36	7 32
7 3	4 33	28	Div. S. Gregori III p. cf. y s. Rufo y sa familia.	6 21	8 34
7 4	4 32	29	Dis. S. Saduruí b. y mr. y s. Filomeno mr.	7 13	9 33
7 5	4 32	30	Dium. S. Andreu apóstol.	8 9	10 20

SOL Surt h.m.	SOL Pon h.m.	SANTORAL.	LLUNA Surt. h. m.	LLUNA Pon. h. m.
7 6	4 32	1 Dill. S. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.	9 10 N	11 7 M
7 7	4 32	2 Dim. Stas. Bibiana, Adria y Aurelia mrs. y Elisa monja cartuixa.	10 7	11 42
7 8	4 31	3 Dimec Sts. Francisco Xavier cf. y Magina mr.	11 7	12 11 T
7 10	4 31	4 Dij. Sta. Bárbara vg. mr. y s. Pere Crisol.	12 6	12 40
		Quart menguant á la 1 h. 18 minuts del vespre.		
7 10	4 31	5 Div. S. Sabas ab. y sta. Crispina mr.	» »	1 3
7 11	4 31	6 Dis. S. Nicolau de Bari arq. de Mira.	1 6 M	1 23
7 12	4 31	7 Dium. S. Ambrós b. y dr.	2 2	1 52
7 13	4 31	8 Dill. ✠ **La Inmaculada Concepció de Ntra. Senyora** patrona d· Espanya y sus Indias.	8 6	2 17
7 14	4 31	9 Dim. Sta. Leocadia vg. mr.	4 10	2 41
7 15	4 31	10 Dimec. Ntra. Sra. de Loreto y sta. Eularia de Mérida verge y mr.	5 19	3 15
7 16	4 31	11 Dij. S. Damas p. espanyol.	6 30	3 54
7 17	4 31	12 Div. S. Sinesi lector y mr.	7 42	4 44 N
		Lluna nova á las 3 h. 3 minuts del matí.		
7 17	4 31	13 Dis. Sta. Llusia vg. y mr.	8 53	5 41
7 18	4 31	14 Dium. Sts. Nicasi y Pompeyo bb.	9 51	6 53
7 19	4 32	15 Dill. S. Eusebi b. y mr.	10 43	8 7
7 20	4 32	16 Dim. Sta. Albina vg. mr. y sta. Adelayda emp.	11 24	9 20
7 20	4 32	17 Dimec. S. Llatzer b. y cf. y sta. Bibina vg. mr.	11 57	10 36
7 21	4 33	18 Dij. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.	12 27 T	11 45
		Quart creixent á las 8 h. 28 minuts de la nit.		
7 22	4 33	19 Div. S. Nemesi mr. y sta. Fausta vg. y mr.	12 57	12 50
7 22	4 34	20 Dis. S. Domingo de Silos ab.	1 23	» »
7 23	4 34	21 Dium. S. Tomás ap. y s. Severiá b. cf. *Sol en Capricorni.*—**Ivern.**	1 52	1 58 M
7 23	4 35	22 Dill. Sts. Zenon, Demetri y Fluviá soldats mrs.	2 19	3 7
7 24	4 35	23 Dim. Sta. Victoria vg. mr. y s. Sérvulo paralítich.	2 53	4 15
7 24	4 36	24 Dimec. S. Delfi b.	3 33	5 21
7 25	4 36	25 Dij. ✠ **La Nativitat de N. S. J. C.**	4 16	6 22
7 25	4 37	26 Div. S. Esteve.	5 4 N	7 23
		Lluna plena á las 5 h. 49 minuts del matí.		
7 25	4 37	27 Dis. S. Joan ap. y evg.	6 1	8 16
7 26	4 38	28 Dium. Los sants Ignocents mrs.	6 59	8 59
7 26	4 39	29 Dill. S. Tomás arqueb. de Cantorbey mr.	7 58	9 39
7 26	4 40	30 Dim. La Trasl. de s. Jaume ap. y sta. Anisia mr.	8 54	10 10
7 26	4 41	31 Dimec. S. Silvestre p., y sta. Coloma vg.	9 55	10 38

—Ola noy, ¿qué se 't oferia?

—Me venía á inscriure.

—Está molt bé; ¿cóm te dius?

—Any 90.

—De ahónt vens?

—De ca'l 89.

—¿Y 'l tèu pare, t' ha dit alguna cosa?

—Sí senyor: que me las compongui com puga.

—Está molt bé. Y escolta, ¿qué sabs fer?

—Ja fumo.

—Magnífich. Veig que tens una gran precocitat.

—Y vosté ¿qué m' aconsella?

—Una sola cosa: segueixla y serás felís. Si vols tenir sort y divertirte molt, feste regidor d' ofici.

DOS MINUTS D' ANTE-SALA.

Per més, amat lector, que no 'ns coneixém de quatre dias, ja que las nostras relacións portan alguns anys de fetxa—onze 'n fa, si no m' equivoco, que l' Esquella branda, repica y saltironeja dalt de la Torratxa—permetme que sense merma ni detriment de l' amistat y la franquesa que reyna entre nosaltres, t' inviti á fer un curt moment d' ante-sala.

Acomódat com millor pugas en aquesta portería, y escolta, si ets servit, un parell de paraulas, que tinch de dirte en nom propi y per encárrech del amo de la casa, un tal López Bernagossi, persona, com sab tothom, de totas prendas, que no tè altre deria, desde qu' es al mon, que la de compiaure al públich ab las sèvas publicacións populars, acomodadas á tots los gustos y al alcáns de totas las butxacas.

L' any passat publicavam per primera vegada l' *Almanach de l' Esquella*, confiant ab la may desmentida benevolencia dels nostres lectors; pero l' èxit que alcansá excedí de molt á lo qu' esperavam, ja qu' en menos de tres horas quedá despatxada tota l' edició. Semblava talment que 'l regalessim.

Y aquell Almanach, no era més que un ensaig... casi una improvisació.

LAS QUATRE ESTACIÓNS.

PRIMAVERA.

Aixís es com desde aquell moment varem considerarnos obligats á correspondre, en la mida de las nostras forsas á tan inmens favor, no planyent esforsos ni sacrificis, per millorar tot lo possible la publicació que tenim l' honra de oferirte.

* * *

Un *Almanach* es com un pom de flors de tot l' any, recullidas aquí y allá, en los jardins del ingeni dels escriptors y 'ls artistas, y reunidas y combinadas, més que per utilitat, per recreo; més que per ensenyar alguna cosa nova, per distreure y entretenir lo més agradablement possible.

Tal es lo que 't oferim avuy: un aplech de produccións de totas midas, de totas formas, de tots colors y de tots los perfums imaginables. Si hem tingut acert en combinarlas, lo públich ho dirá.

Per lo que á nosaltres respecta, sols nos incumbeix agrahir ab tota l' ánima als escriptors y als artistas que 'ns han proporcionat flors tant exquisidas, en obsequi dels nostres lectors, ab una generositat y un desprendiment que fan possibles las condicións económicas de la present publicació. Sense aquesta generositat hauríam hagut de desistir de donar á llum un llibre que val inmensament més de lo que costa.

A tots las gracias més expressivas, á tots enterament, desde 'l modest colaborador que amaga 'l sèu nom ab un pseudónim, fins al poeta eminent que ha sabut conquistarse en empenyats certá-

LAS QUATRE ESTACIONS.

Estiu.

mens, lo honrós títul de mestre; desde 'l desconegut autor de la festiva espatotxada, fins al distingit y reputat novelista, que sab donar elasticitat á la prosa catalana, infundintli la sava y l' esperit del modernisme y fent ab sas produccións la gloria de la nostra renaixent literatura.

Lo mateix vot de gracias hem de fer extensíu als celebrats artistas que deixan en las planas del present *Almanach*, vivas mostras del sèu ingeni inagotable. Passan de vintisis las firmas que aquest any hi figuran y ellas solas de sí mateixas fan l' elogi. ¡Cóm no hem d' estar satisfets, al veure que apart dels que á Barcelona dònan mostras constants del sèu talent, s' han recordat de la pobreta *Esquella*, algúns dels que á Roma y á París, tan alta saben mantenir la bandera del art de Catalunya!... ¡Cóm no hem d' estar orgullosos si fins, gracias á l' amabilitat del distingit pintor D. Ramón Padró, 'ns cab la ditxa de reunir á tants treballs notables com aquí figuran, dos preciosas notas inéditas, una del malaguanyat amich Tomás Padró, y l' altra del incomparable Fortuny!...

*
* *

Deviam pagar aquest petit tribut de consideració á nostres amables escriptors y artistas, y de fixo que á tú, estimat lector, no t' haurá sabut greu aquest petit rato d' ante-sala, ja que sempre l' agrahiment fá de bon veure.

LAS QUATRE ESTACIÓNS.

TARDOR.

No vull, ni dech entretenirte per més temps. Los fulls del *Almanach* están tallats... Totas las portas quedan obertas... Quan tingas gust pots entrarhi. Res de cumpliments: ets á casa tèva.

P. DEL O.

¡COM LOS DE SANAHUJA!

(PASSA-TEMPS, Y RES MÉS)

—¡Cóm plou! ¡Vet'aquí lo que té sortir de casa sense parayguas!... ¡Oh! ¡Y cóm plou!

Un xicot d' aquells que venen pèls carrers, d' amagat dels municipals: — ¡Un parayguas per quatre pessetas!

—¡Un parayguas per quatre pessetas!... ¡Malas aguanyadas!... Si 'l parayguas fos de seda, encare m' hi arriscaría; pero déu ser de cotó...

—Sí, senyor: de cotó *inglés*.

—¡Y tal inglés! Potser sí qu' encare 's déu... ¡Aire, aire! ¡Y cóm va plovent! Si en lloch d' aygua caiguessen dobletas d' aquellas qu' ara no s' estilan ¡no 'n tiraría pochs de plans en Rius y Taulet!. .Bah, bah, ¿sabs que pots fer? Lo millor es que 't fiquis al Café Suis. M' hi esperan uns companys de Sanahuja, que varen arribar l' altre día... Mentres deixa de ploure aprofitaré la estona, y cumpliré ab aquests forasters.

* * *

Entro y...

—¿D' ahont surts?—me pregunta un parroquiá de tot l' any, que no es cap dels de Sanahuja. Aquests, per ara, no 's veuhen en forat ni en finestra.

—Hola, Saladrigas... Busco uns amichs de Sanahuja. (No 'm vaig recordar de que 'ls de Sanahuja, quan plou, solen posarse sota la pluja.) ¿Los coneixes?

—¡Que si 'ls conech?... ¡Ja ho crech! Ahir per ahir un d' ells me va pagá 'l café: vejas si 'ls conech. Séu, que mentres los esperas, pendrém alguna cosa... ¡Noy!

Al donar lo *parroquiá* 'l crit de *¡noy!*, s' acosta á la taula un home alt y gras com un sant Pau; es á dir, un mosso que hauría pogut serho de la Esquadra: un bon mosso, com se sol dir.

—¿Qué vols pendre?— 'm pregunta 'l parroquiá, sempre fent d' individuo de comissió d' obsequis.

—Res: no més tinch un xich de set... Si decás pendré un vas d' aygua.

—¿Ab un bolado?—diu lo mosso. Y acte seguit, sens esperar contesta, dóna mitja volta y... 'l perdo de vista.

* * *

En Saladrigas s' assenta més comodament, com qui 's disposa á fer alguna diligencia, y quan lo mosso 'm porta 'l bolado y l' aygua, li diu:

—Noy: á mí 'm portarás una racció de llebra... Cabalment avuy no he pogut anar á dinar... Després me portarás un filet ab trufas... sí, crech que ja me 'l acabaré. Després .. veurém si encare tindré més gana.

—¿Vol vi?

—¡Ja ho crech! ¿No ho sabs de sempre, mussol?

Lo mosso potser anava á contestarli: «Quan es vosté qui paga beu aygua clara, y gracias»; pero 'l *parroquiá* li tapá la boca ab un signo y una ganyota.

LAS QUATRE ESTACIÓNS.

IVERN.

* * *

Tot aixó passava á entrada de fosch. Varen encendre 'ls llums, pero jo per lo que toca als de Sanahuja, 'm vaig quedar tan á las foscas com avants.

En Saladrigas anava menjant. Jo de tant en tant, deya: «Los de Sanahuja no venen: ja no deurán venir; mes lo gurmant replicava: «No estiguis nerviós, pren paciencia: un ó altre d' ells vindrá» y al mateix temps, dirigintse al mosso deya:

—Noy, porta café y un puro.

—¿Encare plou?—vaig preguntar al *noy* gran.
—¡Uy! ¡Ara més que may!
Ja no podía perdre més temps, ni tenir més paciencia. Ja que no venen, vaig á fer com ells, es á dir, com los de Sanahuja: me posaré sota la pluja.

* * *

¿Ahónt es en Saladrigas? Ah, ja entench: ha anat al cel-obert: deu ser á...

. . . .

Bah, bah, bah: veig que tarda massa á sortir del... Pago 'l bolado y toco 'l pirandó... ¡*Noy!*
Ja tinch l' *home* á las mèvas ordres.
—¿Quánt es aixó? ¿Un ral?... Tè, aquí tens déu céntims per tú.
Lo *noy* no 's dòna per entés y diu:
—Cinch rals de la llebra y cinch del filet, son duas pessetas y mitja, un de pá, un de flam, dos de vi, un del café y un altre del puro, son sis rals. Tres y una, fan quatre pessetas; y un ral del bolado... Tot plegat, son quatre pessetas y vinticinch céntims.
—Bè, las quatre pessetas ja te las pagará 'l senyor Saladrigas. Mentrestant cobra 'l mèu bolado.
—Es que 'l senyor Saladrigas m' ha dit que vosté es quí paga.
—¡Un rediantre y mitj! ... Vés, dígali que fassi 'l favor de venir...
—¡Oh! Ja es fora. M' ha encarregat que 'l despedís: diu qu' ha rebut un recado urgent...
—Si es al cel-obert...
—Lo cel se li ha obert quan vosté s' assentat á la sèva taula. Aquí ja 'l coneixém, y no 'l servím pas si no vé ben acompanyat. A que 'ns quedi á deure, sempre hi som á temps. Jo li servit per la bona cara de vosté; sino...

* * *

Si quan hi entrat hagués fet la cara d' ara, 'l *noy* no hauría servit á n' en Saladrigas per la mèva bona cara; perque francament, la primada 'm va fer posar una cara com de prunas agres.
No vull rahóns. Paga, Peret, encare que 't digas un altre nom. Paga y vésten en nom de Dèu.
Y un altra vegada, quan plogui, també jo faré com los de Sanahuja: res d' entrar al café. En lloch de caure en mans d' en Saladrigas, val més mullarse y estarse sota la pluja.

ANTÓN FELIU Y CODINA.

A.....

Un cop m' has dat esperansas,
te burlas de mí al davant
dihent que jo ja no t' estimo?...
¡Aixó no 's pot aguantar!
Tú hi jugas ab lo cor mèu,
y per saber si es bó ó fals,
gosas en esbossinarlo
sens pensar lo mal que 'm fas.
Mes perque vegis l' afecte
que 't porto; perque jamay
pugas dir á tas amigas
que jo 't volía enganyar,
esbossina'l si bé 't sembla,
feslo á trossos si així 't plau,
qu' encar' que 'm matis, per 'xó
¡no 't deixaré d' estimar!

J. ABRIL VIRGILI.

ESPERANT LO XACOLATE.

—Marieta ¿y donchs qu' hém de fer?
—Esperis, que ara li remeno.

LAS MEVAS XICOTAS.

La primera 's deya *Amparo:*
contava sols vint abrils,
y dech dir sense reparo
que tenía bons perfils.
Passava jo molts apuros
puig guanyava poch salari:
vaig demanarli tres duros
y vá dirme:—Déu l' *ampari.*

Per ocupar la vacant
que l' Amparo vá deixar,
un día prop del Encant
á la Justa vaig trobar.
Ella franca y jo molt franch
está clar, vaig propassarme,

y la Justa punt en blanch
injustament va plantarme.

—

La Paz sigué la tercera
xicota que vaig teni'
y era una *Pau*, bullanguera,
més ferrenya que 'l butxí.
¡Quina xicota més *perra!*
Sempre 'm buscava rahóns...
aixís es que *Pau* ni guerra
vaig volguehi .. ni relacións.

—

Després ab la *Soletat*
vaig probar si lligaría,
puig estava enamorat ..
del dot molt gros que tenia.
Mes també varem renyi':
la *soletat* la espantava
y tenía un cert cusí
que per tot l' acompanyava.

—

LOS HOMES DEL DIA.

EDISSON.

Per sos invents portentosos
l' admira avuy tot lo mon:
si naix tres sigles enrera,
prou lo creman per bruixot.

UN QUE SAB LOS PUNTS QUE CALSAN.

—Tant com mès justa vaja de calsat, mès bonich fará 'l peu; y tant com mès bonich fassa 'l peu... etc., etc.

Cansat de buscar xicota
vaig tenir per fi de festa
una cara de marmota
que li deyan la Modesta.
Poch temps hi vaig festejar
per fátua y pretenciosa:
parlava sols de gastar
y era pobra y orgullosa.

—

Resumint aquestas notas
escoltin lo que 'ls diré:
—En tractantse de xicotas,
la milló' es la que no 's té.

LLUIS SALVADOR.

Dibuix de *Eussebi Planas.*

PARIS.—UNA LECTORA DE PERIÓDICHS (de *Dieguez*).

Lo que li interessa sobre tot es la política dels PARISSOS BAIXOS.

VENUS Y MERCURI.

Feya días que l' Enrich m' estava atabalant sempre ab la mateixa cansó.

—Vina—'m deya—vina á veure 'l nostre cassino. T' asseguro que no te 'n pencdirás. Allí 's passa 'l temps sense que un se 'n adoni. 'S riu, 's juga, 's canta, 's balla... 's fa tot lo que 's vol.

—¡Pero si no hi conech á ningú!...

—No importa: allí hi reyna la fraternitat dels temps grechs. Per xó la societat porta 'ls noms simbólichs de *Venus y Mercuri*.—

Verdaderament lo títul de la societat m' intrigava més que res. Jo 'm figurava, guiantme pêl nom, que 'l tal cassino sería un centro de joves comerciants, ahont hi concurrirían també noyas alegras y despreocupadas.

Pero l' Enrich de comerciant no n' era, ni may l' havía vist rossarse ab gent de negocis.

¿Qué significava, pues, aquell títul?

Per sortir de duptes, un vespre vaig determinarme á acompanyarlo.

*
* *

Entrém en lo local y ningú 's fixa en nosaltres.

Se coneix que allí no 's gastan compliments y que la presencia d' una persona nova no es cap estranyesa.

Los salóns están molt ben adornats: miralls, quàdros, flors, estatuetas .. tot revela gust y elegancia.

Pero lo més bonich es la concurrencia.

Hi ha més donas que homes, casi bé. La barreja de sexos es verdaderament pintoresca y graciosa. Allí un jove, sopa en companyía de dugas noyas. Allá tres ó quatre xitxarel-los, riuhen y jugan ab

UNA HERMANA.

¡Oh mística colometa
del colomar del Senyor!...
quan vé l' hora de las *cessas*
per xó no estás per rahóns.

una morena bastant aceptable. Més enllá un fulano y una *polla* seuhen en un recó y parlan més ab las mans que ab la boca...

Tot es bullici, gatzara, xiscles y riallas.

Recorro tots los departaments del cassino y sempre se 'm presenta al davant lo mateix quadro: la juventut rendint culto al amor... anti-platónich.

—¿Això es un cassino?—'m deya jo entre mí.—Més aviat sembla un d' aquells antichs temples de Roma, ahont se celebravan las saturnals, bacanals y demés solemnitats... *festivas*.

* * *

Mentres estava fentme aquestas reflexións, sento que 'm tocan per l' espatlla.

Era l' Enrich que tornava á reunirse ab mí.

—¡Qué tal!—me diu radiant de satisfacció,—¿qué te 'n sembla del nostre cassino?

—¡Bé, molt bé! Pero se 'm ocurreix una pregunta. ¿Cóm justifiquéu lo títul que li heu donat? Lo nom de *Venus* li escau perfectament... pero ¿y l' altre?

—¿L de *Mercuri*? Ja veurás, feste socio, vina cada vespre y t' esplicarás això del *Mercuri* avants de dugas senmanas.

FANTÁSTICH.

GATADAS.

Viu de planxar la Pepeta
y la festeja un gepich.
Mira 'l geperut, ¡jo 't flich!
vol viure ab la esquena dreta.

—

Jo portaré un diamant
y dirás qu' es un vidrot.
L' Arnús durá un cul de got
y dirás qu' es un brillant.

—

Está débil la Mercé
y ho esplica al doctor Trías:
—Afiguris, fa vuit días
que al méu cos no hi entra ré.

—

—Noy, quin parell de botinas
més malfetas que m' han fet.
—Natural, qui las ha fetas
ja sabs qu' es un sabater...

ERNEST SOLER DE LAS CASAS.

CONSELL D' AMICH.

—Mira, Arturo, si es que vols casarte, escolta lo que vaig á dirte. Per assegurar ta futura felicitat doméstica, no tens més que buscar una sogra *jamona* y de bon regent, y si pot ser, *viuda*.

—Y aixó ¿per qué?

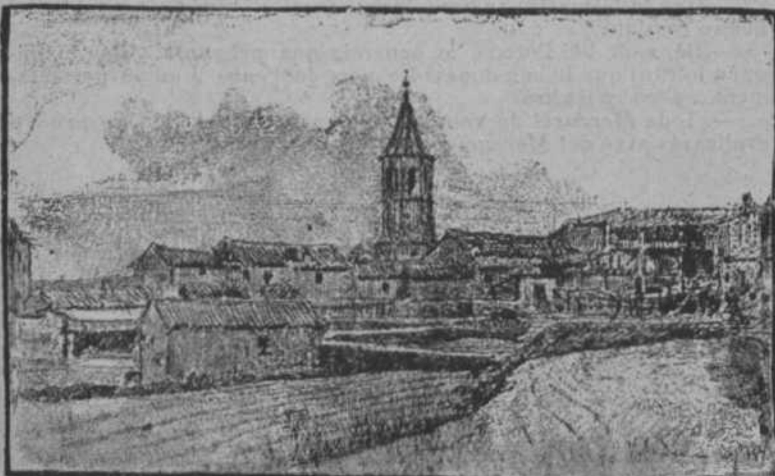
—Ho compendrás desseguida: lo mal génit de las sogras se déu generalment á la rabia que 'ls fa 'l veure's arreconadas. Donchs, tú prodígali tots los cuydados y atencións que 's mereix una senyora, tráctala sempre ab carinyo, y si fos tan exigent, enamórala. Ab aixó viurás felis.

—Bon consell es aquest, Enrich; pero no 'l crech del tot práctich.

—¿Per qué?

—Molt senzill; perque venint los zelos á invertir los papers, resultaría que la dona sería la verdadera y més temible de las sogras.

Alfons Adam.

Viladrau.—Dibuix inédit de Tomás Padró.

UN NASSARI Á UNA XATA.

Declaració.

Senyoreta: desde 'l día
venturós, que la vaig veure
per primer cop, ho pot creure,
¡de mí ha fugit l' alegría!
Era al Parch: ¿ho té present?
¡lo qu' es jo, com si fos ara!
Vosté estava ab lo séu pare
contemplant atentament,
las muecas y contorsións
que un mico, bastant tronera,
feya allá en la *Pajarera*
davant d' un mar de mirons.
Véurela y enamorarme
de vosté perdudament,

tot fou cosa d' un moment;
¿sab per qué?... vaig á explicarme.
Ja fá molt temps, que una cara
sense nas, per tot buscava,
y ¡oh dolor! ¡may la trobava!
Ja ho veig... ¡es cosa tan rara!
He vist nenas molt bufonas
que no ostentavan gran nas;
he vist xatas al méu pas,
que per cert eran molt monas:
també he vist dona bonica
ab molt poch nas, y fortuna;
pero jo, 'n buscava una
que no 'n tingués gens ni mica.
¡No me'n costa pochs de passos
l' invencible repulsió
que pèls nassos sento jo!
¡si 'l méu val per trenta nassos!
Per xó, al véure que vosté
en lloch de nas, sols té un clot,
vaig dir ja content del tot:
Noy: ¡aixó es lo qué 't convé!
Perque, díguim: ¿cóm podría
tenint nas, ferli un petó,
ni pèl dret, ni de cantó?
lo méu no ho permetería;
nos veuríam en un bull
cada volta que ho probessim,
y gracias, que no 'ns traguessim
fent probaturas, un ull.
Ara, aquest inconvenient
ja queda salvat del tot;
poso 'l nas dintre 'l séu clot,
y ho farém perfectament.
L' havernos trobat, sembla obra
providencial á tot sé;
vosté no té nas; donchs bé:
¡jo li daré 'l que á mí m sobra!
Per lo tant, ma ditxa tota
estriba en que 's casi ab mí;
y confío ab lo séu sí:
¡m' ho diu la méva *tarota!*
Jo ferla ditxosa anhelo;
mòn nom de pila, es Nassari,
y tinch tot lo necessari
per ser un marit modelo
Tinch bon génit; soch tan rich,
que á casa l' or vá á cabassos;
dech tenir trenta anys escassos,
que per casars', sempre dich
qu' es l' edat més oportuna,
per ser l' amor més intens;
y tinch un nas tan inmens
com ho es la méva fortuna.
Si 'ns casém, tota ma vida
la mimaré á cada pas;
y lo qu' es en quant á nas...
¡no n' estará mal servida!
Finalment, sols lo séu sí
pot calmá 'l mal que sufreixo;
per vosté, tant m' aflaqueixo
que semblo un arch de violí,

UN CONDECORAT DE FRESCH.

Lo qu' es á las donas, una con decoració sempre las enlluherna!

QÜESTIÓ DE GUSTOS.

Que no li vajan pas ab xitxaretlos: lo qu' ella vol son homes de pés.

ó bè una corda de lira;
y lo pitjor, es que observo
que á medida que m' enervo,
lo mèu nas creix y s' estira.
Y aixó, 'm causa desconsol:
puig, si de creixer no para,
bèn prompte la meva cara
será un rellotje de sol;
ó bè com soch alt de talla
y aflaquintme seguiré,
dintre de poch, ja tindré
tot l' aspecte d' una dalla
¡Xata hermosa!... ¡compadeixis
de quí espera lo sèu fallo!
Si 'm diu que nó... ¡'l nas me tallo!
conque, ja ho sab: decideixis,
¡Tal com li dich ho faría!
vosté calcúlis'ho ab pausa;
crech que no voldrá ser causa
de semblant *carnicería*,
y celebrar voldrá ab pompa
un enllás tan adequat,
ab lo sèu apassionat
molt atent:

NASSARI TROMPA.

Per la copia:—F. DE A. T. Y S.

ALLÓ QUE DIUHEN.

La créu del matrimoni es molt pesada: per aixó son dos á portarla,
Y devegadas tres.

FULLAS D' ÁLBUM (de *Labarta*).

Tipos de *Café concert*.

Bailarina javanesa.

Estudi á la ploma.

A TRAVÉS DEL MON.—RANXERÍA ARGENTINA.

En mitj la campinya rasa
es poch grat tal hospedatje;
pero tè una gran ventatje:
no 's paga lloguer de casa.

RONDALLETAS.

LO FULL DE SANTS.

Quí no ha conegut lo doctor D. Tomás Ribellas qu' enterrarem no fa gaires anys á Gerona? Era un dels metjes de més anomenada de la provincia, director medical del sant hospital y de l' hospici, visitant las principals familias, ricas y pobres de la capital. Inspirava tanta confiansa per sa experiencia y saber, qu' era sempre cridat en consulta per sos condeixebles rurals quan hi havía un cas de gravedat; son diagnóstich casi sempre encertat; molts malalts li devían la vida.

Alt, sech, magre, cara enquadrada d' un collar de patillas y sotabarba de pél gris; vestint sempre estiu é hivern de llarch paltot negre, armilla idem, corbata blanca y barret de copa de forma antiga, que contava molts anys, puig no era amich de mudansas; sempre net y respallat.

Morí á 75 anys, pero á pesar de sa vellesa, com era ferreny y de bona salut, no perdé may sa bona humor, ni las qualitats morals que l' adornavan; caritatiu, visitant de balde als pobres; molt callat y reservat en tot lo que se refería á la facultat.

Quan cridat en consulta, entrava en la cambra del malalt, desprès de bén enterat per lo metje de cabessera, lo desabrigava, l' aus-

A TRAVÉS DEL MON.—PATAGONS.

Son pobres los patagóns,
y de costums molt senzillas:
s' ho gastan tot ab faldillas,
ab mitjas y pantalóns.

---

cultava de cap á péus; tenía un palp y oido molt fins pera trobar la lesió per més arreconada que fos. Sempre amable y somrient animantlos ab bonas paraulas, puig deya que pera curar lo cos s' ha de realsar avans lo moral.

Havía fet sos estudis á Barcelona, y estudiat alguns anys á París, seguint la clínica de Trousseau, freqüentant las celebritats medicals, dedicantse especialment á la patología interna.

Vivía al carrer del Carme, en un primer pis, ab sa germana, vella soltera com ell; puig los dos han fugit sempre del matrimoni de tant que s' estimavan.

Lo que obliga al home y sobre tot al metje á casarse, es lo no

trobar en son interior, en son *home*, los cuydados, las atencións, lo bon arreglo y benestar que procura sempre la dona, la mestressa de casa, la muller; perque es massa absorbit pèls malalts. Mes si eixa dona, eix ángel de la llar es una germana també soltera, ¿per qué anar á buscar una muller qual carácter podría no simpatisar ab lo sèu?

Eixas rahóns també 's podían aplicar á D.ª Rosa, sa germana. Donchs lo Dr. Ribellas y sa germana vivían ab molta pau y estimació recíproca. Ella callada; sempre á sa feyna; dona d' iglesia sense ser devota; procurant sempre tenir content y satisfet á son germá.

Aixís com á mida que ve la vellesa, lo carácter cambia, s' agreix, 's torna insoportable, per D. Tomás era tot lo contrari: com més anys posava més bona humor.

Tenía algúns amichs privilegiats, dels quals me comptava, que anavam casi cada vespre de tertulia á casa sèva, fent la manilla ó bè, al hivern, al entorn de l' escalfa-panxas, conversant, tractant de qüestións políticas, económicas, fisiológicas, filosóficas, etc., puig lo Dr. Ribellas era un sabi, y, cosa singular, un metje creyent, de fé cristiana. Avuy día los metjes creyents, son clars com las festas anyals.

Encare que molt reservat, ab los tertuliáns de confiansa, després de una disertació molt séria sobre la psicología en sas relacións ab la fisiología, la conversa prenía á voltas un to més lleuger parlant de flaquesas y vanitats humanas, de carácters, de costúms socials, y allavors D. Tomás se descapdellava, y com era molt de broma, sempre 'n tenía un per contar, fenthi unas riallas tan contagiosas que feyam tots com ell.

Una vetllada la conversa girá sobre ordes religiosas, convents y clausuras; de las altas esferas filosóficas, la conversa baixá arrán de terra, á las flaquesas y miserias humanas... *omnia vanitatum*, nos deya.

D. Tomás era 'l metje de la comunitat de monjas benedictinas del convent de Sant Daniel, *extra muros* de Gerona, de recorts gloriosos del setge de la guerra del any vuit. Las monjas benedictinas son totas senyoras de bona posició, que viuhen retiradas del mon, claustradas en comunitat, subjectadas á la orde de Sant Benet.

D. Tomás visitava aque-

CAPRITXO.

Flamenquisme clássich.

llas bonas monjas, sols quan n' hi havia alguna de malalta; mes solian tenir totas bona salut y no 'l cansavan gayre.

«Un dia, nos digué, vingué l' *hermano* perque anés al convent. Hi aní lo mateix matí. Duas monjas m' acompanyaren á la celda de la mare superiora qu' estava al llit, gemegant.

—Senyora, ¿qué té? ¿qué li fa mal?

—Res... poca cosa... y alashoras la monja enfermera m' explicá que tenia un floronco molt gros que la feya molt sufrir.

—¿Hont lo tè?

—Un xich més avall de las caderas, en la part més carnosa.

—Ja ho entench. Donchs si la fa tant sufrir, pósinli cataplasmes de fullas de malva barrejadas ab grana de llinet; aixó li amorosirá y se reventerá d' ell mateix.

L' endemá hi torní; trobí la malalta ab gran torment. La mare enfermera me digué que la inflamació anava en aument.

—Senyora, es precís reventarlo... un colp de bisturí y prou, ja no sufrirá més, y ab tres dias lo tindrá gurit.

—Está bè, senyor doctor, digué la malalta; torni á la tarde y lo podrá reventar.

En efecte, á las sis me presentí al convent; las duas mateixas monjas m' acompanyaren al llit de la malalta; la trobí que estava de boca-terrosa, la part superior é inferior del cos abrigat ab dos llensols; entre las duas parts, es á dir en lo punt intermedi, un gran full de paper hont se veyan sants y santas pintats al cromo, arrenglerats, que cobrían aquella part carnosa de sota las caderas.

—Ja pot fer la operació, digué una enfermera.

Trech lo bisturí del estoig, lo aixugo bè, vaig per treurer aquell gran full de paper rublert de sants...

—No senyor; res ha de treurer, me digué la enfermera, detinguentme 'l bras.

—¡Pero senyora!... ¿qué significa aixó?... ¡Cóm vol que operi sense veure 'l bony!

—Res de més fácil: apunti á Sant Joseph... á sota d' ell hi ha lo floronco.

Aixis ho feu, y va anar molt bè..... ¡quin' una se n' havian pensada aquellas bonas monjas pera salvar lo pudor de llur mare superiora!...

***

LA PRIMERA NESPLA.

Aquella mateixa nit, lo Dr. Ribellas estava de gresca, y sense apartarse de sa tessis de miserias y flaquesas humanas, nos contá lo que segueix:

CAPRITXO.

Flamenquisme realista.

EN LO RESTAURANT.

¿Saben per qué l' ha portada al Restaurant? Perque ell en materia de faldillas es partidari acérrim d' aquell ditxo: *«Por la boca muere el pez.»*

—¿Vostés coneixen á la senyora de casa Urlina, D.ª Eularia? puig es senyora de molt rumbo; sempre emperifollada; donant lo tó de moda á las elegantas de Gerona, encare que comensa á ser un poch estantissa, puig ha de tenir 50 anys ensá enllá; fa temps que la conech. Las reunións que dòna á casa sèva es de lo més escullit y elegant de la capital.

Es viuda, sense familia, y com la casa de Urlina tè gran patrimoni, D.ª Eularia no sab cóm gastar la renda que li dòna. Ha sigut guapa; ara posant anys s' ha engroixida y arrodonida; tè doble sotabarba de carn flonja, grassa, ab un bigotet que causa son desespero; cada matí li es á la saga, arrancant los péls de un á un; mes no 'n tréu res; lo bigotet sempre persisteix. Prescindint d' aixó, creguin qu' encare fa goig: ab colorets y polvos d' arrós, sab dissimular la sèva edat.

¡A fé fé! no es gens despreciable: ¡quánts n' hi ha que 'n farían festa major!... ¡heu!... ajudanthi sa riquesa.

D.ª Eularia de Urlina es molt amiga de D.ª Cecili Riardell, que vostés coneixen. Visito las duas casas. Vostés saben que no fa gayre D.ª Cecili posá al mon sa octava criatura, qui per cert li doná un part molt dificultós; mes felisment ne sortí. Jo la visitava tots los dias, encare que estava ja en plena convalescencia.

Una tarde que venía de visitar un malalt, al passar pèl carrer de la Forsa, davant de la porta de la casa de D.ª Cecili, vulguí fer un puja y baixa. Dech advertilse que, sufrint molt dels ulls de poll, portava jo aquell dia unas sabatas de vellut negre ab sola de pelfa, de manera que gens de fressa feya al caminar.

Al pujar l' ampla escala que porta al segón pís, vegí una senyora vestida ab elegancia, sis ó set grahóns més amunt, qui també pujava. Mes lo singular fou que tot pujant se deturava un instant, exhalant un suspir com de cansada, fent un saltirot imperceptible, molt lleugeret, y, tota satisfeta, á cada saltirot que feya, deya: *¡nespla!... ¡nespla!...* La funció se repetí quatre ó cinch vegadas á mesura que anava pujant, exclamant sempre: *¡nespla!... ¡nespla!*

Jo pujava detrás d' ella, mossegantme los llabis per no esclafir una rialla.

Arribant al replá del segón pis, se deturá: jo feu lo mateix, á sis grahóns més avall; pero se degué avisar de mí, puig girá 'l cap y me vegé á poca distancia d' ella: ¡era D.ª Eularia de Urlina!

¡Volen veurer senyora més sofocada!... S' torná roja com una cirera... y com en eixos casos es tant l' apuro qu' un se troba que si 's parla es per més embolicarse, D.ª Eularia, adonantse que jo pujava detrás d' ella, volgué aclarir lo dupte que la posava en confusió, y tota somrient y molt amable, sa cara roja y apurada:

—¡Ay! ¡ay!... Senyor doctor... no m' havía adonat de vosté... ¿de quán ensá pujava detrás méu?

—Desde la primera nespla, senyora ..

C. Bosch de la Trinxería.

FUNCIÓ DOBLE.

Mentres los senyors dintre del teatro veuhen la comedia, los cotxeros al carrer, la fán ab las mistayres.

GENT DE CASA.

—Pássiho bè, Sra. Agneta.

—Estiga bó, Sr. Joseph. ¡Caratsus! No l' havía conegut tan mudat.

LOS MALALTS DEL SIGLE XX.

Jaume Font y Sagristó,
solter y fill de Matanzas,
de edat de vint y tres anys,
constitució delicada,
temperament nerviós
y hereu d' una bona casa,
habita ja fa molt temps
un pis del Passeig de Gracia.
Génit alegre y rumbós,
congestionat de butxaca,
se dedica tot d' un cop
al joch, á las novas macas,
á la beguda, al fumar
y á altras cent calaveradas
propias del qui tè 'l cap buyt,
un cor gran, fet ab aixamplas,
lo portamonedas plé
y las dos mans foradadas.
Vet' aquí que fa un quant temps
que notant los de sa casa
que 's torna groch y tè tos,
que 's desnutreix, pert la gana,
que está febrós, indolent,
que la séva veu s' apaga,
que suha molt als matins,
que li flaquejan las camas,
en fi, 'l quadro sintomátich
d' una malaltía extranya,
determinan consultar
á un metje dels de més fama.
Avisan, donchs, á un doctor
que porta trona y mangala
y rellotje d' or y guants,
perque sens tals circunstancias
no s' entenen malaltías
ni las receptas son válidas.
L' interroga, 'l percuteix,
l' ausculta, 'l polsa ab catxassa,
's renta, cobra y se 'n va
y á la porta de l' escala
'ls diu aixís:—«Lo malalt
»tè la freixura espatllada.
»La méva especialitat
»son melsas, cors y espinadas;
»per lo tant, se buscan un
»especialista de práctica.»
Lo veu al día següent
un doctor de barba llarga,
ab lentes d' or, anells d' or
y agulla d' or de corbata.
Porta un seguit d' instruments
que de véure'ls fa basarda.
Amida 'l pit del malalt,
y ab un clarinet de plata
l' ausculta ajegut, sentat,
pe 'l davant y per l' espatlla,
y ab tó doctoral després
d' aqueix examen exclama:
—«Lo jove tè la perdiu

APLICACIÓ DE LA GOMA.

Per davant y per darrera
y per qualsevol cantó,
aquest tipo serviría
per un punyo de bastó.

UN RECORT DE LA TERRA.

La máquina ha tret al torn:
¡pobre filatera!
La filatera ja ha mort:
¡tant bonica qu' era!

»de la part esquerra mala;
»jo 'n curo de dretas sols,
»per lo tant, no fa per casa.»
Y 'ls circunstants admirats
escoltan, callan y pagan,
y un metje buscan que curi
perdius esquerras nafradas.
N' hi va un de petitó,
que tot just surt de las aulas,
franch, expansiu y que xerra
lo mateix qu' una calandria.
Mira 'l rellotje, 'l pacient,
la llengua, 'l ventre, la cara,
los ulls, las mans y lo pit.
Per fi de festa demana
escupina del malalt,
que sobre un vidret enganxa.
Y com tots, renta's las mans,
cobra un duro y diu ab calma:
—»Aquest minyó no está bó,
»y 'l no estar bó algo ho causa.»
(L' auditori queda mut
davant tanta perspicacia.)
Y segueix:—»Prou qu' ho sabré.

»Dintre un mes passin per casa.»
Jaume Font y Sagristá
més cada día s' agrava,
perque 'ls metjes no receptan
sens saber antes las causas,
y 'l pobre 's va decandint
de manera que fa llástima.
Als trenta días cabals
la familia de Matanzas
de nou importuna al metje,
que 'ls dóna formal paraula
de que cultiva 'ls microbis
que trobá á l' escupinada,
y que si 'n fan de petits
del tractament será base.
Y feu la casualitat
que quan lo malalt finava
en lo camp del microscopi
d' hont lo jove doctó' arranca
lo mecanisme dels sérs
y 'ls secrets del protoplasma,
vingués un baccilo Kock
á descubrir la jugada.
¡Eureka! ¡Ja l' hem trobat!
¡Tuberculosis! exclama
mentres lo pobre Jaumet
á can Pistraus feya malvas.
¡Oh prudencia y previsió
sempre dignas d' alabansa!
¡Quán bonich es remontarse
á la causa de las causas!

FOLLET.

DEL MÉU TUPÍ.

Si anant pèl carrer en companyía de una dona, aquesta 't diu que t' estima molt, mira desseguida si passéu per davant de algun argenter.

—

No sols los negres coneixen la esclavitut: també 'ls blanchs poden ser esclaus. L' esclavitut dels blanchs es lo matrimoni.

—

Quan algú tè una desgracia, son molts los que 'l compadeixen; en cambi quan se casa, tothom riu. ¡Quin cinisme!

—

Jo comparo 'l matrimoni á algunas pessetas falsas. A las dos ó tres fregadas ja 's veu lo llautó.

S. PITARRETA.

TIPOS QUE 'S PERDEN.

Aquells senyors respectables
tan pulcres y tan bons mossos
qu' eran l' adorno y l' encant
de las professóns de Corpus.....

LA PLANXADORA.

Per avuy ja n' hi ha prou; ara á planxá' á la nona.

FULLA D' ALBUM.

A Teresina.

Sens esser catalanista
ni *sisquiera* catalá,
tenint l' álbum á la vista
que 'm torna un célebre artista,
jo en ta llengua 't vull parlá,
pera dirte, Teresina,
que desde l' antich Cardona
fins al modern Fontrodona,
tú ets la més hermosa nina
qu' ha nascut á Barcelona.
Y si de mi depenía
resoldre la gran qüestió
del códich civil, m' aymía,
tú ets la sola *institució*
foral que 'm reservaría.

Joseph Coll y Britapaja.

TEMPS PERDUT.

DIÁLECH.

Lloch de la escena: qualsevol puesto.—Personatjes: ELL, ELLA... *y ningú mès.—Ella te vint anys: ell trenta.*

ELL.—¡Carám! ¿sab qu' es molt simpàtica vostè?

ELLA.—Mil gracias. (*Apart.*) ¡Crech que ara hauría de ruborisarme!... (*Se ruborisa.*)

ELL.—Nó, nó; no 's pensi que li dich de broma. Es una de las senyoretas mès monas que hi vist en ma vida...

ELLA (*apart.*)—Sembla que va de veras.... Tornémnos á ruborisar... (*Alt.*) ¿Vol dir? No será tant com vostè suposa...

ELL (*molt serio.*)—Li asseguro. La sèva cara tè un no sè qué, un atractiu tan especial, una frescura encantadora..... (*Mès serio encare.*) ¿Qu' es soltera vostè?...

ELLA (*apart.*)—Lo qu'es ara, no hi ha mès... Se 'm declara á boca de *carro.* (*Alt.*) Sí senyor... (*Apart.*) Anava á anyadir: Per servirlo.

ELL (*molt tranquil.*)—Pues ja li dich; pocas fisonomías hi ha que tinguin la gracia que tè la de vostè. ¡Ja ho crech!...

ELLA (*apart.*)—Ja va atrevintse... ja va atrevintse. 'M sembla que lo qu' es aquest, no se 'm escapa. (*Alt.*) ¡Vaya un adulador n' hi ha de vostè!... (*Baixa 'ls ulls.*)

ELL.—No senyora; y li vull ser franch. ¿Sab quín es lo principal motíu de la simpatía que vostè m' inspira?

ELLA (*apart.*)—Ara sí qu' es mèu. ¡Ja tinch marit! (*Alt.*) ¡Psè!... ¡qué sab una!...

ELL.—Pues m' es simpática perque se sembla molt, pero molt á la mèva senyora...

ELLA (*alsant lo cap, feta una fiera.*)—¡Ah! ¿qu' es casat vostè?

ELL.—¡Vaya!

GENT DE CASA (per *Russinyol.*)

—A Espanya no mes hi ha dos homes conformes: en Pi y Margall y un servidó de vostés.

GENT DE CASA (per *Russinyol.*)

—Si 'm necessitan, vajin al Ninot, y preguntin pèl *Tremendo.*

ELLA (*ab molt mals modos y donantli una empenta.*)—¡Y donchs vaji en nom de Dèu! ¡Ximple! ¡No fassi perdre 'l temps d' aquesta manera!...

MATÍAS BONAFÉ.

¡QUÉ PILLO!

—¿Com es, Pepito, que al mèu marit li fá tan mala cara?
—Perque la bona cara la guardo tota per vosté.

SOMNI.

Ahir nit he somiat que jo era, ¡oh nina!
un aucellet ab plomas de colors;
que 'm tenias tancat dins d' una gabia
penjada en lo cairell de ton balcó;
que ab tas manetas blancas allisavas
lo vellut de mòn tendre plomissol;
que, arrodonint ta boca vermelleta,
tos llabis me donavan un pinyó,
y que damunt tòn seno me posabas,
damunt tòn seno, y del costat del cor.

VÍCTOR BALAGUER.

LA CARTERA DEL AVI.

(Menció honorífica.—Certamen literari de Granollers, de 1886.)

Lo mèu avi—qu' era un sabi—
al morir deu anys enrera
va deixarme per recort,
una artística cartera
pell de Russia verdadera,
bó y *xifrada ab plata y or*.

Com ell deya—quan la treya—
jo li dich la companyona
puig vé ab mí per tot arréu;
ja 'n tè celos la minyona;
pero á mí... ¡tant se me 'ndona!
crech al avi, al damunt mèu.

Sigui 'hont sigui que jo vaji
me la enduch sempre per tot
ab un llapis que no falli
y afilat ben bé de nou:
y axís si una cosa 'm xoca
ne prench nota cuydadós
en lo lloch mateix ahont passa:
—Poden créure'ho, que no es guassa—
per modelos gasto poch.

Hi ha 'l retrato de una *Conxa*
que fa un any perdé al marit,
prés al punt que 's desmayava
entre plors, ays y suspirs:
de protestas si va ferne...
¡ni un notari! .. y ara 's diu
que la *Conxa* busca *perla*...
—Cóm qu' es guapa... pot haverla.—
Pero... ¡vaya quín partit! ..

També hi tinch á *Don Cecilio*
repapat en son *landó*
ab aquell somrís sarcástich
qu' escarneix als acreedors:
sent alsista féu farrolla;
pro al venir del Rey la mort,
duya una jugada forta...
¿y ell que sí?... tanca la porta;
quiebra y... ¡apa!... ¡á pendre 'l sol!...

Hi ha un traball que á fé 'ns retrata,
tret també del natural;
un soldat ceguet que aplega
de un carlí la caritat:
lo soldat perdé la vista

á la patria defensant,
y ella—obrant com vil madrastra—
mentre 'l *sorge* aixís s' arrastra
regoneix al altre 'ls graus.

També hi tinch á la *Pepilla,*
retratada en lo moment
que fingint una *bronquitis*
torna mico al metje sèu:
ni al estiu pot deixá 'l cárrech
lo marit que tè un *bufet,*
y ella sola va á Ayguas-bonas...
—¡Ay Senyor, fiéus de las donas!—
Y allí troba al cosinet.

Hi ha 'l retrato d' un *Don Pancho,*
que 's titula liberal,
prés al punt que feya un brindis
enaltint la llibertat:
pero com que la fortuna
la va fer tractant ab *carn,*
s' hi veu dret al sèu darrera...
—vaig copiarlo perque hi era—
un negret, qu' es sòn esclau.

També, prés en sa botiga,
hi ha 'l retrato d' En Pau Puig,
que molts cops l' hi han posat multa
perque gasta 'ls pesos curts;
pero ab tot, si á 'n ell escoltan
no hi ha al mòn home més just,
y per darne als tontos proba...
—¡quin nadá y guardá la roba!...—
se 'n confessa á cada punt.

Diputat hi tinch, que 'm consta
que no ha tret de la urna un vot;
polissóns, que del joch viuhen,
sent, com son, per privá 'l joch:
y cent d' altres que 'ls diría
si no fós perque tinch pòr...
¿Pòr?... ¿De qué?... ¡Si es lo que passa!...
—Pero... ¡En fin!... Deixéms de guassa
y anèm drets á lo que 'm mou.

Lo mèu avi—qu' era un sabi—
al morir deu anys enrera
va deixarme per recort,
una artística cartera
pell de Russia verdadera
bó y *xifrada ab plata y or.*

¡Quina pena!...—la tinch plena
ara que 'l mèu gust d' artista
comensava á despuntar:
¿no hi haurá *un catalanista*
que una igual ne posi en llista
per poderla jo guanyar?...

RAMÓN SURINYACH BAELL.

LO MON ARTISTICH (per *Llovera.*)

—Sense modelo no sé fer res de bó.
—¿Y ab modelo?...

—Miri, senyor Mario: aquest xicot es un tros de cóniam... no pot entrar á la lletra... Si al menos pogués sortir un pintor com vosté...

EN LA QUARESMA.

Va de quento:

Lo confessor:—Digui germá, ¿ja dejuna 'ls dias de precepte?

Lo penitent:—Sobre aquest particular, sols li observaré una cosa, y es que á casa méva qui 'm fa 'l dinar es la sogra.

Lo confessor:—No digui res més. *Ego te absolvo.*

—

—Jo sempre voldria que sigués dejuni deya un xavalet sense malicia á un capellá que li ensenyava la Doctrina cristiana.

—¡Aixís m' agrada, fill mêu!... S' ha de mortificá 'l cos menjant poch.

—Es que jo 'ls dias de dejuni m' atipo com un lladre.

—¡Borrango! ¿Y per qué ho fas?

Lo xaval, ab molta senzillés:

—¡Per mortificá' á l' ánima!

A. Gibert.

Hi ha ximplets que sempre parlan
de las glorias del amor:
no dormir, no tenir gana,
corsecarse y estar groch.

—

Los vellets diuhen:—*¡A hir!*
y 'ls joves diuhen:—*¡Demá!*
L' un anyora, l' altre espera,
¡y la vida va passant!

—

No vals tant tú com lo susto
que m' has dat aquesta nit:
he somiat que eras casada
y que jo era 'l têu marit.

—

Es l' amor, Carmeta maca,
igual que la brossa al ull:
per més que 'm vulla distreure,
sempre tinch de pensá' en tú.

—

Si 'l saber no ocupa puesto
que m' ho preguntin á mi:
densá que sé que m' enganyas
tinch lo cor plé de verí.

J. Coroleu.

CATALUNYA PINTORESCA (per *Pellicer Monseny*)

Un carrer de Balaguer.

LO VISCONDE DE SANGENÍS.

I.

No era visconde, era solzament un sabater tronat que va fugir de ma ciutat natal, perseguit per un esquadró d' inglesos. Quan va arribar á Barcelona, va respirar. Se 'n va anar á viurer á un carrer sospitós y buscá feyna pera sa dona y sos fills. Ell los dirigía y passava las tardes y las nits al café. Solzament ne prenia á las tardes, y á las nits s' acontentava ab mirar com jugavan al billar, perque ell, entre paréntessis, havía sigut un gran jugador quan era jove, pero á *palo* sech com llavors s' usava. A més havia cantat, per espay d' alguns anys, *lo quinto* al café del carrer Major y coneixía 'l valor de totas las cartas.

¡Pobre visconde, encare 'm sembla que 'l veig!

Era un home d' uns 48 anys, molt moreno, lleig, prim, baix d' estatura, de bigoti negre y lutxana. Portava sombrero *hongo* y á l' hivern may deixava la capa madrilenya, que, com bon fill de Reus, se creya portarla ab molta gracia.

Pera fumar s' haguera donat al dimoni si aquest li hagués sortit en forma d' estanquer.

Al café qu' ell anava, també hi anavam nosaltres: una dotzena de joves tots de 20 anys, any envant, any enrera, alegres, entussiastas y amichs de bromas y de novetats. Tots eram estudiants, menos dos, que 's dedicavan al comers y un jove empleat en las oficinas de l' Aduana, que 's deya Celso, molt humil, respectuós, que representava als teatros d' aficionats, que duya 'ls cabells á la romana y que seguint los nostres consells los va posar á las mans d' un barber ab molt sentiment sèu y molta alegría de nosaltres.

Lo visconde de Sangenís s' asseya al costat de la nostra taula, prenia café, llegía 'ls diaris y procurava *ficar lo nas* en las conversas nostras quan se parlava de política. Un día li varem fer contar sa vida y miracles. Nos va caure en

A CA'L MEMORIALISTA (per *Moliné*.)

Ella:—Diguili que 'l diumenje á la tarde l' espero al Ninot.
Ell (*escribint*): «El domingo por la tarde le espero en el Monigote...»

gracia y 'l va 'm pendre á la nostra companyia ¡y per cert que feya un gran contrast! Nosaltres, com pot suposarse, anavam vestits á la moda y ell no 's distingia molt per sa netedat y llimpiesa en lo vestir.

Una nit després de pendre café, demanarem altras begudas y cigarros puros. A Sangenis se li feya aygua la boca. No poguentse contenir me digué ab mitja véu: «*¡Cavallers! ¿Sabéu que 'us donéu una «vida de viscondes?*»

Aqueixa sortida 'ns féu esquinsar de riure; l' obsequiarem ab copas y cigarros y desde aquella hora sempre més l' anomenarem per lo *visconde de Sangenis*, acabant per dirli lo mateix nom, tots los coneguts nostres y 'ls demés concurrents al café.

¡Y per cert, qu' ell era 'l visconde, y no nosaltres!

A la esquena nostra prenía café y copa tarde y nit; sopava als restaurants, anava al teatro, entrava disfrassat als balls de máscaras, passejava per mar y per altres *mars sens fondo* ahont per poch s' hi deix la pell.

A tots nos tractava de vosté, menos al pobre Celso.

Un día aqueix s' hi va encarar, dihentli tot cremat:

—¿Per qué tractéu á tots de vosté y á mí de tú?

—Perque tots pagan y tú no ets mártir de doná'm ni un cigarro de paper.

II.

Tot' aquella colla de tranquils que teníam més cor que cap, y més joventut que penas, festejavam ab modistas, y dech fer constar que si bonicas son las d' avuy, las d' ara fa quinze anys eran unas orenetas que s' emportavan nostres ulls, nostra vida y voluntat. Recordant aquells temps y aquellas noyas un día faré un llibre. Será un dols recort d' un temps perdut que may més torna.

Seguím lo qüento.

Nosaltres las anavam á esperar cada nit quan sortian del taller. Traballavan al centre de la ciutat y vivían casi totas ellas pèls barris del Padró. Lo passeig no tenía res de curt. Ellas anavan contentas, nosaltres satisfets. Al carrer de casa sèva 'ns aturavam cosa d' un quart enrahonant. Després ellas se 'n anavan á sopar y á dormir y nosaltres al café. Allí era nostre punt de cita y allí 's feya lo programa de cóm se passaría la nit.

Per molt qu' ellas y nosaltres procuressim no esser vistos, á lo millor eram sorpresos per algún individuo de sas familias,

ARTISTAS POPULARS (per *Moliné*.)

Desde qu' es mort l' Antonet,
als carrers de Barcelona
faltanthi 'l sèu violí
sembla hi falta alguna cosa.

QÜESTIONS DE VEHINAT.

—¿Qué no ho sab, *sàreno*, que aquí al costat sembla que hi ha enredos?
—Veureu, mestressa, ab aixó de la vida privada no m' hi fico.

—¿Per qué acompanya á la noya? era la pregunta de reglament.
—Perque l' estimo.
—¿Quí es vosté?
—Un estudiant y voldría tindre relacións ab ella pera casarmhi; perque 'ls dos 'ns volém molt.
—¿Quánts anys li faltan per acabar la carrera?
—Dos.
Ni que 'n faltessin sis.
—¿Té vosté 'ls pares á Barcelona?
—No senyor, pero hi tinch lo mèu encarregat, y si vosté vol vindrá á parlar per mí y 'ls hi demanará la noya.
—Si vosté vé ab bon fí y sos pares no han de trobarhi cap inconvenient, pot dir que vingui.
Al endemá lo visconde de Sangenís, net, afeitat y vestit de senyor se presentava á fer la demanda ab totas las campanillas; los pares de la modisteta l' escoltavan embabiecats perque tenía molt bona *labia* á sa manera; tot quedava arreglat; nosaltres teniam entrada á la casa, anavam ab la noya per tot arréu y sa mare deya á las donas del vehinat, quan li parlavan del festeig de sa filla:
—Es un jove estudiant que 'ns ha fet demanar la noya per medi del sèu encarregat. Trobará molt bona sort la nostra Marieta.

III.

A més lo visconde estava convensut que tenía molt bona veu. Y per cert que cantava com una granota.

Un diumenje á la tarde pèls voltants de Nadal, lo café s' omplí de gent diumenjera, com succeheix sempre á Barcelona. No poguent estar junts, se 'n vam anar á passejar per la Rambla, y cansats de *rodar la sènia*, que deyam nosaltres, acordárem anar al cementiri.

Era una humorada d' estudiants.

Cremats dels vius que 'ns havían pres lo puesto, 'ns n' anarem á fer *mal de cap* als morts.

Aquella gran metrópoli estava deserta y 'l día era trist y fret. Al arribar al clós dels panteóns, diguerem al visconde:

—Cantéu.

—¿Aquí?

—Sí.

—Tinch pòr que no 'm senti algú.

—No tinguéu por. Axó es lo que voldrían los que aquí dormen: poguéus aplaudir.

—Donchs, allá va.

Y dit y fet. Se va treurer lo sombrero, no sé perqué, se va asseure damunt d' un panteó, nosaltres 'ns assentárem á terra davant sèu, y ell se posá á cantar unas *malagueñas* acompanyantlo nosaltres ab repicaments de mans.

Al acabar digué una veu:

—Que se 'l coroni.

Y 'l més gat de la colla despenjá una corona de *siemprevivas* ab un llás blanch y fou coronat al só de la marxa real. Y poch menos que passejat *en triunfo*.

Los vigilants del cementiri se 'n adonaren d' aquell xibarri y tinguerem de tocar pirandó més que correns, perdent lo visconde 'l sombrero y tenint qu' entrar á Barcelona ab capa y un mocador lligat al cap, com si li haguesin fet un trench.

IV.

Molt més vos podría contar d' aqueix visconde improvisat, que li feya més por lo nyinyol qu' una carrabina; pero sería aqueix article interminable. Aquella reunió 's disolgué com per encant. Lo Celso morí víctima del tífus; lo jove que valía més de la colla m' asseguraren que 's suicidá; l' altre morí á sa casa payral á Mora d' Ebro; lo més rumbós de tots se 'n aná á América; lo més vell y reposat prengué 'l títul de notari; los demés 'ns disseminárem mudant de café y de companyía.

Lo visconde 's trobá sol.

Va passar dos anys de gloria, bonas pitansas y fumant bons puros, essent benvolgut y rebut per tot arreu, pera tornar desprès de tot aixó á la sombra mateixa d' ahont havia sortit.

Ell que 'ns deya:

—Creyéume, cavallers, jo estimo molt á la mèva dona, pero desde que me 'n heu fet coneixer d' altra que no m' agrada tant. No sabía que hi hagués tan bé de Dèu á n' aqueixa Barcelona.

Vivía enlluhernat com l' Adam de *El Diablo Mundo*, de Espronceda.

Passaren sis anys sens saber res d' ell, ni de aquellas aixeridas y bonicoyas modistetas qu' ell en nom nostre demanava á sos pares, quan una tarde d' hivern, emboyrada y humitosa que 'l cel era de color de plom y 'l pis semblava d' aigua, al passar pèl davant del *café del Siglo*, vaig veure molta gent reunida davant de la porta.

—¿Qué ha passat?—vaig preguntar á un amich mèu que sortía del café.

—Res; que ha mort de repent, á baix als billars, lo visconde de Sangenís. No sé si 'l coneixías.

¡Pobre home! Al menos tingué 'l goig de morir á *casa sèva!*

FRANCISCO GRAS Y ELÍAS.

LO PRONÓSTICH.—*Qüento viu,* per APELES MESTRES.

—¡Qué tormenta nos amaga!...

—«Llamps y trons y calamarsa.»

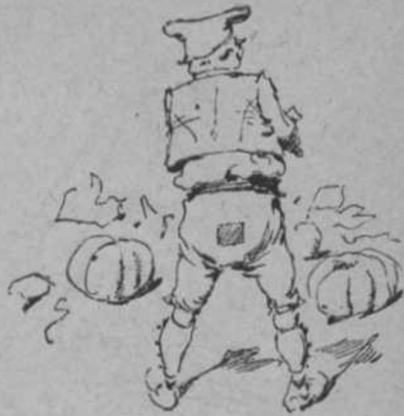

UN PROFETA.

Lo senyor Buch es un mestre
que té estudi de baylets,
no sé á quín pis ni á quín número
del carrer d' Elisabets.
Lo cert es que 'l tal subjecte,
á més de sé un bon Mentor,
té un ull en fer profecías
que diuhen qu' es un primor.
A classe, tot fent preguntas
de física ó de moral,
mira 'ls noys ab molta calma
y ab un no sé qué especial.
Y á cada un, quan ell acaba
d' estudiarlo atentament,
li diu la séva *planeta,*
sense fer cap cumpliment.
Verbi gracia: si ell repara
que un noy es aficionat
á enrahoná' ó clavar mentidas,
diu:—Tú serás advocat.
Si nota que algún deixeble,
á pesar de vestir bé
va més mal calsat que 'ls altres,
diu: —Tú serás sabaté.
Quan ne troba un de tremendo
que sempre está fent remor

—Tóful, culliu aviat que venen grans tamborinadas.

—Falornias!... Papa dineru!... ¡Ab un *tamperi* tan *gopu* com se presenta!...

---

y en lloch de caminar, corra,
diu:—Tú serás corredor.
Finalment, quan veu un tipo
gandul, tonto y carcamal,
que va ab las unglas molt llargas,
diu:—Tú serás concejal.

C. Gumá.

ESPATOTXADAS.

Davant de la taula de un carnicer, molt amable ab las minyonas guapas:

—¿Qué hi vol per torna?
—Qualsevol cosa, home, no miri prim.
—Vamos, perque vegi que la estimo, la deixo triar.
—¿M' hi posará lo que li digui?
—Mentres siga sobre la taula.
—Sí senyor que hi es.
—Donchs demani.
—Pósimhi 'l cabasset de la plata.

—

Se topan dos tranquils que feya més d' un any que no s' havian vist.

—Ola, noy, ¿tant mateix has deixat l' ofici de fuster?
—Naturalment, com que no 'm donava resultats.
—Y donchs, ara ¿que no traballas?
—Sí; pero vaig pèl mèu compte.
—Y això ¿qué fas?
—Demano caritat.

A. Gibert.

—Maliatsigal!... Això es cosa de aquell murri!... Cóm hi ha nèu me la pagarà!

—Qué hi torni á dir que 'ls pronóstichs son falornias!

LO BARRET DEL ARCALDE.

Hi ha un poble en nostra montanya
que es ben bé un recó de mon.
Jo al istiu m' hi ensopegava
diada de festa major.
Hi va haver missa solemne
s' estrená 'l vicari nou,
un acordeón va fer d' orga,
y Vich enviá dos cantors.
Tot feya flayre d' orenga
quan sortí la professó.
Darrera del tabernacle
l' Ajuntament prengué lloch,
ab gambeto alguns, y ab capa
l' Arcalde al plé del juliol.
Era escardalench, moreno,
cara de las que sens nou
no afeyta 'l barbé', arrugada
com bossa sense doblóns:
crach de cap á pèus, tapantli,
arran de ceyas lo front,
sostingut per las orellas,
un estranyíssim tarot:
era d' alas encorvadas,
acampanat, del pel roig,
que de tant que s' erissava

—Aquí las tens las tamborinadas!

—Ja que ab aquesta eyna cridavas la calamarsa, aquesta eyna mateixa 'm guardará la cullita.

---

semblava que' estés rabiós.
Uns militars se 'n mofaren;
y un beneyt (com n' hi ha molts
en tota l' alta montanya)
se 'ls hi encara aixís:—«Senyors,
aquest barret va ab la vara
y es del Comú: lo cap gros
tenía 'l qui va estrenarlo,
y ve baldé á quasi tots.
Es igual que las coronas:
pêl primer, bê: després ¡noy!
¡quin grandejament! y acaban
tot fent de gorra de cop.»
Y un altre en la má 'l rosari,
ab fatxa de carlinot,
entre una santa y una salve,
afegí: «¡Pela aquest ou!»

DAMÁS CALVET.

LO QUID DEL CASORI FEMENÍ.

La dona 's casa per distints motius, segôns las vegadas que ho verifica.

La primera vegada, 's casa per amor ó per obligació.

La segona, per conveniencia.

La tercera, per llaminaduría.

La quarta y las successivas, ni ella mateixa s' ho sab.

ELECXEAR COMA.

FULLA D' ÁLBUM de *Enrich Serra.*

Tipo oriental.

GRANS DE SAL.

Lo memorialista Flor
aquest rétol va fè un dia
y 'l posá al aparador:
«Se *esqriven* cartas de *hamor*
con muy *vuena hortografía.*»

Picio Adam y C.ª

—

A la filla gran de 'n Rull
van curarli un ull ahir
y de contenta 'm va dir
que no hi veya de cap ull.

A. Doria.

—

Va caure 'l fill de 'n Bernat
al carrer de la Canuda,
y haventse lo bras trancat
li digué tot lo vehinat:
—¡Sí que ha fet *bona* cayguda!

Pere Roig.

—

La horisontal Carolina,
que á las nits *posa* en lo *Centro
de aquarelistas*, va dihent
qu' es una dona modelo.

A. Adam.

MODAS ÚTILS.

Gran novetat per aguantar xubascos.

PENSAMENTS.

L' home que viu ab sogras es com si jugués á la Bolsa, que al cap y á la fi té més ó menos *diferencias.*

∴

Un matrimoni ab ilusións, es com un taronjer quan tè la plena.

∴

Las mamás políticas son com las pessetas filipinas, que per bonas que siguin ningú las vol.

∴

L' home casat no es més que un duro posat á Buenos Aires, que pert lo vint per cent del sèu valor.

AL APAREIXER LO TENOR.

—¡Qué guapo es aquest artista!
Y se 'l menjan ab la vista,
Ara que canti bé ó mal
tant se val!

Un matrimoni gelós es com una cadira ab tres potas, la que 's fa difícil aguantarse en lloch.

.˙.

Lo cor de una coqueta es com la nespra, que tot es pinyol.

.˙.

L' home que busca molt per casarse, es com si trihés puros d' estanch que sempre 's queda ab lo que tira menos.

.˙.

Lo festeig que dura molt es com la verola negra, que si un ne surt, queda molt desfigurat.

.˙.

Los joves de la goma son com las avellanas buydas, que un apreta un quart per rómprelas y al últim no hi troba res á dintre.

.˙.

La viuda que durant son segón matrimoni no ha tingut fills, es com l' arbre que no dóna fruyt quan ha sigut empeltat de nou.

SANTIAGO BOY.

VIGILANCIA PÚBLICA

—Ab set ralets diaris ¿qué volen que fém?

EPÍGRAMAS.

—Ets tant poruga, Assumpció,
que una rata 't fa fugí.
—Qué vols que 't diga, Magí;
quaranta homes no 'm fan pò',
y en cambi, una rata sí.

—

La Dolores va casarse;
mes víctima de la sort,
ell molt malalt va posarse
y al cap de poch va ser mort.
Y tan prompte sucumbí
deya tot plorant la Lola:
—¡Ay Déu mèu, pobra de mí!
¿cóm m' ho faré tota sola?

P. TALLADAS.

INTERESSANT.

Una minyona de servey acut al gobern civil á treure la cartilla.

L' empleat, al omplirla, va fentli las preguntas relativas á la filiació de la raspa: nom de fonts, apellidos patern y matern, naturalesa, edat, etc., etc.

Per últim li pregunta pél sèu *estat*.

—¿Hasta axó li haig de dir?—fa la criada.

—¡Vaya! Si no m' interessés, ja no li preguntaría.

—Donchs bè, si á vosté li interessa sapiguerho á mí m' interessa callarm'ho.

L' empleat escribint en la casilla corresponent:

—ESTADO: Interesante.

ANGEL DE LA GUARDA.

ROMANÇ D' UN CAÇADOR D' ENGLANTINES.

(FRAGMENT INÉDIT.)

Entre les denses tenebres,
tenebres de fosque nit,
nit com la gola de llop,
llop que ja 'm tè *estemordit*,
cruza un *cavalc* blanch y negre,
zitzagador com lo llamp,
llamp qu' en aquelle *foscurie*
fa ressaltar negre y blanch,
blanch perque es clar com lo dia
(dia de dir disbarats...)
Monta 'l *poltro* aquell, en *Jacme*
conqueridor dels alarbs,
alarbs que un dia invadiren
invadiren nostres llars.
Ab la má tremola 'l ferro
y la veu de son pit brau,
animant als que 'l segueixen
crida: *á carn, á carn, á carn...*
(com un concejal dels grossos
quan s' entaula al Restaurant).

. . . .

Esperançes falagueres
d' un nou jorn de Jochs Florals
belles, dolses, fresques, tendres,
sent qu' omplenen tot l' espay...

. . . .

Trau de sa vayne l' espase,
espase d' antepassats
que se cobriren de glorie,
y diu als almogavars:
«Homes lliures, ¿á la guerra
voleu vindre? Donchs, avant...»
Y despareix entre 'ls núvols,
los núvols negres y blanchs...

Axó llegí lo vate, y la matrona
que l' estava escoltant
va caurer desmayada, com un préssech
madur, en mitj del camp.
Y es fama que aquests versos premiaren
un jorn als Jochs Florals.

JOSEPH LASARTE.

PENSAMENTS VARIATS.

Poden dir que 'ls advocats saben molt *dret*; que lo qu' es á mi m' han deixat bèn *plá*.

(*Un que ha perdut un plet.*)

No hi ha res que 'm fassa riure tant com la lley de la *gravetat*.

(*Un brómista.*)

Diuhen que 'l mon roda; pero jo opino que això es una falornià. Fa 17 anys que só casat y que *frente* de casa hi viu la sogra, y ab tant temps no me l' hi poguda treure del davant.

(*Un bon Jan.*)

EDUART FARRÉ.

PAGÉS CATALÁ.—(Apunte inédit dels primers temps de *Mariano Fortuny*.)

¡AH!...

Si sapiguessis—lo que m' engrescas
Margarideta,—prenda del cor,
lluny de donarme—malas miradas
crech que 'm darías—lo têu amor.
Si sapiguessis—videta mèva
quant m' encaparro—pensant en tú,
bè prou voldrías—ser mèva un día,
prou me voldrías—més que á ningú.
¿Vols contestarme—Margarideta?
vols contestarme—á lo que 't diré?
—«¿Qué vols? explicat.»—«No 'm descubreixis.»
—«¿Jo, descubrirte?...—carám, ¿per qué?»
—«Donchs bè, voldría,—rateta mêva,
que prompte 'm fessis—un gran favor;
perque voldría...»—«Bè, ¿qué voldrías?»
—«¡Carambas noya,—quin mal humor!»
—«Com que no parlas...—¡semblas en Micas!
d' embuts, no 'n fassis—fora rahóns,
¿qué vols? Explicat.»—«Vull Margarida...

. . . .

¡Que m' apadassis—los pantalóns!»

BERNAT XINXOLA.

RECORTS DEL ÁFRICA.

De tant en tant m' agrada portar la memoria vers los agradables temps que he passat en las regións d' Orient, y recordar aquells quadrets intims, especials, caracteristichs, que ofereixen sos camps ó sos carrers, y que endebades se buscarían en cap altra part del mon.

Eixas excursións fantásticas, que sols faig quan comenso á cansarme d' estar tranquil y parat, se dirigeixen molt sovint á la vila oriental per excelencia, á *Misr la ben guardada*, la antiga y fastuosa capital dels califas de Occident, al Caire, en fi. Y veig sos carrers estrets y torts com no 'n donaria idea cap vell recó de Barcelona; las casas baixas, las finestras recatadas per los brodats de fusta de las *musharabias*, y las barbacanas extenentse com alas d' aucell á tot lo llarch del carrer pera preservarlo del pitjor enemich del home, lo sol.

Com tots los orientals, los arabs cairotas se reuneixen en gremis, y quants tenen la mateixa industria, viuhen en un mateix carrer. D' aquí venen los *basars*, alguns dels quals han adquirit certa reputació que 'm mou á parlar d' ells: me refereixo al Kham Kabil.

Aquest basar té per principal objecte la venta de tapissos arabs y de antigüetats; mes com solen freqüentarlo molt tots los extranjers que visitan lo Caire, ha perdut lo carácter nacional ó indígena que avants tenia, cayent en mans de persas y juhéus. Forma dos llarchs carrers, ab tendas á dreta y esquerra. La primera está principalment ocupada per las catifas, tenint en ella, fins poch temps fa, lo

SORTINT DE LA TIMBA.

—¿Saben la senmanada? Donchs ja hi fet net.

millor de tots los magatzéms mon amích Abdalah. Era lo primer entrant á má dreta, y consistía en un pati ahont se guardava un número fabulós de tapissos formant altas pilas que arribavan fins al primer pis de la casa. Lo notable d' aquella tenda era la formalitat ab que Abdalah feya sos negocis. Era aquest home un veritable original: alarb creuhat de negre, sempre anava vestit de vert y groch, y se 'l veya ab lo rosari á la má y la tassa de café als llabis. Tenía bonas catifas, pero las feya veure poch, preferint véndrerlas als harems turchs. En son pati sols guardava las pitjors alfombras *caramanis* y de Esmirna, que assegurava eran antigas tan sols perque estavan esqueixadas, y per las quals demanava sempre exorbitant cantitat de lliuras esterlinas. Cent duros era son préu favorit, moltas vegadas aplicat á un mal trós d' alfombra que no 'n valía cinch. Naturalment, los europeos ignocents que conseguian comprarli una catifa per la mitat del preu demanat, sortían del pati molt satisfets creyent haver fet un bon negoci; y per sa part Abdalah donava gracias al Dèu dels moros perque, en sos inescrutables propósits, ha fet imbécils á tots los extranjers.

Abdalah ya no existeix: vull dir que acaba de quebrar. M' estranyá la noticia quan me la donaren, perque jo, com tothom, lo creya rich veyent las grans cantitats que guanyava; mes prompte vaig averiguar que si tingué bons negocis en son pati, los feu molt dolents en sa casa. Era molt aficionat á las donas, y va montar son harém ab tant de luxo, que las odaliscas se li menjaren tota sa fortuna.

¡Sembla que las tenia á dotzenas, y encare no li bastavan!

EDUART TODA.

REFLEXIÓNS.

¡Si perts la paraula, si perts la guapesa,
si perts l' esperansa, si perts lo valor,
si perts lo judici, si perts la riquesa,
si perts l' amor propi, si 't tacas l' honor!...
¡Ay pobre! t' alteras, t' abats y t' empanyas,
perque axó son joyas de moltissim préu;
mes hi ha un altre cosa que perdentla guanyas;
si perts la vergonya... ¡tot lo mon es têu!

E. CALLS.

AMOR.

Es l' hora baixa: la claror del día
se torna fosca en l' horisont del mar;
y tocan al convent l' *Ave-María*,
y van venint las barcas de pescar.

L' ermitá ja ha encés llum; á sa cabanya
ja hi va ficant las cabras lo pastó',
y flamejan per dalt de la montanya
las fogueradas dels que fan carbó.

Com altre temps ¡qué 'm plau, ma enamorada,
sêurer ab tú á la molsa dels esculls,
estrenyent ta cintura tornejada,
ta má en la mêva, y en tos ulls mos ulls!

Escoltant la cansó del vell remayre
y 'l bramul que fa 'l vent pél bosch de pins,
mentres la lluna de la mar s' enlayra
baixant las ombras dels serrats vehíns.

¡Oh! ¿no 't sembla al guaytá' aqueixa ribera
y aqueixos llochs que tant hem corregut,
que prenent forma passan de renglera
los recorts de la nostra joventut?

¿D' aquells sers estimats que ja 'ns deixaren
la veu no 't sembla que l' oratge 'ns dú
quan ve de la caseta que habitaren,
hont tantas voltas m' hi esperares tú?

¿No 'l sents com ara 'l sento jo, ma aymía,
renaixe, ardent com may, lo nostre amor?
¿no experimentas aqueix goig, María,
que á cap se sembla dels que sent lo cor?

Qu' en vá han passat los anys: qu' en vá irritada
la sort un jorn nos separá cruel:
Deu te volgué tornar á l' encontrada
y á mí m' obrí de bat-á-bat lo cel.

¿No es veritat que 'l goig qu' experimentas
no l' has sentit desde que has nat igual?
¡Prou que ho diuhen las llágrimas brusentas
que fil-á-fil te rajan cara avall!

¡Prou que ho diu lo batech ab que s' agita
ton cor que sembla que 's desfá del pit,
y mon cor que al igual del tèu palpita,
y 'l goig qu' experimenta l' esperit!

. . . .

¡Oh inefable plaher, oh ditxa santa
la que sentim en aqueix punt tots dos
al himne excels que 'l rossinyol nos canta
y á la claror del astre lluminós!

F. Barthina.

PRENENT CAMBRERA.

—¿Quánt pensa donarme si 'l cuydo bé?
—Filla mèva, aixó dependirá del tèu comportament.

RUIXÍMS.

—

¿Per qué aquest istiu las donas han anat tan escotadas?
Alguns suposan que per disfrutar de la fresca, altres per carinyo á las arts plásticas, altres per incitar als joves apocats... pero jo estich que ha sigut per veure si algun atrevit treya la moda de ficals'hi los dits... á la pitrera.

—

Per teléfono:
—¿Cóm ho passa, D. Arcís?
—Bé. ¿Y vostè, D. Ambrós?

—Molt bé, gracias.
—M' alegro de *veure'l.*
—Igualment.

—

—¿Per qué 'ls empressaris de teatros deixan sortir á las bailarinas ab un sotabras tant á la fresca?
—Per alló ue diu lo refrán: «ahont hi ha pél hi ha alegría».

—

—¿Podría explicarme per qué aquell regidor té sempre lo nas tan vermell?
—Molt senzill: perque 'l tal nas se dona vergonya de véurer que 'l séu amo parla lo castellá pitjor que 'ls municipals.

TAUMALÍPICH TEMIUQ.

ANYORANSAS DE *JAMONA*.

—Tant mateix los joves vint anys atrás eran molt mes galáns ab las senyoras.

SONETS REALISTAS.

I.

EN LA FONT.

—¿Qui es l' últim de la font?—Aquesta dona.
—¡Ay, que 'n surtirém tart!—¿Qui es la darrera?
—Jo, filla. —¡Quina font més cansonera!
—Raja poch; pero l' aygua es molt rebona.
—¿Ahónt va ara aquest xicot?—¿Qué se 'us endona?
—No 't toca pas omplir.—L' amo m' espera.
—Ves que 'm contas á mi. Jo soch primera.
—¡Me caso ab la vellota! Tanta estona...
—Aviat que omplo primer.—Y qué 'n tens poca...
—Apa, un' altre; obriu l' ull.—¿A quí li toca?
—A mí. Que no.—Que sí! ¡Grandíssim pillo!
Trencarme 'l cantí á mí...—¿Quí, jo? —¡Agaféulo!
—Ja ve un municipal.—*¡Orden!* ¡Lliguéulo!
—*La vieja y el chicot al cuartelillo.*

II.

EN LO SAFREIG.

—Si que *amiga* hi ha un' aygua ben espessa.
—¿Qué s' ha fet de la Tuyas? —Ma germana?
se 'n ha anat ab sos amos á l' Habana.
—Me sembla que m' han prés alguna pessa.
—Vos jove, feume puesto.—Sí, depressa.

—Aparteuvos.—No 'm dona la real gana.
—Que 's llevi més aviat.—Miréu la mana;
com que ara dorm al lloch de sa mestressa...
—Parla bé, tú, bandarra.—¡Ay la bacona!
Si vinch t' estobaré —¿Que has de fer, mona?
—Vés, xarxó.—¿Jo xarxó, gran putinera?
—Deixéume 'l picador.—Au, si ets tant curra.
—Espéram, mala bestia.—¡Safretxera!
—¡Ey! veniu, que aquí 's donan una surra.

A. Rossell.

EN LO TEATRO.

Si 'ls badalls del públich s' encomanessin als actors ¡quántas y quántas funcións no arribarian á acabarse.

L' HOME RESERVAT.

NOVELA REALISTA, DIGNA DE PUBLICARSE PER ENTREGAS.

I

Don Carlos era un subjecte rich, pero honrat y de conducta intatxable. Ademès d' aixó, era curt de vista.

Entre las varias qualitats que l' adornavan, la principal era la reserva.

Un frenólech que va examinarlo quan en Carlos encare anava á estudi, ja li havia dit:—*Mucha firmeza, notable impenetrabilidad...*

Passés lo que li passés, tot s' ho callava. Una vegada un fulano li va donar una bofetada y ningú se 'n va enterar. La reserva avants que tot.

Apart d' aixó, don Carlos era un home molt corrent. Fumava, anava al café cada vespre y tenia amichs... que 'l coneixian del café y que al sortir del café 's despedian d' ell.

Ningú sabía ahont vivia 'l nostre héroe, ni estava enterat de cap detall de la sèva existencia.

II

A pesar de tot, don Carlos no era felis.

Estimava ¡ay, sí! estimava á una senyoreta tan guapa com virtuosa.

Per xó don Carlos no era felís, perque l' home estava próxim á casarse y ell coneixía que no podría alcansar la felicitat que tant ambicionava fins que 'l matrimoni s' hagués realisat.

Afortunadament lo sèu neguit no va durar gayre.

Ella l' estimava també, y de capelláns que casin no 'n faltan, gracias á Dèu.

Un vespre varios carruatjes s' aturavan davant d' una iglesia de misteriosa apariencia, é inmediatament baixavan d' ells dotze ó catorze personas.

Era la comitiva del casament.

Mitja hora desprès, don Carlos Lallana era 'l marit legítim y exclussiu de donya Sofía Dolsa.

Aquell vespre don Carlos no va anar al café.

Va péndrel á casa.

III

La natural reserva del nostre protagonista no va desmentirse en aquesta ocasió.

Quan l' endemá, á l' hora de costúm, va compareixe al café, cap dels séus amichs va coneixer que l' home s' hagués casat.

Y ell va callarsho.

¿Per qué?

Probablement perque li va donar la gana.

Més encare; no solzament los séus amichs de café no van sapiguer que don Carlos fos casat, sino que la séva senyora tampoch va enterarse de que 'l séu marit anés al café cada vespre.

Pèls amichs don Carlos era solter.

Per donya Sofía lo séu marit sortía 'ls vespres per pendre la fresca.

IV

Han passat... ¡quí sab! ¡lo temps passa tan depressa! Lo menos han passat tres mesos.

Plou, lo vent agita 'ls arbres: fa un fret que pela... pero per xó don Carlos ha sortit á pendre la fresca com cada nit.

Es á dir, ha anat al café.

Al arribarhi, troba als séus amichs en plena efervescencia.

—Don Carlos - li diu un d' ells—celebro moltissim que haja vingut. Despedeixis de mí, es fácil que no 'ns vejém més

—¡Y aixó!

—Li diré en pocas paraulas. Estich absolutament tronat, los inglesos me persegueixen y demá al vespre m' embarco cap á Buenos Ayres..

—¿Sol? ¿sense recursos?... ¿Qui li paga 'l viatje?

—¿Qui?... ¡qué dimontri! Entre amichs ja pot dirse tot. Jo, com vostés ja saben, tinch certa classe de relacións ab una dona casada...

—Endavant.

— Hi fet veure á n' ella qu' estava en descubert per culpa de una mala jugada de bolsa y

FULLAS CAYGUDAS.

A Sant Llorens dels Pitéus
de balas si 'n vejé caure!...
¡Y ara véu caure las fullas!
¡Pobre general dels arbres!

m' ha promés entregarme demá cinch cents duros... que á mí 'm vindrán de perilla pèl viatje y per arreglarme quan sigui á Buenos Ayres.

—¿Y d' ahont los treurá ella aquests quartos? ¿Qu' es rica?

—M' ha dit que 'ls demanará al sèu senyor.—

Tots los de la taula 's posan á riure, y 'l que riu més es D. Carlos, á pesar de la sèva reserva.

V

A las onze, hora de reglament, la reunió del café 's disol. D. Carlos se despedeix del amich qué marxa á América y s' encamina tot solet cap á casa sèva.

La Sofía 'l reb ab los brassos oberts.

¡Qu' hermosa es! ¡qué modesta! ¡qué bé li escauhen aquellas dugas negríssimas pestanyas sobre 'l cutis, blanch com la nèu!...

—Carlos—li diu ab una veu més dolsa que 'l cant del rossinyol—Carlos, vull demanarte un favor.

—Parla, colomet de casa mèva; obra aquesta boqueta de mel y demana lo que vulgas.

—Jo tinch una amiga.

—Molt bè.

—Aquesta amiga es molt desgraciada y ara passa un gran apuro.

—¡Pobreta!

—M' ha dit si jo la treuria del compromís y jo li he respost que sí.

—¡Per supuesto! ¿qué necessita?

—Una friolera... dos mil cinch centas pesetas...

—¿Cinch cents duros?

—Cabals.

—¿Per quán?

—Per demá dematí, sens falta.—

Don Carlos se passa la má pèl front, s' acosta á la sèva dona y li diu ab veu sepulcral:

—Aquesta amiga que dius ¿qu' es una que porta bigotí y perilla y tè una piga aquí al costat del nas?—

Al sentir semblants paraulas, la Sofía fa un moviment ab los brassos y cau desmayada sobre l' alfombra.

VI

L' endemá l' amich de café de don Carlos sortía cap á América á l' hora senyalada.

Pero no se 'n anava sol.

Donya Sofía Dolsa de Lallana marxava ab ell.

Ningú va enterarse d' aquest espantós drama de familia.

Don Carlos, reservat com sempre.

A. March.

TIPOS DE CASA.

—Creguin, caballers, que desde que hi ha *vagilants*, lo qu' es los pobres *sarenos* foném molt greix.

La lectura de una carta.
—Fulla d' álbum, de Labarta.—

LO GOS...

Diré com un y un fan dos,
parlant, en serio... ó en broma,
que tal com està 'l mon, *l' home*
viu més malament que 'l gos.
Qu' es mala comparació
algú tal volta dirá;
més jo vaig á demostrá'
que 'l gos viu doble milló'.
Se desperta... y... ¡aaah! s' estira...
ja está rentat y vestit...
y may tè de plegá 'l llit;
son llit, es... una cadira.
Pren algo... en un santiamèn...
va á doná un vol per la plassa...
veu una gossa que passa...
y ja tè entreteniment.
Li agrada... *si 's vol casá'*
ho fan sens aná' á la *Curia*;
si no tè fills no va á *Nuria*...
no ha de procurar per pá...
no li cau may lo lloguer...
fa sempre 'l que li acomoda...
lo séu vestit sempre es moda...
no ha d' aná á cal perruquer...
ab lladres ni ab res d' aixó
no hi pensa... no es rich ni pobre...
tot lo que tè ho porta á sobre...
's riu dels del *carretó*...
no ha de tractá ab l' advocat
perque no tè plets tampoch...
si 'l maltractan molt ó poch,
mossegada y s' ha acabat;
y si es gos de bona pasta,
viu en una pau eterna,
puig á n' ell may lo goberna
ni en Cánovas ni en Sagasta...
¡No paga contribució!...
's pentina sense pinta...
¡¡á cap any, no entra á la quinta!!...
¿Qué 'ls sembla poch tot aixó?
Per 'xó en aquest mon de monas
ahont sufrim tantas molestias,
viuhen millor certas bestias
que no pas moltas personas.
Y veyent lo amohinós
qu' es tot, dich deixant la broma
que molts cops ans que ser *home*
valdría molt més ser gos.

JAUME PIQUET.

VUYTS Y NOUS.

Un andalús, un francés y un rus parlavan del fret.

—Per fret rigurós, á Fransa—deya 'l francés.—Los Alpes y 'ls Pirineos sê cubreixen de neu ab tanta abundancia, que ja no se 'n mou en tot l' any.

—¿Y á Russia?—salta 'l rus.—A la mèva terra se 'ns gela 'l vi dintre de la copa.

—¡Qué compón ab lo que succeheix á Andalusia!—exclama l' andalús.—A Granada, á l' hivern tothom s' ha de deixar la barba: afeytarse es impossible .. Se 'ns gela l' aygua calenta.

—

En lo tribunal:

Lo jutje:—¿Es cert que vosté la vigilia de Totsants va endurse'n la roba del terrat de la casa número 82 del carrer de la Primpcesa?

L' acusat:—Es mentida. Aixó ho diu lo sabater del davant perque 'm té rabia.

—¿Y cóm sab vosté qu' es lo sabater quí ho diu?

—Perque es l' únich que 'm va veure quan sortia ab lo farsell al cap.

F. Tiana.

A UN ARBRE CAYGUT.

Ja ets á terra, forta alzina,
tú que llarchs anys has contat
despreciant del temps l' inquina,
al fi has vist ton tronch tallat
per l' home que tot ho arruina.
Món cor més dur que la penya
no 's dol de ton tronch aixut:
ton estat actual ensenya
qu' ets sols un arbre caygut
del qual tothom pot fer llenya.
Jo n' hi faig ab alegria
y rich veyent tas estellas,
perque de tú procedía
aquella vara ab que un dia
me van rompre tres costellas.

A. Menéndez.

ESPURNAS.

La Tulita criava gatet, gosset, llorito, canaris, peixos y un sens fi de animals domèstichs, y naturalment quan se li parlava de casarse solía dir:

—Jo per marit vull un home que li agradin las bestias: un socio de la *Protectora dels animals*, si pot ser.

—Ja sè perque ho dius—li contestá una amiga.—Perque aixís estarás més segura del sèu carinyo.

—

En una fonda:

—¡Mosso!... ¿Qué 's pensa que no he vist com ficava un dit á la sopa?

—Oh .. no s' espanti per xó, no s' espanti... Afortunadament no era prou calenta per cremarme... De tots modos, gracias pèl cuydado.

—

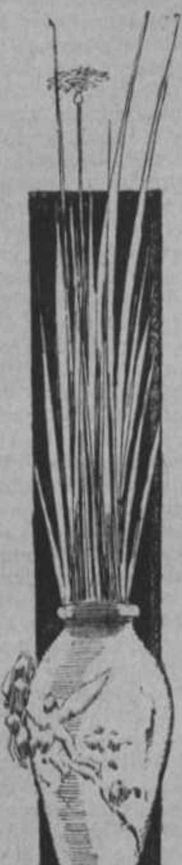
En la mateixa fonda:

—¿Vol fé 'l favor de portarme un escura-dents?

—Sento molt no poderlo servir, perque 'ls parroquiáns los agafan tots y no 'n tornan cap.

Dolors Mont.

LO SALTIMBÀNQUIS.

Fa poch temps que un amich mèu, qual nom no ve are al cas, va volguer que l' acompanyés á visitar al director d' un *Circo Ecuestre*, que tampoch es convenient anomenar. Lo que sí ha de saberse, es que varem anar al *Circo* per trobar al subjecte en qüestió, y que á la fí lo varem trobar, desprès de molta estona de buscarlo, anant d' assí d' allá, preguntant per ell al que venía las entradas, que nos feu anar á veure al porter; al porter que va endressarnos al encarregat de la neteja, y á aquest, que 'ns digué que parlessem al senyor... senyalant ab lo dit á un subjecte y continuant com si tal cosa, ab la feyna comensada. Aquesta fou la darrera estació.

Haviam entrat ja á la sala d' espectacles. Lo senyor á qui deviam parlar se trobava al mitj de la pista, en mánegas de camisa, mal cordat lo pantalón, la corbata fluixa, mitj cayguda y ab un petit fuet á una má y un cucurutxo de cartró, á faysó de manguito en 'l altra.

En mal castellá, pero ab melós accent, que denunciava la llengua italiana, y ab molta cortesía, nos digué qu' efectivament lo director acabava d' arribar y que 'l trobariam á la quadra.

—*Por aquella* porta... ¿*Vé V.*?

Jo resolguí esperar al mèu amich y ab aquest objecte, vaig arreconarme una mica, perque 'l bon *senyor* pogués continuar son interromput traball.

Fins allavoras no 'm vaig adonar del espectacle que al davant tenia.

Igual que un teatre, un *Circo* produheix de día un efecte estrany al qui no més l' ha vist de nit, iluminat per la llum del gas, plé de gom á gom, y ab lo bullici y brillantor propis de las funcións que s' hi donan.

L' ampla graderia estava deserta, y las prime-

TIPOS ESPANYOLS (de *Labarta.*)

Picador.

ras renglas de butacas estavan encobertadas ab sas fundas de color indefinit. De lo més alt del sostre, penjavan en desordre, com si fos l' aparell de una nau, cordas, ganxos y trapecis, y com era l' hora de netejar los banchs y adobar taulons, molestavan á un temps, ab la pols que aixecavan y 'l soroll que feyan, una pila de criats escombrant, y altres que ab secas martelladas las emprenian ab las fustas, afeginthi á tot aixó los renills y 'l patejar dels caballs en lo proper estable. Pera que semblés més desarreglat l' aspecte del conjunt, lo sol entrava ab tal llibertat per tantas oberturas á la vegada, qu' era impossible trobar sa direcció. Tot era sombras extranyas y clarianas inexplicables que 's fonian en lo centre, ab llum vaga é indefinible.

Aixís es que, en aquella semi-fosca, tan sols al cap de un temps notí qu' estavan també d' espectadors, conversant al fons d' un palco ab molta animació, una aixerida noya y un jove, bulliciosa parella que movía gran soroll ab sa garla interminable.

Tampoch fins allavoras, comprenguí que 'l senyor á qui 'ns havian dirigit no era altre que 'l célebre, 'l famós, lo divertidíssim *clown* de la companyía, 'l més aplaudit del públich en aquella temporada. Pero, ¿qui havía de coneixe'l ara, tan moix, tan groch, tan ceremoniós y pensívol, deixat anar y mal engirbat com si estigués á punt de caure, abatut per la miseria? Allí estava 'l pobre home ensenyant ab assombrosa paciencia y gravetat, á uns gossets molt vius, que quajavan al sêu voltant ó bé 's posavan en renglera esperant torn vora la tanca, com quintos fent l' exercici.

A un d' aquests gossos á qui anomenava *Leone*. potser perque era molt petit y sech, li ensenyava la següent entremaliadura. L' home deixava 'l cucurutxo á terra, se girava d' espatllas y cridava

al *Leone* molt baixet y ab veu carinyosa. Lo gos obehía inmediatament, y 's ficava dins del cucurutxo. Allavors lo sèu amo feya veure que 'l buscava, aixecava 'l cucurutxo de terra y 'l sacsejava pera veure si hi havia alguna cosa dintre; pero l' animalet se agafava ab tanta forsa, que per més que 'l sacsejés no queya.

—*Va bene, Leone, va bene.*

Fins aquí, tot anava bè; pero la sort devía consistir en que 'l gos havía d' escapar de rellisquentas aixís que l' amo 'l deixés tot fentse 'l distret, y això 'l pobre gos no ho entenía.

Mal grat del mal éxit, l' home va repetir l' ensaig davant mèu, set ó vuyt vegadas ab la mateixa dolcesa y gravetat que la primera, y ab maquinal exactitut. L' impaciencia 'l fatigava, y grossas gotas de suhor rodavan per son rostre enmagrit y groch; pero ell hi tornava sempre, com la primera vegada.

TIPOS ESPANYOLS (de *Labarta.*)

Guitarrista valenciá.

—*E affare serio... è affare serio*,—cridavan ab tó de broma los del palco, que ja vaig presumir qu' eran també de la companyía.

Ella sobre tot, vestía un trajo de colors tan virolats, y anava tan estranya, que no era possible altra cosa. ¡Pero quinas riallas y quína manera de garlar!

Lo *clown* va alsar los ulls y 'ls va mirar de mala manera. No sè perqué 'm va semblar veure lluhir en sa mirada fosca un llamp de gelos ó de rabia. Y no 'm vaig enganyar.

Després de poca estona deixá sa feyna, dihent que no havía menjat res desde las nou del matí (eran las cinch), se posá la levita, sempre ab la mateixa serietat, y va fer una senya als gossos que desseguida 's retiraren saltironant, alegres y esparvillats com noys surtint de l' escola.

Surtiren també de son amagatall la dona y 'l galant interlocutor, y ella prengué 'l bras al *clown*, no sense ventarli avants quatre copets á l' esquena, ab molt carinyo y rihent com una boja. Lo que 'm

va sorpendre fou que ella l' anomenés son marit, encare que bè ho semblava perque la feya seguir casi arrossegantla, mentres ella 's girava á bromejar ab son amich, vermell, alegre y victoriós.

No me 'n sabía avenir. ¡Y aquest era l' home que tants vesprés me havia divertit ab sos salts, cap-bussóns, y ab sas extranyas ganyotas, pintada la cara ab mangre, y ab son desembarás que casi era desvergonyiment! Recordo que 'l públich li aplaudía molt una pantomima en la que escarnia lo gesto imbécil y ridícul del pacient marit calificat tantas vegadas per Quevedo ab adjetiu que no 's pot estampar avuy día.

J. Ixart.

VA DE QÜENTO.

Un pagés molt carcamal
se 'n venía á Barcelona,
per veure á la sèva dona,
qu' estava desde Nadal,
de dida á una casa bona.

Al arribá' á una estació
ahont parada y fonda hi ha
del tren al punt va baixá',
y per fé' un bon reixupó
per la fonda preguntá.

Al *Restaurant* van guiarlo;
mes ell era desconfiat,
y tement quedá' enganyat
un cop sol varen deixarlo
restá en la porta plantat.

Tot just sabía 'l pagés
confegir delletrejant,
y aixís llegí *Restaurant*,
Res trau-ran...—¡No treurán rés!
¡Cá! ¡á mí no m' enganyarán!

Gira qua ab molt salero,
y al dar un vol pèl saló
sense deixar cap recó,
observa un altre lletrero
dessobre un portal rodó.

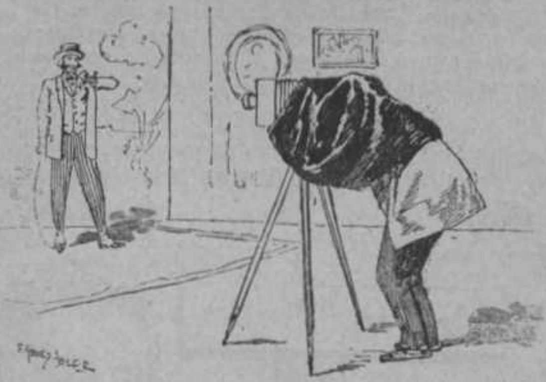
Equipages deya allí;
mes lo pagés que sos fins
eran menjar, va llegí'
Aquí pagés... y á la fi
tot content se ficá á dins.

—

Del final del disbarat
res ne sé. Al arrancá 'l tren
sols vegí sobre l' andén,
á un pagés tot sofocat
y á molts passatjers rihent.

Lluís Millá.

A CA 'L RETRATISTA.

LO XITXARETLO:—Vull un retrato que indiqui que soch un *corrido*. ¿Ho te entés?
LO RETRATISTA (*sota 'l panyo*).—A aquest mestre li demanaré 'ls quartos per endavant.

BARREJA.

Lo president de la sala á un acusat ja vell:
—Quedéu condemnat á vint anys de cadena.
L' acusat molt alegre:
—¿Vosté me 'ls assegura?
—Sense faltarn'hi un.
—Gracias, senyor president: no 'm pensava viure tant temps.

—

Una dotzena de consells:
No creguis en plors de viudas.
No creguis res de lo que 't diga 'l metje.
No creguis ab l' amor de la femellas.
No creguis ab las promesas de sastres ni sabaters.
No creguis ab la generositat dels prestamistas.
No creguis ab los desdenys de las lletjas.
No creguis ab lo desinterés de molts polítichs.
No creguis ab los cumpliments y ofertas dels vehins.
No creguis ab los juraments de las sogras.
No creguis ab lo dolor dels cómichs.
No creguis ab l' amistat del company que t' enmatlleva un duro.
Y sobre tot, no creguis may á quí 't dedica consells.

LL. SALVADOR.

GALANTEIG.

SONET.

INSPIRANTME per fí vostra bellesa,
prench lo sach de jemechs, senyora mía,
per cantarvos l' amor de nit y dia
y allunyar de mòn cor tota tristesa.
Sé que sòu gueta ja y estéu ullpresa;
mes per xó no haig de fervos cap falsia:
jo vos estimo molt, ningú ho diría,
sou rica y basta aixó per ser admesa.
Per més que 'ls mèus companys ab insistencia

de que sou lletja volen persuadirme,
jo sempre 'l tonto faig per conveniencia;
y 'ls dich aquest refrán per no aburrirme:
Que un jorn Sant Roch s' enamorá d' un gos
Sant Antoni d' un porch... y jo de vos.

A. Doria.

LOS HOMES DE L' EXPOSICIÓ.

M. Dutert. M. Formigé.

Eiffel ab la sèva superba torre; *Dutert* ab son grandiós Palau de Máquinas; y *Formigé* ab sos suntuosos Palaus de Bellas Arts y d' Arts liberals han fet l' admiració del mon y fan la gloria de la Fransa.

DEL NATURAL.

L' escena, en una botiga de robas del carrer de la Boquería.

Una senyora concerta una tela, y quan lo dependent l' está acanant, observa aquélla que hi ha un forat.

—Aturis, aturis—diu—aquesta tela es foradada.

—No s' apuri, senyora—respón lo dependent sense inmutarse—lo forat aquest hi es de més á més; no se li 'n contará cap quarto.

—

Estava plovent á bòts y á barrals, un día que una colla de amichs havían emprés un viatje en diligencia, en un cotxe molt extrany, molt antich y plé de goteras.

Per distréures, sens dupte, entaularen conversa sobre 'l verdader nom que li corresponía al extrany vehícul que 'ls portava.

No podentse posar d' acort, un dels viatjers se decideix á preguntarho al cotxero, y ho fa en lo precís moment en que una gota d' aygua queya sobre 'l nas del home de las xurriacas.

—Escoltéu, ¿cóm se 'n diu d' un cotxe com es ara aquest?

Lo cotxero, aixugantse la mullena ab la mánega de la brusa:

—¿Cóm volen que se 'n diguí?... ¡Una mar de llágrimas!

MARANGI.

SEGUIDILLAS.

Solen ser tas caricias
una fortuna:
cada cop que tú 'm besas
la bossa 'm buydas.
Si no es difícil,
fès sempre l' enfadada
fins que t' avisi.

—

A la porta de casa
tinch una dona
que comprant cosas vellas
las ven per novas.
Vés si féu fira;
pregúntali si 't compra
la fesomía.

—

Com que tinch para-rayos
á la teulada,
que llampegui y que troni
ja no m' espanta.
Los llamps que temo
son los llamps de ta vista
que 'm deixan cego.

R. ROURA.

TE RAHÓ, L' HOME.

—¡Pensar que la cuca se 'ns ha menjat tota la cullita!... ¡Qué 'n fa de mal la cuca!

ES IGUAL.

Estant en capella un reo condemnat á mort, un germá de la confraría de la Sanch, seguint la costúm, li va dir que podía demanar lo que volgués, que tot se li donaría.

Lo reo ab molta flema:

—Está molt bé, vinga la gran creu de Isabel la Católica.

—Home, aixó no pot ser.

—¿No? Donchs pórtim un patricó de ayguardent.

J. T. ANGUILA.

BOCETO Á LA PLOMA DEL ESCULTOR QUEROL.

Frare franciscá (Roma).

EPÍGRAMAS.

—Varem sortí á passejar
per la Costa ab l' Antonet
y vam veure mitj Canet...
—¿De cervesa?
—No, de Mar.

—

Ahir lo senyor Badía
se passejava ab lo gos,
y al trobá'l, digué en Roldós:
—Pássiho bè ab la companyía.

—

Arengant á un grupo, en Botxa
cridava:—Per anar bè...
y un del grupo interrompé:
—No hi ha com anar en cotxe.
Tot seguit un altre gat
afegí desde un recó:
—Per anar bè, lo milló'
es l' aygua de Rubinat.

S. Ust.

En Joanet y la Toneta eran germans; ell guardava un remadet de cabras y ella dos parells de bous; lo noy havía complert onze anys, la noya 'n tenía prop de deu.

Cada día solían trobarse en lo *Bach*, en aquell bach que tant y tant los agradava; y com hi havía prou herba dessota las pinassas y prou lladerns y brugas per la torrentera, bous y cabras s' hi entretenían llargas horas y podían mentres tant ells dos jugar y fer cabriolas pèls pastorims ó bè cercarne nius de merlas y de grivas.

Un día á la tarde, mentres las cabretas s' encingleravan á la vora del torrent y 'ls bous segavan l' herva que creixía en mitj dels boixos, en Joanet desde una forra de pinassas cridava:

—Neta, Neta, corra, vina, qu' he trobat un niu, cuyta.

La Toneta, que en aquell moment feya ganyotas molt extranyas veyentse retratada al fons de un bassalot d' aigua clarissima dormida en jas de molsa, va alsá 'l cap y respongué tant alt com va poder:

—Ja vinch—y encare sa veuheta ressonava sots enllá, quan ja corría á trobá 'l Joanet, tan depressa com li permetían l' emboscat paratge y 'ls esclopets que calsava.

Al cap de dos minuts los dos germanets estavan al peu de una pinassa, alta

boy espurgada y dreta com un ciri, y tot aguaytantse 'l niu que al cim de la brancada s' ovirava, 'n Joanet deya més content que una orga:

—Es de tudóns, y mira si es bên bó que quan jo passava per aquí no fa gayre, la vella s' ha aixecat ab tal espatech d' alas que fins me soch mitj espantat.

—Sí, bè ho sembla de bó, empró me fa pòr que no podrás pujarhi; es de las pinassas més altas del bach, y sense haverhi cap estarloch, ¡cá has de pujar tú!

—¡No hi he de pujar!—¿ahont es lo bestiá? no voldría pas que las cabras s' escamotessin com l' altre día que 'l pare 'm va renyar tant: ¿te 'n recordas Neta?

—Prou que me 'n recordo; y com jo tenía la culpa de tot, al sentir aquells renys y veure que tú ploravas, jo també vaig somicar bona estona. Mira mentres tú comensas á pujarhi, jo me 'n aniré á donar una mirada á las cabras; als bous no s' ho val, perque 'ls he deixat aquí més enllanet que fan una panxa com un bot.

La noyeta 's va fondre entre la brosta, y 'ls cops de esclopet se anaren perdent de mica en mica bach enllá.

En Joanet se va descalsar, posá 'ls esclops y la barretina damunt la fullaraca, 's va ficar bèn bè la camisa dintre las calsas, y donant una ullada á aquell niuhás que atalayava á dalt de tot de la capsada, va arriscar la pinassa ab fermesa y valentía.

Com era tan groixuda, bon tros se n' hi mancava per embrassarla, y boy agarbonat ab ella, semblava un esquirol quan s' arrepinya. Bocíns d' escorsa queyan voleyant com pluja menuda, s' encetava 'ls peus y 'ls brassos, s' es-

garrinxava la pitrera y s' esmolava las calsas fregant y refregant ab aquell canyó tan dret y rellíscós, sense cap estarloch per reposar, y tan alt que may ni may s' acabava. Veya sota séu las brancadas de las altras pinassas que la marinada gronxava ab trist remor, veya gayre bé tota l' aubaga per dessobre l' arbreda, trobava que las forsas li mancavan, que 'ls brassos se l' hi adormían, que l' escorsa rellíscava com sabó y que encare las primeras brancas eran lluny; va aguaytar á terra y la sanch se li glassá al veure aquella alsada esgarrifosa. Prou va fer l' últim esfors que li doná la desesperació; prou ¡pobret! cridava á la sèva germaneta, plorant esferehit, pero no hi va haver remey, comensá á rossolar primer poch á poch, després depressa, y encare no era á mitj canyó que ja desarrapantse del tot caygué daltabaix rebotent sobre la fullaraca.

Mentres tant, los darrers raigs de sol s' escorrían sobre 'l brancám, dauravan las carenas vehinas coronadas de bosch, y la Toneta, havent ja aplegat lo bestiá, corría bach ensá tant com podía, per veure 'ls tudóns novells que 'n Joanet havia tret.

—¡Joanet!—cridava—¿son gayre grossos? Sí, sí, ja pots fé 'l sórt, ja, ¿'t pensas que no 't trobaré?—y deturantse breus instants y contenintse l' alé, escoltava; escoltava y res... en Joanet no li tornava resposta.—¡Joanet!—cridá per última vegada—vaja home vaja, que 'l sol ja es post y hem de anárnosen á casa —y tampoch res, la sèva veu se perdía per la pineda que gemegava ab tristor.

Prou podía cridar la Neta; 'l pastoret estava estarniat al peu dels esclops al bell costat de la pinassa, ab los ulls entelats y fret com lo marbre.

La Toneta, la sèva germaneta y tendre companyona de sa vida bosquetana, en sa ignocencia va creure de sopte que feya l' adormit; empró, quan s' hi acostá y 'l trobá tan glassat y vegé sa vista apagada, esporuguida y desolada arrencá á plorar y á corre baga enllá sanglotant tristament fins arribar á casa...

Al cap de mitja hora era ben fosch; l' aubaga mugía com l' Oceá en calma, las estelas bri-

llavan en la serena volta, las cabretas belavan ab tristesa no sentint la veu dèl sèu pastor, y allá en la espessor, al peu de una pinassa, á la claror de un llantionet, un home queya de genolls y petonejava, plorant com una criatura, las galtonas, fredas com lo glas, del pobre Joanet. Era 'l sèu pare que carregántse'l á coll ab cuydado, com si li hagués de fer mal, murmurava adolorit de pena:

—¡Pobre fill mèu, tan bon minyó!

Quim Artigayre.

CANSONETA VULGAR.

La senyoreta va al mercat
ab sa mamá de companyía;
la senyoreta va al mercat
que 'n diuhen «bona societat».
¡Oh! ¡Ah!—¡Oh! ¡Ah!
¡La senyoreta—la senyoreta!
¡Oh! ¡Ah!—¡Oh! ¡Ah!
¡La senyoreta y la mamá!

—

Lo dillúns—hi compra fums;
lo dimars—nuvi estirat;
lo dimecres—ell la deixa;
lo dijous—tè nuvi nou;
lo divendres:—«¿Quí 'm vol pendre?»
lo dissapte:—¿Quí la capta?
lo diumenje:—¿Quí la venja?...
¡Oh! ¡Ah!—¡Oh! ¡Ah!
¡La senyoreta—la senyoreta
¡Oh! ¡Ah!—¡Oh! ¡Ah!
¡La senyoreta y la mamá!

J. Riera y Bertrán.

CREPUSCLE

D' IVERN.

Heus aquí lo que veig, aquesta tarde, de darrera 'ls vidres del mèu menjador.

A mos péus, l' enrajolat de l' ampla galería rojíssim, mullat y reflexant borrosament las barretas verticals de la barana. Aquesta, regalimosa, negre y embarnissada. A pochs metres d' ellas, mitja dotzena d' altíssimas pollancras del jardí d' á sota, qu' al estiu me velan lo pahissatje ab llurs plomalls grandíssims de fulla verda lleument argentada pe 'l sol, balansejan avuy llur brancatje bronzejat y blincadís. Despulladas de fulla ja no 'm privan la vista. A dalt de l' escaixalat perfil de las construccións, un cel guatós, gris, d' escassa claror, que ploriqueja horas há. Sa massa es tova, pero llisa, poch trasparent, de tò indeterminat. La pluja que vela l' atmósfera suavisa las cruhesas de la claror que cau tenyida de blanch á nevar las horizontals per hont s' ajeu y á exagerar lo negre de las obscuritats verticals. Nó, sota aquest vel inmutable, no hi ha alteracións, cap color crida, tot s' entona, la creació es grisenca, monótona, plorosa, pintada un día de malhumor.

Las casas de l' altra bandada del jardí, que m' escursarían l' horizó, deixan, davant de la mèva, una gran esmotxadura. Per ella veig un tros de Passeig de Gracia paralel á casa y, més enllá, los jardins y derreras del carrer de Claris.

Forman l' esmotxadura la gran portalada de ferro del jardí y la baixa construcció de la cotxería Samá, arrengleradas ab lo devanter del Passeig, entre 'l palau del mateix nom y la casa del costat.

Al peu del reixat de ferro y dantme l' esquena, espera, estona há, una berlina d' assabatje brunyida. En son sostre 's enmiralla confusament, lo blanch abrich de goma del cotxero. Aquest se manté més ert qu' un ciri, assegut á la banqueta, lo coll del abrich fins á las orellas, la pluja tamborinejant en son alt barret de xarol y escolantse en regalims per sas espatllas. Los dos alessáns del tronch esbufegan y fuman d' un cap á l' altre, com dins d' un bany d'

DE NUVIS.

En una nit tan ditxosa,
¡quántas ilusións divinas!
Pero y després ¡quanta prosa!...
Al desfullarse una rosa
tan sols quedan las espinas.

aygua tébia, y per llurs mantas xaroladas zigzaguejan aygua y claror.

A l' esquerra d' ella, s' aixeca 'l palau, d' un color mantega brut ab persianas de mini esgroguehit. Algunas están plegadas mostrant los alts balcóns ab vidres d' una pessa y cortinas folradas de roig fosch, unas, de blau clar d' altras. Grans aranyas mitj encesas deixan entreveure en las fòsquedats del interior papellóns d' or lluminosos. Y 'l vent rebat la pluja contra las parets y 'ls vidres y atormenta y retors la vegetació del jardí. Regaróns d' aygua corren per l' arena dels bombats caminals, ressegueixen las graciosas curvas de las platabandas tapissadas de raygrás y per entre las atapahidas massas de palmas, yucas y bambús en continuat torment, clarejan las esmeriladas bolas d' alguns fanals. La pluja no mimva ni 'l vent para d' atormentar las erissosas yucas, de revinclar las graciosas palmas y de girar del revés lo barnissat fullám, tenyintlo de tochs fosforescents. L' aygua regala tambè pèls plátans que vorejan los caminals, tots ells inmóvils, ja podats, de brancatje gruixut, vert y clapejat d' ocre clar, retenint encare algunas fullas tardanas qu' aletejan en lo branquilló com papallonas feridas.

Y llenso la vista al passeig, damunt del qual extén encare l' arbreda, ample y atapahit toldo de fullaraca ja morta, daurada al foch. Abaix, á la terra, 's distribuheixen los passos paralelament, en una capa de goma-laca pastosa, lluhents y llisos los dels caminants, fangós y grumullós lo del mitj. Cotxes y tramvías corren per ell adalerats, passan com llamps xipollejant, regalimant aygua, ab los vidres entelats. Lluhentors cruas relliscan per llurs arestas y pendents. La gent d' á peu escasseja y la veig tambè caminant adalerada, tota negra sota 'ls parayguas lluhents, ó encogullada dins dels waterproofs.

Y á l' altra banda del passeig, més enllá dels jardins interiors, grisejan las casas barradas paralela y horizontalment per las jásseras de llurs galerías, clapadas de vert per las confusas persianas. Sota llurs cornisas, llarch rengle de finestretas me recorda los ninxos del fossar. Damunt d' ellas, destaca de aquell cendrós la cúpula dels

Jesuitas, xata y rojenca no enlayrant prou la daurada custodia. Y á son voltant, com retallada silueta d' un port, resurten cimboris y xemeneyas, pals de banderas, para-llamps, entenas y péus de fils telefónichs, finas llapissadas damunt del gris sens fi que va enfosquintse per moments.

Com vol d' aucellots diformes, volan pe 'ls ayres fullas que 'l vent ha arrencat; los ruixats cada cop més violents escarxan pe 'ls vidres del mèu balcó térbolas gotas que regaliman arréu; cruixen las fustas, l' esmortuhida claror va finant, finant; lo caliu de ma xemeneya brilleja més, y com més aumenta la pluja, més s' espesseix la gassa que m' enterboleix lo pahissatje, més viva s' enmiralla la barana en lo roig enrajolat de la galería, més negre se 'm posa 'l cor, enemich de las cruesas y tristors del ivern.

Y pensant, llavors, que demá es Nadal y recordant arréu los nadals de ma infantesa, las ilusións ab que jo 'ls vestía (garbas de flors que florian en plé ivern dins lo rihent jardí de la mèva ánima candorosa, totas geladas ja y escampadas pe 'ls ayres com las fullas qu' allá voleyan) tanco 'ls finestróns, encench tots los llums de casa, corro al caliu de la familia y, ab o cor entendrit y las llágrimas als ulls, encavallo á mos jenolls lo mèu Benjamí, encloch en mos brassos á sos germanets y á ma esposa y 'ls beso á tots ab frisor.

Ningú d' ells sab perqué. Tots extranyan ma follía, riuhen, riuhen... pero 'm tornan las besadas. ¡Es lo que 'm calía, lo que desitjava un cor orfe de pares, oprimit per l' espectacle d' un crepuscle oratjós d' ivern, á la vigilia de Nadal, quan ja no s' escala la vida, quan ja se 'n devalla!

Narcís Oller.

DOL D' ALIVIO.

—Sab Cecilia que 'l negre li senta admirablement?

—Vosté es molt galán. *(Apart.)* Pero may passa de aquí.

TE DARÍA...

Lo mon per una mirada;
per un somris, una estrella...
. . . .
¡y per un plat d' escudella
tot un cel, prenda estimada!

Japet de l' Orga.

ESCENAS CULINARIAS (per *Foix*).

L' AMO.—¿Qué no t' agradaría teni' un piset pera tú tota sola?
LA RASPA.—Fugi, fugi d' aqui!...
LA MESTRESSA *(desde fora)*.—Me sembla que sento olor de cremat.

ESCENAS CULINARIAS (per *Foix*).

LA RASPA (*ajupintse per culli 'l ventall*):—¡La mestressa!
L' AMO (*passant la vista pél «Brusi»*):—«*Cuarenta horas:* Concluyen en la iglesia de Belén...»
LA MESTRESSA:—Hauría dit que s' agafava alguna cosa!...

CASA AB DUAS PORTAS...

D. Macari tè una pomera al jardí, tan carregada de pomas, qu' es la admiració dels transeunts. Ara n' acaba de cullir un cistell y encare n' hi quedan.

Es lo que diu un pillet saltant lo reixat: —¡Encare n' hi quedan!

D. Macari, que ha observat la maniobra, s prepara á rómpreli la crisma; pero 'l pillastre veu la punta de la canya y diu: —Mestre, lo qu' es á mí no 'm pescas.

Y 's fica á la primera porta que troba oberta.

No hi ha res més hermós que 'l *Paraíso perdido*, de Milton: sobre tot lo passatje de la poma.

No es del tot cert: es més hermós encare esperar á un lladreguet tras-cantó, ab la seguretat de rómpreli una costella.

AMOR DE MARE.

Va en lo Paradís pecar
la dona, y digué 'l Senyor:
—¡Tú parirás ab dolor!—
volentla aixís castigar.
Pero sa falta al purgar,
imposantli eixa corona
de martiri, al punt la dona
sentí, entre mortals perills,
encendre 's l' amor als fills
que d' aquell cástich l' abona.

Y d' eix cástich, si 's repara
nascut del primer deslís,
qui li robá 'l Paradís,
n' eixí 'l dols amor de mare;
amor, que ab cap se compara
dels que esperonan l' anhel,
y que inflamat sens rezel
lluytant en la humana guerra,
fa moure un cor fet de terra
ab alenadas de cel.

Y la vida que devía
en lo Paradís gosar
la dona avants de pecar
quan lo mal no coneixía,
entera, desde aquell día
que per la serp fou temptada,
ab los seus fills l' ha empleada
sens exhalar ni una queixa,
y per axó la mateixa
falta l' ha divinisada.

Fins Dèu, que tant admirá
deixantla al dolor subjecta,
lo maravellós efecte
que lo sèu cástich causá,
quan á la terra baixá
pera redimir lo mon,
fent noble lo que era afront,
sent Dèu, fill volgué esse encare,
per gosar l' amor de mare,
lo més gran, lo més profón.

Nos pinta 'l llibre sagrat
lo Paradís plé de flors,
de flayres y richs colors,
com un palau encantat.
D' ell l' home va ser llensat,
pero aixugá lo sèu plor
Eva, que del fons del cor
exclamá ab tendre somrís:
—¡Qué m' importa 'l Paradís!
¡Só mare! ¡Só tota amor!

S. Alsina y Clos.

L' ESTUDIANT.

L' hábit no fá 'l monjo.

Un fadrí de la montanya
á qui 'l brill del or no enganya
va baixar de Vich al plá,
essent tota sa fal-lera
estudiarne la carrera
de ministre del altá'.

Com que 'l jove no tenía
cap diner, á una masía
de la plana s va acullir;
y, al somríure la vesprada,
llissóns dava á la maynada
per' poderse mantenir.

Ensenyava cada día
al hereu de la masía
y á una noya angelical
que, si bé pochs anys comptava,
poncella era que esclatava
en lo verger terrenal.

De la Guixa á Vich anava
tant si 'l sol ardent cremava
com si 'l fret era molt viu;
xano, xano la riera,
murmurant la llissó entera,
devallava ivern é istiu.

Portava un barret de copa
que li feya molta tropa
més ¡Déu sab qui 'l va estrená!
una casaquilla vella,
los llibres sota l' aixella
y en un mocadó 'l diná'.

Tot murmurant lo rosari
entrava en lo Seminari
fent sempre 'l paper de sant;
ab los companys may parlava
y, á l' aula, quan no estudiava
estava al doctó' escoltant.

—¡Quín rector! la gent li deya,
quan tan sant y tan bó 'l veya:
¡quín rectó ab lo temps será!—
y, á ferli de majordonas,
s' oferían moltas donas
per quan sigués capellá.

Va estudiar *filosofía;*
mes, al sé á *teología*
jo no sé lo que hi va haver;
l' estudiant feya campana
y, passava per la plana,
passejant lo día enter.

Va llensá 'l barret de copa
que li feya tanta tropa;
barretina 's va posá;

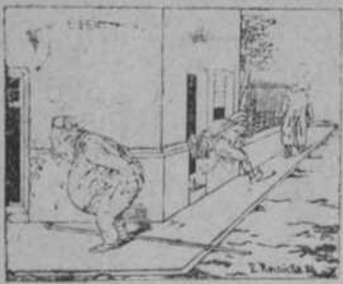
¡¡Pataplaf!!
—¡Pillo.. murri! .. Ara sabrás quin gust tenen las pomas!

—¡Bona l' has feta, Macari!. . Dispensi, això no anava per vosté.
Mentres tant lo pillet ha dat la volta per dintre de la casa.

—Ah, ¿no anava per mí? Donchs això tampoch va per vosté.. ¡Indecent!... ¡Brétul!
Lo pillet esgarrapant lo cistell de D. Macari:—L' ocasió la pintan calva.

S' escapa l' estrafalari,
de pomas bèn carregat,
y exclama 'l pobre Macari:
—¡Macari, t' han bèn *macat!*

y á la noya qu' ensenyava,
per qui son cor delirava
amor etern li jurà.

Com que 'l *sí* ella va donarli,
per' més amor inspirarli
tots los llibres se vengué;
desprès los amonestavan;
més tart al altá 'ls casavan
y era inmens lo sèu plahé'.

—¡Ja no serém majordonas!
s' ohia di' á algunas donas:
—¡En March rector no será!—
Y ell, senyalant la figuera,
responía:—Temps enrera
allí 'ls hàbits vaig penjá.—

Ara la gent baix murmura:
fins enveja la ventura
d' aquell pobre estudiant:
se li fà una guerra sorda
y ningú, ningú 's recorda
¡que tants com ell així ho fan!

J. Garriga Lliró

COTXES DE PUNT.

ESCENAS DE CARRER.

Recristo!... ¡Las deu menos cinch!... ¡Y á las deu havía de ser allá dalt!... ¿Cóm ho faig?... Pendré un cotxe á la Plassa de Sant Jaume... A *mí* que m' agrada sempre ser puntual á las citas...

¡Ey, cotxero! ¡A *escape*, á las casas de 'n Viláró!

—Ja deu saber qu' es molt lluny y además fora del radio.

—¡Home, donchs agafa per la Diagonal per serhi més aviat!... (¡Quánta geometría sab aquesta gent!)

—¿Que passi pèl carrer Diagonal?... ¡Vaya unas dresseras!

—¡Donchs, passa per allí ahont vulguis, pero depressa!

—Es que 's paga més.

—¿Per anar depressa?

—Nó, per sortir del radio.

—¡Ningú t' ho pregunta aixó!

—Bé, ja veurá, jo li deya ..

—¡Vaja, enllesteix que 'l temps passa! (¡Aquests cotxeros fan pertenir!)

(Lo senyor se fica dintre del cotxe.)

—Tú, Garbat, si vé la dona, dígali qu' he anat *á fer un senyor* que porta molta pressa... que m' esperi... ¡Xóóó, *Salado!*...

Lo senyor treyent lo cap per la finestreta:—Pero ¿que arrenquém ó qué?

—María Santíssima, home, no vagi tan cremat . ¿No veu qu' estich posant 'l *bocado* á la bestia?

—(¡Tú sí que 'n mereixes un de *bocado!*)

—Escolta, Garbat, ¿que s' ha de acabá 'l mon avuy?... Com que veig que la gent está tan furiosa... Ara vésten cap al carrer de Rosselló, ab aquest *fanguego* .. ¡Malviatje l' ofici!... ¡Apa, *Salado*, ja 't guanyarás lo dinar avuy!

Lo senyor, furiós:—¡Al últim!... ¡Y ja han tocat las deu!... ¡Aquests cotxeros!

∴

— Pere, ¿qué hi fan tóts aquests cotxos aquí parats?
—Son cotxos de punt, dona.
—¿De punt de qué?
—¡De punt de mitja, si 't sembla!... ¡Fas unas preguntas!
—Qué sab una... ¡En aquest Barcelona 's veuhen unas cosas tan extranyas!...
—Tú. de tot t' admiras.
—¿Y per qué s' hi están aquí?
—Per aquell que 'ls vulgui llogar.
—Deu ser molt car aixó, ¿oy?
—Mira, si vols que 't parli francament, no me 'n recordo. La única vegada que hi he anat va ser quan vaig venir á Barcelona avants de casarnos, l' any 67 .. y la veritat, desde llavoras, ja se me'n ha anat de la memoria.
—¡Quí sab per qué 'l devias pendre 'l cotxo en aquella ocasió!
—¿Per qué volías que siguès? Per gust.
—Sí. per gust... ¡Vaya un tronera que n' hi havía de tú en aquell *entonsas!*
—Fuig, dona... ¡Vés ara ab qué 'm surts!...
—¿Sabs qué pensava? .. Que podríam anar á passeig ab una carretela d' aquestas.
—¡Pepa! ¿que t' has alocat?

EN VIGILIAS DE NADAL.

Diu lo refrán: «Per Nadal
cada ovella al sèu corral.»
Pero 'l refrán no adiciona:
«Y 'ls galls d' indi á Barcelona.»

SAL DE MADRIT.

No la busquéu á ca'l Apotecari;
pro molts cops per mor' d' ella s' hi ha de anarhi.

—¡Es un cop á la vida!... Y després, pensa qu' ets arcalde y que una autoritat sempre 's té de donar importancia.

—Bé, aixó ja es una rahó; ¡pero mira que 'ns ne farém molts diners!

—No hi fa res... que ho pagui 'l poble... ¡Com més llustre 'ns donguém nosaltres, més *regalce* donarém á Vilatova!

—¡Molt ben dit, me caso ab Ronda! Agafém un cotxo... ó, mira, si 't sembla n' agafarém dos: un per mí y un altre per tú... jo al davant com á arcalde y tú darrera com á arcaldesa... ¡Ara ray que m' han aprobat lo ditxós *reparto* que tant m' ha fet patir!

*
* *

—¡Lo que son las cosas!..... Fins envejo á aquests caballs... Tots, tots tenen lo morralet posat, al pas que jo... ¡Aaaah!... estich condemnat á badall perpetuo... Si tingués valor, intentaría recordarme de la última vegada que 'm vaig posar lo morralet, vaja, que vaig menjar... ¡Pero, cá!... ¡La debilitat enterboleix tant la memoria!... Ja no sé com viure... ni com morir... Ni forsas tinch per suicidarme... ¡He arribat á fumarme catorze tagarninas en un día y ni aixís!... ¡Se coneix qu' estich fet á proba de nicotina!... Los únichs capassos de matarme son los inglesos... ¡me donan cada disgust!... no 'm deixan á sol ni á sombra; 'm persegueixen tot lo día... 'L qui haja de menester un sastre ó un sabater, no ha de fer més que buscarme á mí ab la seguretat de que darrera mèu ne trobará mitja dotzena... ¡Es molt trist viure aixís!... Quan estich més desprevingut.

¡paf! un inglés que 'm desmonta
com la trompeta á l' *Hernani*,

que va dir aquell *socio* de la mèva confraría...

¿Veuhen?... Ja 'n vé un... ¡y qué cremat!... ¿Qué faig? ¿Cóm m' arreglo?... Si fujo es capás de cridar *¡lladres!... Nada,* 'm fico en un d' aquests cotxes... ¡Cotxero! ¡volant, á la fi del mon!

(Pren un cotxe per assalt.)

Quan siguém lluny d' aquí, si es precís, me tiro per la finestreta.. ¡Veyám si aixís logro matarme!

*
* *

—¡Caramba!... ¡quína xicota més guapa!... ¿Ahont deu anar?... ¿La segueixo?. . Nó, nó, 'm podría veure algú y... ¡Pero miréus qu' es bonica!... ¡Oh, y es viva! .. ¿L' hauré fletxada?... De segur: jo fletxo á totas las donas guapas... Ja está dit, la segueixo... Tira Rambla avall .. ¡magnifich!... ¡Quín cosset!...

¡quín caminar!... Aquell senyor del bigoti cargolat l' ha saludada... fa cara de militar... algún amich... Avuy se contreuhen tan aviat las amistats... Se torna á girar... Sí, dona, sí que 't segueixo... ¡Quína mirada li he clavat!... ¡Y ella ha somrigut!... ¡Axó va bé!... Jo la emprench, no hi ha més... La veritat es que las camas se 'm segan... ¡Valor!... A la una... á las dugas...

—¿Me permet que l' acompanyi?... (S' ha posat seria: 's veu qu' está conmoguda.) Deya, si 'm permet acompanyarla.

—Gracias; ¿que tè pòr que 'm perdi?

—Oh, nó; 'm figuro que vosté ja pot anar sola, pero... (¡Es encantadora!) Donchs ¿vol acompanyarme vosté á mí?.. ¡Jo sí que tinch pòr de pérdrem!

—¿De vista?

—¡Nó, per vosté, per aquesta cara bonica, per aquests ullets!...

—¡Aixó es una imprudencia!... Considerí que 'ns trobém al mitj de la Rambla.

—¡Ay, si no 'ns hi trobessim!

—¡Senyor mèu!

—¡Tant redebó!

—Miri, fassi 'l favor de retirarse .. algú 'm podría veure y...

SAL DE CARDONA.

Mírinla bè, qué salada,
qué garbosa y qué pitera!...
¿Que 's creuhen los andalussos
que aquí no tenim flamencas?

—¿Aquell senyor que l' ha saludada, potser?. . Si sapigués la malicia que m' ha fet!

—¿Per qué?

—¡Perque en benefici d' ell vosté ha malgastat una rialleta arrebatadora y aixó jo no ho puch sufrir!

—¡Té gracia!

—Nó, donchs per mí no 'n tè gens.

—Tinga, ja li he dit: ara vé un altre conegut y si 'm veu 'm comprometo... ¡Tot per culpa de vosté!

—Oh, no s' espanti per aixó, senyora... Veurá, vingui... ¿Fiquémnos en un café?

—¡Ay, nó: Dèu me 'n guart: aixó encare fòra pitjor!

—Donchs jo no la deixo: tiri pèl cap que vulgui .. ¡Per vosté, si es precís, me barallo ab qualsevol!... ¡Pero, calli, ja estém salvats!... Aquí hi ha un cotxe.

—¿Qué 'm proposa?

—La sèva salvació.

—Pero ¿qué 's pensa vosté?

—¡Ay, si li digués tot lo que penso!... ¡Vaja, entri! .. ¡Cotxero, á passeig! .. ¡Hi ha dos duros á guanyar!

Just Aleix.

TORNANT LA FEYNA (de *Apeles Mestres*).

—Tres pessetas dels voravíus... diguém tres, y si trobo al senyoret sol á casa...

VETLLANT.

A un amich que molt estimo,
ahir vaig aná á vetllar,
perque forta malaltia,
en lo llit lo té postrat.
A las deu vaig arribarhi,
ell estava endormiscat,
y jo en mitj d' aquell silenci,
sentía un soroll extrany:
tich, tach,
tich, tach;
era un rellotje de péndul
que vibrava acompassat.

—

Ja 'ls parents tots se 'n anaren
reposats en mi confiant,
quan jo ab la pensa anguniosa,
seya bén prop del capsal.
Me l mirava ficso, ficso,
pera véurel despertar,
me 'l mirava, y ab tristesa
contemplava 'l sèu semblant,
tich, tach,
tich, tach;
y anavan passant las horas,
¡y jo sempre vigilant!

—

Una llum trista, molt trista,
donava claror suáu;
ja tot eran ombras negras,
¡ja tot era soletat!
L' amich semblava un espectre,
lo llit talment cadafalch,
y 'l rellotje una animeta
que vingués á conversar.
Tich, tach,
tich, tach.
Conversa molt misteriosa,
plena d' interés y esglay.

—

¡Oh rellotje, lo rellotje,
jo li deya mitj somiant,
¿l' amich que tant idolatro
me pots dir si curará?
¿Me pots dir si la ciencia
lo remey sabrá trobar?
¿pots dirme si Déu que 'ns mira,
d' ell tindrá, á la fi, pietat?
Tich, tach,
tich tach,
l' animeta responia
ab tó mistich y pausat.

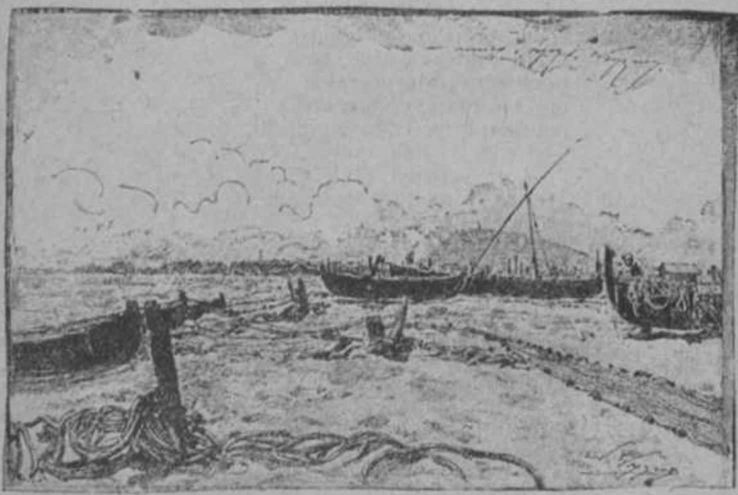
—

A la fi van tocar horas;
lo malalt se despertá,
y ficsantme la mirada,
va preguntarme:—¿Qué fas?
Jo m' aixeco, li contesto
tot portant als ulls las mans:
—¡Ay! si 'm descuydo m' adormo
en comptes d' estar vetllant.
Tich, tach,
tich, tach.
Sort que 'l rellotje vetllava
tant per mi com pe 'l malalt.

J. Blanch y Romaní.

MARINA (per *Vazquez*).

Costa catalana.

AGUDESAS.

Lloch de la escena, una taberna.

Personatjes: dos feligresos que están traguejant fa estona, com si beguessen á preu fet.

Diálech:

—Mano... 'M sembla que ja comensas á estar pitof.

—¿Quí, jo..? ¿Per qué ho dius?

—Perque ja fa rato que t' estich veyent ab dos caps.

—

Una cambrereta plora amargament confiant la sèva desgracia á la mestressa.

—Veyám—deya aquesta ab tó bondadós.—Potser si á aquest jove que t' ha enganyat li escribías una carta, l' assumpto 's resoldría.

—¡Oh, no!...—deya la joveneta.—Escríureli no puch de cap manera.
—¿Per qué?
—Perque encare no hi tinch prou confiansa.

—

Una pregunta y una resposta:
—¿Cóm es que la gallina vella fa més bon caldo que la jova?
—Perque hi tè més práctica.

Pep Costa.

PREGARIA.

Nuvolet, bon nuvolet
que ab tas amplíssimas alas,
crusas l' espay infinit
y 'ls raigs del sol nos amagas:
condénsat en suau ruixim
y en finas gotas devalla,
regant de mòn jardinet
las esmortuhidas plantas.
Los amants, empresonats
dins las poncellas, aguardan
ton benéfich besoteig
per unirse en esposallas.
Los botóns esclatarán,
y tú, com feble rosada,
colcarás los branquillóns
y 't gronxarás ab gaubansa.
L' abella y 'l papalló
t' orejarán ab sas alas
y xuclarán lo polsim
groch de la conjugal cambra.
Las flors me darán perfúms;
los branquillonets, ufana;
las abellas cera y mel,
y 'ls papallóns, plers á l'ánima.
La tortra hi entonará
lo dols cant de l' anyoransa,
y lo festiu rossinyol,
himnes d' amor á s' aymada.
Y jo ab lo cor encisat,
veyent tan bell panorama,
polsaré una lira d' or
y 't daré, núvol, mil gracias.
. . . .
Mes avants de devallar
en finíssima ruixada,
¡tiram vint y quatre rals,
qu' aniré á comprá un paraygua!

M. Badía.

ASPIRACIÓNS.

Ab la jaqueta qu' ella s' ha posat y ab un marit que li deixi portar las calsas, ja no desitja res mes.

ENTRE MARIT Y MOLLA.

—Escolta, Matilde, y no extranyis que te 'n parli. Las cosas han arribat á tal punt qu' es necessari.

—¿Qué vols dir, Corneli?

—Que aquí vé cada día l' Enriquet, y aquestas visitas tan assíduas, francament, me desagradan...

—¿Es dir que desconfías de mi?...

—Jo no desconfío de tú ni de ningú; pero repeteixo que no m' agradan las visitas del Enriquet.

—¡Pobre xicot! Donchs sápigas que vé ab molts bons fins, perque es un jove incapás de propassarse. Figúrat que sempre diu que 's casará ab mí, quan me quedi viuda, y de aquí no passa.

J. T. Anguila.

AMOROSA.

Videta mèva, la mèva amor,
fatxandereta que 'm roba 'l cor,
la dels ulls negres, cabell sedós,
galtas rosadas, cosset ayrós,
llabis encesos, peuhets bufóns,
boca menuda, niu de petóns;
torna á mos brassos, ángel del cel,
que de ton llabi tasti la mel,
rica ambrosía, néctar diví
qu' un' altra volta vullme 'n gaudí.
Vina, no tardis, bella y somrient
qu' amor espera baix del torrent.
Flors boscatanas bé 'n cullirém,
cants armoniosos bé 'n ohirém,
y entre l' aroma suau de las flors
y de l' aucella cántichs d' amors,
batent las alas volant, volant
y extasiantnos, l' amor triumfant,
dolsas promesas d' amor y fe
dante mil besos jo te 'n faré.
Tú, enamorada, folla d' amor,
fatxandereta que 'm roba 'l cor,
tota mansoya mirant al cel
com si hi vegessis volá un estel,
rebrán tos llabis mon petoneig,
sentint ditxosa lo dols mareig
que 'ls ulls entela, de goig y pler
y 'l mon de vista talment se pert.
Veurás llavoras, sent á mitj jorn,
vivas estrellas á ton entorn,
del cel los ángels, la gloria... á Déu...
ditxa y ventura per tot arréu.
¡Ay ma nineta! bella y somrient,
vina amorosa baix del torrent;
cuyta... no tardis, angel diví,
qu' un' altre vida t' espera allí.

Ramón Coll Gorina.

ÁNIMA EN PENA.

A tots quants li preguntan pèl sèu estat, los hi respón sempre lo mateix:—*Interinament* soch viuda.

QÜENTO CELESTIAL.

Y va de cas.

Una vegada, volgué entrar al cel un advocat qu' en la terra havía fet molta farrolla, lo que equival á dir, que havía tingut molts plets, y per consequència fet barallar á moltas personas.

Lo jurista, tan bon punt tingué pres lo determini, comprengué que lo primer que li cal á un home de lley, es fer goig. Se feu afeytar á pél y repél, com un comediant en exercici; s' envayná en la levita negra tancada; se plantificá las sevas ulleras d' or; s' estirá las mánegas, sempre un xiquet amples, ab lo doble objecte de que no fessen arrugas ni sèchs y deixessin veure la blancor inmaculada dels punys de la camisa, y després de mocarse ab trompetada y redoble, se plantificá lo barret y cap al cel falta gent.

En arribant á dalt, sens dir «Dèu lo guart» ni fer cas del sant porter de la celestial mansió, qu' estava recusintse las sandalias, se me 'n entrá cap dins, ab lo mateix esparpall que si s' hagués ficat á la última escribanía de la Au-

diencia, ó á qualsevulga oficina del Estat en la que hi tingués bó, ó hi fès alı ab escribents y temporers.

Pero com qu' en lo cel no hi ha traficas, ni hi valen camandularias, encare lo jurista no hagué donat tres passos endins, oygué la veu de Sant Pere que li cridá:

—Phs... phs... Company: ¿ahónt anèm?

L' advocat, fent orellas de mal pagador, mès dret que un fus y ab ayre de poch se 'm endona, avant avant, cap dintre, com si volgués dir: aixó ab mí no resa. Sant Pere cridá de nou, ab aquell sentit propi del amo de casa:

—Ep, mestre; ¿que no hi sentiu, ó bè heu de fer lo Simón de l'Ombra?

—¿Es á mí?—respongué l' advocat, fentse 'l desentès, y aturant lo pas, més que per pòr á la veu del porter, per prudent respecte á cert remor extrany que del interior del cel venía.

—¿Y donchs, á quí tinch de dirho?

L' home de lleys va compendrer que no era pas aquell lo procediment més propi pera obtenir un resultat favorable, y cambiant de tó exclamá:

—Dispensi; no 'm havía ataleyat de vosté, y per aquesta poderosa rahó no 'l hi saludat.—Y salvant lo guant y allargantli la má, afegí:—¿Vosté ho passa bè?

—¿Qu' estém de broma?—exclamá Sant Pere.—Pregunto que ¿ahónt aném?

—¡Ay, ay!—respongué 'l jurista, fingint la més gran admiració;—cap dins.

—¿Cóm, cap dins? Mestre... me apar que heu errat lo camí. ¿Sabéu ahónt sou?

—¡Oh, venerable senyor! ¡Y cóm duptarho! ¡Y cóm no compendre incontinent, tan sóls aspirant aquestos flayrosos aromas de incens y astorachs, que 'm trobo á las portas del cel!

—¿Y quí sou vos per entrar al cel?

—Mi senyor; jo só, millor dit, he sigut un distingit advocat.

—¡Advocat!—exclamá Sant Pere arrufant lo nas, estirantse dos pams lo cos y mirant de fit á fit al interlocutor.—¿Ho veyéu com he dit que no sabíau ahónt érau, ó que havíau errat lo camí?

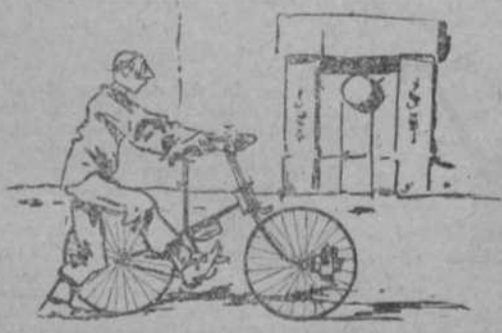
—¿Y per qué 'm diu aixó, mi senyor?

—Perque aquí de advocats no 'n entran... No volém rahóns.

—Pero senyor mèu; dispensi que li diga y que evidenment li probi, que aixó no procedeix, qu' es injust y protesto...

L' ANADA.

Al montá á la bicicleta
per empendre un passeig llarch,
deya:—Avuy de quants me vejin
l' atenció tinch de cridar.

—Protesta tant com vulgas; es lo dret que queda als que han perdut; pero lo dit, dit, y aquí no hi ha més cera que la que crema.

—Dispensi que insistesca—afegí 'l jurisconsult, sens fer cas de que Sant Pere li havía suprimit lo vos y 'l tractava tú per tú net y pelat.

—¿En qué vols insistir?

Y Sant Pere, com qui no fa la cosa, empunyá l' escombra, disposat á aduhir argument contra argument. Lo advocat era home de grans recursos y no 's doná per vensut davant de la actitut poch tranquilisadora del porter; pero prenent lo tó humilíssim de un gitano pidolayre, exclamá:

—Perdoni, mi senyor; vosté no se 'n ofengui; pero torno á insistir en que vosté no está en lo just.

—¿Cóm s' entén?—cridá Sant Pere, á quí ja li pujava la mosca al nas—encare 'm vindréu á dir que no sé lo que 'm pesco, sent aixís que vaig ser pescador molts anys. ¿Qué 't pensas que no 't conech? Torno á dir que en lo cel de advocats no 'n entran, ni jamay n' hi han entrat.

—Donchs jo sostinch y sostindré, ab lo degut respecte, se suposa, que n' hi han entrat: ó del contrari, 'ls calendaris y parenóstrichs son uns grans embusteros, y 'ls cristiáns hem gastat una munió de oraciónś inútilment, com si diguéssem, pólvora en salva.

—¿Cóm se atreveix á sentar aytals conclusións? ¿En qué 's funda? ¿En qué se apoya, baliga balaga, per usar aquest llenguatje? Probas, probas incontinent, ó de lo contrari, sens dir Jesús, de un cop d' escombra l' envío á las calderas d' en Pere Botero, qu' es ahont de dret á dret devía haver anat; inventa qüentos, embolica trocas...

Ab los crits del sant, lo gall se alborotá y cada quiquiriquí que esclafía aixordava.

Sant Miquel, qu' en aquell punt montava la guardia, y que ja estava al aguayt desde 'l punt que havía sentit la paraula pólvora, avansá decidit, y ab tó de autoritat, preguntá:

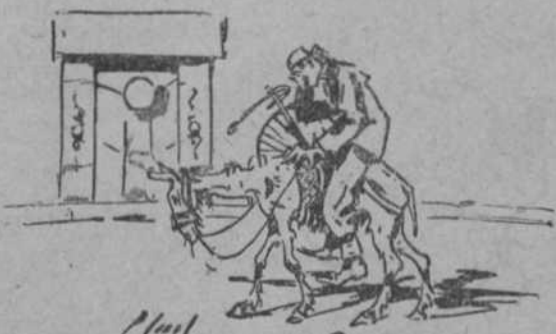
—¿Qu' es aixó? ¿Qué son tants crits? ¿Qué passa aquí?

—Aquest home, que vulgas que no, pretén entrar en lo sant regne y 'm vé ab qüentos y tracamandanas que casi bé semblan heretjías.

—Dispensi... dispensi...—replicá 'l jurista—jo no he dit ni puch permetre que ab tant ardor se 'm acusi, tal volta per rahó de un mal entés. Vosté sosté—y s' encará ab Sant Pere—qu' en lo cel no hi ha entrat jamay cap ad-

---

LA TORNADA.

Y ab l' aparato fet trossos
y un gran nyanyo al mitj del front,
tornant á burro... en efecte,
cridava molt l' atenció.

vocat, y jo me ofresch á demostrar, punt per punt y ratlla per ratlla, que sí; y sino digui: ¿Sant Ivo no va esser advocat? Donchs si ell va serho, y va entrar al cel, y va arribar á sant, ¿per qué no puch entrarhi jo?

—Veurá, veurá.—Lo venerable porter aixís cambiava 'l tractament segóns s' enfadava ó retenía.—Sant Ivo, va entrar aquí com excepció; y aixís com una flor no fá estiu, ni una fulla primavera, un advocat que va entrar al cel, no vol dir que tinguém de formar col-legi. *Conque*, vaja; ja hem enrahonat més que massa... y *largo*.

Y Sant Pere ho digué en castellá, perque apar qu' en aquesta llengua 'ls mandatos son més fieros.

Quan lo jurista vejé que 'l porter no 's convencía, ni 's dava á pactes, apel-lá á la súplica, y ab veu més dolsa que una bresca de abellas, comensá:

—¡Pero senyors! ¡Es possible que se 'm neguí un lloch en la cort celestial, per petit, per humil, per mínim que sía; á mí, que tant y tant de bé he fet en la terra! Podrá ser, vull que sía, que sens voler, que inconscientment, que per relació indirecta haja causat dany á tercer, no per benefici propi, aixó may, que jo no he fet *cotalitis;* vull y consento en que aixó haja sigut; pero senyors, ¿res valen en favor de ma, tal volta pretenciosa, pero justa demanda, lo amparo qu' en mí han tingut tants orfes y desamparats, tants que perseguits per la justicia haurían tal volta mort en presó, en presidi y quí sab si en lloch més elevat? Sía just, venerable senyor: sía piadós, aguerrit y angelical caballer, y feume mercé de deixarme passar, que sobre fer un senyalat favor á una ánima justa y arrepentida, faréu aixís mateix un acte de justicia.

Sant Pere quedá sens saber qué dir davant de aquell memorial presentat tan soptadament. Sant Miquel, més fácilment convensut, se acostá al vell porter y ab dolsa veu li digué:

—Y deixéu qu' entri.

—¡Jo me 'n guardaré com d' escaldarme! Tú no sabs quí son aquests próxims.

—Y bé, home, si demana lo recó més petit; deixéu que passi.

—¡Cá, barret, cá! Aquest mestre es de aquells que 'ls donas lo dit y 's prenen la má; ja tenen la má, 't fan seguí 'l bras; te han pres lo bras, donchs ja ets tot sèu. Y després, que si nostre Senyor ho sabía...

—Jo li diré que fou culpa méva.

—Miquel, Miquel, tú sabs lo molt que 't aprecio, pero aixó que ara 'm demanas, créu que no pot ser...

APUNTE DE RUSSINYOL.

Per ara tot ho veu de color de rosa. (La Rosa es una nena més maca que las pesetas.)

—¿Voléu que jo li pregui? A mí 'l Senyor pocas cosas me nega.

—Bè, demánali; pero tú veurás que si aquest próxim se 'ns fica á casa, no 'ns mancarán enredos, ni tracamandanas.

—¡No siguéu aixís! ¡Sempre desconfiat!

—¡Ay, estimat Miquel! Tú tens una hermosa cabellera, que fa enveja fins al mateix sol, y jo tinch una calva que dup to n' hi haja de més gran. ¿Y sabs per qué? Perque cada desengany me ha fet caure un cabell: conta donchs si seré experimentat. Pero, en fi; tú t' hi empenyas: que s' esperi aquí, fins á saber si li tréus un *passe;* pero 'm dona de cor que tú mateix tens de ser qui l' enviarás al botavant.

—Fugiu d' aquí... ¿Voléu callar, sant varó? Pero de qualsevol modo que sía... gracias.

—Per servirte.

L' advocat, que havía sentit tota la conversa, perque en lo cel secrets ni parlaments á cau de orella no s' estilan, se dirigí al piadós arcángel y buscant lo registre més enmelat de la sèva veu, exclamá:

LA QUITXALLA DEL DIA.

—Dèu te fassa bó: ¿vols una estampeta?
—Més m' estimaría un *cigarrillo*.

—¡Oh, arcangelical senyor y diviníssim advocat mèu! Cóm podré jamay en ma eterna vida satisfer...

—¿Vols un modo de pagarme?—interrumpé l' arcángel.—Donchs, calla.

Lo jurista comprengué que 'ls militars, per més que pertanyin á las milicias celestials, no son gent de parlaments: s' assentá á respectuosa distancia de Sant Pere, que havía tornat á sa feyna de recusirse las sandalias, tant per respecte, com per evitarse que ab una estirada de nyinyol lo pogués confirmar ab lo puny clos.

Lo silenci era complert y sóls lo interrumpían los subtils passos del arcángel que de temps en temps entrava y sortía. En un de aquests espays y aprofitant lo jurista la circunstancia de que s' hagués romput lo fil ab que cusía Sant Pere, se aventurá á dir pera sortir de aquell mutisme:

—Mal nyinyol gasta, estimat

Sant Pere se 'l mirá ab desabriment, sens dignarse darli resposta: pero ell ni féu cas del desayre. N' havía rebut tants dels jutjes y magistrats de la terra, que 'l pobre home ja hi estava fet.

Lo bon porter, prengué la lena y comensá á foradar la corretja, mes fos perque aquesta estigués ressecada, fos perque no la manejés ab prou trassa, es lo cas que li saltá de las mans, ab tan mala sort, que de rebot topá al gall que esclafí un quiquiriquí que aixordá la casa.

Sant Pere quedá sorprés; l' advocat s' alsá, reculli l' eyna, la deixá al vetllador, amoixá al gall que 's condolía tot piulejant y després de una curta pausa, exclamá:

—Veliaquí que si per un incert arriba á haverhi gent en la portería, podíam tenir un disgust fort.

—¿Disgust? ¿Per qué?

—Perque la lena, aixís com ha topat al gall, podía haver tocat á alguna persona; tocantla, podía haverli fet mal; fentli mal, podía reclamar contra vosté.

—¡Contra mi! ¿Y quína culpa hi tinch jo?

—Oh, deixiu corre; per menos n' hi ha á la presó.

—¿Cóm s' entén? ¿Y ab quín motiu?

—Consideri que 'l gall hagués sigut un senyor, y que 'l home en querella...

—Lo gall es lo gall, y no 'm vinga ab candongas.

—No... jo ho deya... sab... es un dir; ja compendrá que jo .. ¿Y sab qu' es molt bonica aquesta bestia? ¿Qu' es de vosté?

—Y donchs, ¿de qui vol que sigui?

—Podía ser de la casa.

—Es méu.

—Pero li deuhen mantenir.

—¿Qué 's pensa que aquí mirêm tan prim?

Feya un moment que havía entrat Sant Miquel y escoltava aquella extranya conversa ab veritable atenció, mes sens manifestar sa presencia.

—Donchs fa mal de no reclamar—digué 'l jurista.—Vosté podría alcansar una pensioneta per la bestiola.

—¡Cóm! ¡Qué diu!—anyadí Sant Pere, que no sabía lo que li passava.

—Senzillament: lo gall fa de guardiá perque vigila la porta; aixó es clar com la llum. De rellotje, perque ell marca 'l mitj día, la mitja nit y 'l trench d' auba. De sereno, perque canta l' hora: de... veurá, veurá, aquí tinch un full de sello nové, farém un memorialet y en quan jo entri, tindré la honra de presentarlo en nom del gall, dich en nom sèu, y vosté veurá...

—No veurá res—digué la veu sonora del arcángel, perque ara mateix vosté y 'l paper sellat se 'n van escalas avall. ¡Lluny d' aquí! ¿Ahont s' ha vist? ¡Encare no es dins y ja busca rahóns! Lluny...

La entonació ab que digué Sant Miquel aytal paraula, era tan terminant, tan precisa, que 'l advocat va arremetre cap á la porta ab més furia que un cohet borratxo y sens mirar enrera.

Sant Pere, ab la satisfacció del home experimentat, exclamá:

—¿Veus, Miquelet, lo que 't deya?

—Massa teniu rahó. En lo cel hi ha un advocat; ja n' hi ha prou.

Si ha agradat ó no ha agradat... veus aquí 'l qüento acabat.

Eduart Vidal Valenciano.

EPÍGRAMAS.

Don Pere per no aná' á pata,
al pujar un día á un cotxe,
se li va acostar un rata
y li va robá 'l rellotje.
Que va sentirho sol dir,
lo que no 's pot ponderar.
—Donchs si tant ho va sentir
¿cóm se 'l va deixá' robar?

—

Tenint en Peris la pell
de coló' en extrém morena,
va casarse ab una nena
més morena, encare, qu' ell.
Al transcorre 'l primer any,
va sè 'l fruyt d' aquell amor,

un noy ros, com un fil d' or
(encare que sembli extrany.)
Y si algú per tal raresa
li parla ab sorna á n' en Peris,
ell contesta: son misteris
que tè la naturalesa.

P. Talladas.

UN ANTICIPO.

—Ara que la sogra no ho véu, un petonet.
—Bè, sí... pero.., no fassis soroll.

SENTENCIA CASTELLANA.

Se va sublevá en Pere:
lo varen fusellar;
y al cap de un quart que ho era
l' indult li va arribar.

Y aixó qu' encare hi ha qui en dir las pega
alló de «¡nunca es tarde cuando llega!»

F. de P. Juanico.

COPS DE PLOMA (per *Julián.*)

1. ¡Quánts cops un veu pescadoras, que las voldría pescar!—2. En péu de guerra.—3. Tan gran y va á la font.—4. ¡¡Agafeulo!!—5. ¡Bufa! ¡Quina ventada!—6. En materias de amor convé no agafar may lo rabe per las fullas.—7. Preparats pèls *Hugonots*.—8. Preparada pèls *homenots*.—9 y 10. Moros de pau.

PERFILS LLEUGERS (per *Julián.*)

1. Lo borratxo tot s' ho beu.—2. Lo frare tot ho consúm.—3. Lo pagés tot ho manté.—4. Y 'l pobre de tot se fum.—5. «*Al campo D. Nuño voy*...—6 Tres reys de la creació.—7. Va de serio.—8. Va de broma.

A LOS MÈUS CRÍTICHS.

Fiat lux.

Com que no visch d' il-lusións,
probaré ab pocas rahóns
á los *critichs eminents*,
que útils los *poetas dolents*
son sempre á los *poetas bons.*
Si may la foscor venia
y fos día d' un seguit,
¿cóm compendre un hom' podría,
qu' es bona la llum del dia
sense coneixe la nit?
L' infelís que no ha arríbat
á escriure may res de bó,
no cal siga despreciat,
puig serveix de *fosquetat,*
per fè apreciá la *claró.*
Poeta dolent per costúm,
en lo mon no hi sò de sobras;
si llegintme algú 's consúm,
ja que son la nit mas *obras,*
tè permís d' encendrihi *llum.*

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

CADA HÚ S' ESTIMA LO SÈU.

Un tractant en bestiar se presentá cert día á un dels principals colegis de Barcelona, seguit de un bordegás, y lo encomaná al director dihentli:

—Aquí li porto al mèu fill, perque, costi lo que costi, me 'l prepari per empendre la carrera d' advocat.

Bèn prompte conegué 'l director que aquell noy tenía 'l cap de fusta, y qu' era completament inútil ensenyarli res de profit.

Passa una temporada, y 'l pare compareix de nou al colegi a enterarse dels adelantos del xicot. Lo director, cumplint un deber de conciencia, procura desenganyarlo, dihentli poch més ó menos:

—Aquest noy pèls estudis no serveix.

—Si que ho sento.

—Home, no hi ha perqué afligirse. En aquest mon no tothom naix per sabi, no tothom ha d' empendre una carrera literaria.

—Es veritat; pero y ara ¿quín camí li dono?

—Escolti ¿no tracta vosté en bestiar?

—Sí, senyor.

—¿No li va bè 'l negoci?

—En efecte, lo qu' es per ara no puch queixarme'n.

—¿Donchs que 'n tréu de fer advocat al sèu fill? ¿No valdría més que li fés seguir lo mateix *rengló* de vosté?

—¡Oh!—digué 'l pare—¿que 's pensa que no ho he probat?

—¿Y donchs?

—Com que per comprá y vendre bestiar vaig veure desseguida qu' era un solemne burro, 'm vaig dir entre mí: «Bah, bah... No tens més remey que ferli seguir carrera».

Z. ZURBANO.

AL MOLL DE BARCELONA.

—¿Vol dir que pescant aquí treu alguna cosa?

—Sí, devegadas trech á algun senyor que badant cau á l'aygua.

A LA GROPA.

Quan baixava jo ab la mula
m' esperavas vora 'l pont;
tú que 'm dius:—«Si vas á vila,
ala, fesme un xich de lloch.»—
¡Ay festa! jo que m' arramblo,
—«¡Munta, amor!»—ja te 'n responch—
«y á la gropa assegudeta
¡quín camí farém més dols!»—
¡Trap! ¡trap!
que hi fa que 'ns bescantin
¡trap! ¡trap!
ta mare ja ho sab.

—

«¡Si tens pòr de caure en terra,
passa 'l bras per sota 'l mèu!»
¡Quín mirar de mal fiada!
Déus pensar que no tinch seny.
¡Ay, ay, ay! tot jo tremolo
y no fa gota de fret;
la tebior de ta maneta
cóm me crema sota 'l gech.
¡Trap! ¡trap!
¡que 't tinch á la vora!
¡trap! ¡trap!
¡no apartis lo cap!

—

Quín mal pas porta la mula;
¡aguántat que hi ha perill!
Pássa'm pe 'l cos tots dos brassos,
¿ho veus, dona? ¡estreny!... aixi.
Tos cabells, que 'l vent esbulla,
pe 'l clatell, ¡quín fregadis!

No 'm dius res y dins l' orella
ton respir ¡qué cosas diu!
¡Trap! ¡trap!
¡Quínas pampallugas!...
¡trap! ¡trap!
¡¡Ay... que 'm roda 'l cap!!

B. Bassegoda.

¡AL SOT!

Lanit havia estat tempestuosa. L' aygua cayguda á bots y á barrals sobre Barcelona, la convertí en un xipoller, y aquell fangueig negre y granallut, que no tè prou consistencia per conservar las petjadas dels transeunts, encatifava plassas y carrers, escorrentse fins á las clavegueras, ennuegadas ab munyochs de pallas y paperots.

A las quatre en punt s' obrí la porta del carrer del Carme. Un cotxe extrany, d' aspecte misteriós, de forma, si bè més llarch, molt parescuda á la dels carros del escorxador, sortí del Hospital; darrera d' ell s' ajustaren las dos mitjas fullas de la porta, y quan lo cotxe prenía la direcció de la Rambla, se sentí grinyolar la clau donant un tom dintre 'l pany, ab un soroll igual al d' un petament de dents. Las mulas, silenciosas y pensativas, anavan al pas; sense cascabells, ni picarols, com si tot soroll hagués estat una profanació als cadávres que en dos diferents prestatjes eran portats á dormir lo somni etern; los arréus de cuyro negre rebregats tenían aqueix aspecte tètrich del negre mate, y las riendas fluixas y balancejantse 's perdían entre 'ls plechs de la roba dels que ocupavan lo cupé.

Lo cotxe seguía Rambla avall. Los sots de totas midas, plens de l' aygua llotosa de la mateixa nit, reflectían la llum dels fanals eléctrichs, com trossos d' un colossal mirall, espargits assí y enllá, sense mida ni concert, mentres lo passeig central, lliscós de cap á cap, pareixía una llarga claraboya de vidres glassats, per sobre de la que, apretant lo pas, corrían algúns tocatardáns y bèn pochs matinés, ab las mans á las butxacas, lo coll dret y la gorra ó 'l sombrero encasquetat fins á las orellas. Algúns llums pampallugueJavan, com si 's fessen l' ullet entr' ells, y á sa claror moradenca y esmortuhida, sols se destacava al costat del cotxe una clapa de colorayna, qu' era l' escut de la Santa Casa, pintat á dreta y esquerra.

Aquella era la carrossa y l' escut de la pobrissalla, despreciada y vergonyant, portant al fossar, sense ostentació ni pompa, á quatre sers humáns, quatre zeros socials, quatre mártirs del treball, quatre héroes de la miseria. ¡Tan se val! Ningú 'ls plorava. Ja feyan bè d' anarsen al altre barri. La societat, de la que havían permanescut separats y á la que havían nodrit ab la sua sanch y enriquit ab son suhor, dormía placenta y tranquila. Aquell cotxe, qu' era una nota trista entre 'l conjunt de luxo y vicis que tot ho consúm, podía fer arrufar lo nas als que 'l trobessen. Aixís, donchs, calía ferlo sortir á la matinada, mentres los farts roncavan ensopits, que 'ls pochs jugadors que

en aquella hora circulavan, preocupats ab sos càlculs y combinacións, no aixecarían pas la vista per dar una mirada al carro de la carn humana que duya menjar fresch als cuchs famolenchs del Cementiri.

Arredossats á la paret de la barraca propera al monument á Colón, dos burots, embolcallats ab son capot de panyo negre, gosavan, endormiscantse, de las delicias d' una gran foguera. Las guspiras brillants y tremolosas pujavan en remolí fins á perdrers per l' espay, com si fossen un petit camí de Sant Joan que desde terra anés á fondrers en la boyra baixa que entelava la vista.

Al empendre la carretera del cementiri nou, los vius prengueren novas posicións dintre 'l cupé, per ferhi petar la bacayna, repapantse en los assientos y embossantse ab sos amples tapa-bocas de grossos quadros blanchs y negres, que vistosament, com una toga romana, 'ls queyan en plechs desde l' espatlla. Las mulas tiravan poch més depressa, mentres ab sos caps anegats en la fosca, feyan acataments á dreta y esquerra: l' escarransit llumet d' oli, que 'l cotxe duya á davant y en la part alta, il-luminava ab claror incerta las molsudas ancas de las mulas, que 's movían á compás y ab lasciu balanceig, per efecte del camí.

Al Morrot, l' alé de la marinada obrí 'ls ulls als dormilegas. Un d' ells hi caragolá un cigarret, y 'l carro, sense aturarse, seguía avant, acariciat per las ratxadas del ayre fret d' una matinada automnal. Tot era fosch; sota la carretera 'l mar s' abrahonava á la línea de Vilanova, escampant las rocas, xuclant la terra y rabejantse, plena de furor, espumejant y rondinosa, per entre 'ls carrils y travessas, apilotadas sens ordre per las onadas. La polsina de l' aygua s' aixecava fins á la carretera y saturava l' atmósfera d' aquella olor penetrant y agradable de marisch. Lo caliu del cigarrillo del sepulturer seguía encenentse y apagantse entre una lleugera fumareda blanquinosa que 'l cercava, deixant entreveure, fortament enrogidas, las faccións d' una cara enérgica y angulosa.

A ca 'n Tunis se veya un llum, y bén promte, com una guspira qu' anés engrandintse, passá pèl costat del cotxe de la Santa Casa, lo de la Casa gran del carrer de Montalegre. Ja 'n tornava. Allá deixá son carregament de carn humana, y, finida la tasca, retornava pressurós y matiner; ans la llum del día no 'l vegés, devía estar desat. També sos conductors eran presa de la són, ¿á qué vigilar en un camí que 'ls animals diariament recorrían y sabían millor qu' ells?

Las mulas del Hospital caminavan ab més dalé, com si la proximitat del día 'ls donés camas; seguían dret, sens pararse ab roderas ni pedrotas del camí. Quan se 'n trobava alguna, cruixían las rodas, balendrejava 'l cotxe y al caure altre cop á terra se sentían bótre los caps dels morts dintre las caíxas. Del Hospital al fossar era un seguit de salts; á cada ensopegada, trontollavan los cadavres y sas closcas topant ab las fustas, produhían un soroll fosch, sech y desagradable: alló pareixía 'l redoblant de la mort.

Arribant á la Necrópolis, en lo cel la claror havía esquerdat los núvols espessos y compactes qu' ennegrían la volta, y una claretat escassa y deixetada en la fosca, com barreja de plata y fum d' estampa, permetía als ulls assadollarse de tristesas y miserias. S' obriren las portas del cotxe y, com qui tréu pans d' un forn, foren trets dels prestatjes los quatre morts destinats á la fossa comú. *Menos mal;* tots duyan caixa, pero una caixa de fusta blanca, sense pintar, ab dos pinzelladas negres, encreuhadas sobre 'l tap. Las quatre foren posadas de rengle; á son costat tot just se veyan dos soldats ab la jaqueta blava y calsas rojas, las mans abotagadas, la cara negrenca, pelat lo cap y descalsos los péus que 's confonían ab lo color de la terra. Aquell quadro pareixía 'l de una guerra. Los pobres soldats toparen á la mort servint al rey, lluny de sa casa. Pocas llágrimas se derramarían sobre 'l clot hont eran destinats; mes no tindrían pas racansa de las dedicadas als pobres jornalers.

. . . .

Avansa 'l día. La sombra negrosa de Montjuich sembla retallada sobre 'l firmament que s' esclareix, allunyant los núvols qu' avants lo subjectavan; la boyra baixa comensa á fondrers y 'l cotxe fúnebre, més perfilat y distint, se véu corre de tornada, passar per ca 'n Tunis, doblar lo Morrot, sempre per la carretera, buyt, lleuger, descarregat dels cossos qu' allá 's quedan, dintre sos estotjos de fusta blanca, ab la creu negre sobre 'l tap. Ja es clar quan arriba á las Dressanas. Temerós de la llum, s' encofurna Rambla amunt per sota 'ls arbres y ran de las altas casas, que robarán encare una estona de claror al terreno que las aguanta. La gent comensa á transitar, s' obran las botigas, los escombriayres municipals surten á respallar los empedrats, precedits d' aquells que fan rúbricas ab la regadora, y 'l cotxe torna á son lloch, arraulintse en un recó del patí, esporuguit com una sargantana que 's fica al cau.

Barcelona 's deixonda; torna ab lo sol l' imperi de la vida, y dintre algunas horas, quan la burgesía satisfeta obrirá 'ls ulls y sentirá de boca del servey las véus que corran per la Plassa, respecte als destrossos del carril de Vilanova, tallará 'l diari en busca de las cotisacións, passant per alt la nota del registre civil, hont lacónicament ab xifras, s' indica la mortalitat del día. Entre tant, allá á l' altra part de Motjuich, de cara al mar, dos pams de cais y terra cubrirán las quatre caixas blancas y 'ls dos soldats de cara negrenca y mans abotagadas, donats de baixa en lo servey del rey.

Xavier Alemany.

A UNA NOYA QUE TÉ UNA PIGA.

Tens dels llabis á la vora
un pich hermós com un cel,
que se daleix á tot' hora
perque no arriba á sa mel.
Es una de tantas galas
que s' admiran de tot cor;
ab la punta de las alas
degué pintarlo l' amor.
Sent *negre* com una mora
de tots los ulls es lo *blanch*,
y quiet com está á tot' hora
á molts pobres cors fa sanch.
Com una gota de tinta
que xucla 'l paper xupó,
¡quí pogués aqueixa pinta
empassarse ab un petó!

FREDERICH RAHOLA.

CANTARELLAS BILINGÜES.

El pelo me gusta negro,
morena quiero la cara,
las donas revingudetas
y un xiquet accidentadas.

D.ª DINAMITA.

—

El tiempo me dice: «corre»,
el corazón dice: «anda»,
lo sastre murmura: «páguim»,
y jo dich: «no pas per ara».

P. COSTA.

—

Tu madre á mí no me quiere
ni la mia á ti tampoco:
¡fòra á fè cosa molt rara,
que 'ns estimessin las sogras!

EGO SUM.

—

Si pudieras arrancar
de mi pecho el corazón,
veurías quant he sufert
per conquistar lo tèu dot.

DOLORS MONT.

—

Ojos que te vieron ir
¿cuándo te verán volver?
Perque desitjo cobrar
los dotze duros que 'm dèus.

J. M.ª BERNIS.

LO QUE PRIVA ACTUALMENT.

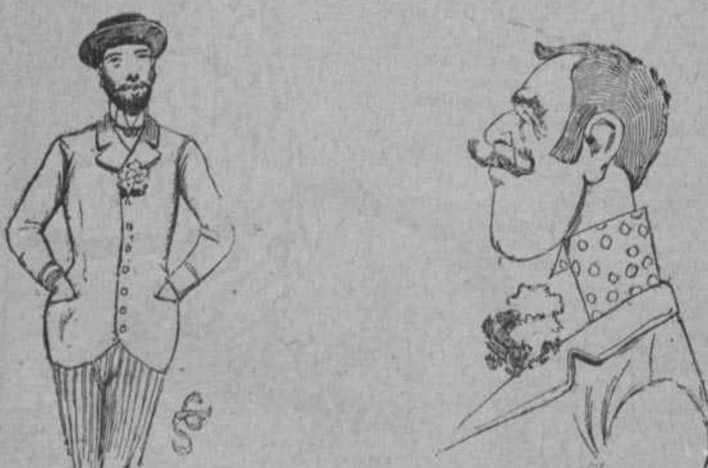

Canta, balla, admet regalos,
es molt guapa y es molt cuca...
¡La flamenca!... ¡Mare mèva!
¡Quina dona!... ¡Y quina qua!

MODO DE USAR LAS FLORS.

Aixís las portan los del *ayga-cuyt.*

Y aixís los del *ayga-lifa.*

HUMORADAS EN PROSA.

En temps de fret no hi ha home més generós que 'l pintor: sempre 'l veuréu *donant capas*.

—

En una cosa se semblan la dona guapa y la aixeta de una bòta de ví ranci: en que sempre están rodejadas de mosquits.

—

Lo llibre de la vida tè una cosa especial, y es que quan arribém á la *fé de erratas*, ja casi no veyém las lletras.

—

¿Saben quína es la passió que més domina al home? La passió de son.

—

La proba més clara y evident de que en aquest mon sols hi hem vingut per patir, es que fins lo cel nos fa veure las estrellas.

EDUART NOVELL.

MARINA.

Al ver en la inmensa llanura del mar
sirenas tan cayas que 's van á banyar...

EPÍGRAMAS.

Un dia un tal Vilahú
exclamava molt formal:
—Jo soch un home com cal,
may he faltat á ningú.—
Y deya baix un xicot
á n' els qu' estavan allí:
—Es vritat, ho pot ben dí'
que sempre ha sobrat per tot.

—

Parlantnos de la Ramona
va dir un dia en Sevè:
—Jo sí que á la mèva dona
l' he ensopegada ben bé.—
Mes convè deixá advertit
qu' un dia va ensopegarhi,
va caure sobre un armari
y feu tres mesos de llit.

FREDERICH RAHOLA.

TOCHS DE GUITARRA.

Cuando yo me esté muriendo
no llames al confesor:
digam que s' ha mort ma sogra
y al punt me posaré bó.

—

Si yo fuese el santo aquel
del altar en que tú oras,
de una puntada de peu
de la iglesia 't treya fora.

—

No prodigues las sonrisas
de tu boca, angel de amor,
que ensenyas molt las genivas
y no 's veu ni un caixal bó.

—

Una carta te escribí
y en ella puse mi alma,
que 'l sello 'm costá deu céntims
¡lo capital que 'm quedava!

JAPET DE L ORGA.

UNA QÜESTIÓ.

Per enterarse de lo que diuhen los diaris, ¡res com la soletat.

Sols que devegadas, allá un menos se pensa, salta un importú.,

En efecte, ja 'l tenim aquí.
—¿Me dona 'l séu permís?
—Vosté es molt duenyo.

¡MALEHITS TURRÓNS!

Seguit de la *Tremenda*, una gosseta cunillera més viva que una mustela, baixava en Gori, lo diumenje ans de Nadal cap á mercat al Vendrell, tot fent lo següent cálcul:

—Vuit y cinch cargas de ví á quatre duros la carga, son... cent duros... ¡just!... aixó es lo que tinch de cobrar.

Y satisfet del tot, allargava 'l pás sense fer cabal del sens fí de carrets y tartanetas que, en direcció també á la vila, passavan rabents pél séu costat, perdentse prompte de vista en lo primer revolt de carretera.

∴

En arribant á la vila se dirigí de dret al magatzém ahont havía venut lo ví. Desprès d' un parell d' horas de espera, li tocá per fí 'l torn de entrar á l' escriptori, y allí, arreglada una petita diferencia sobre si las vint y cinch cargas eran justas ó si hi faltavan algúns *tirs*, un senyor *Musiú* li entregá un bitllet de Banch de cinch centas pessetas.

—*Macatæu*—digué 'n Gori—¿que no me 'l podrían cambiar? Aixó del paper no ho entench.

—¡Quín home més aixut!... Fa mitja hora que llegeix, sense dirme una paraula... Deu ser un carcunda. Aviat ho sabrém.

—¿Qué diu de nou 'l diari?
—¿Cóm?... ¿Me preguntava alguna cosa?
—Si, senyor. ¿sab si 'l Papa sortirá de Roma?
—Lo que sé es que quan llegeixo no m' agrada que m' interrompin.

—*No hay pas d' argent.*
—Si 'm donés dobletas... ó al menos duros en pessa...
—*Eh, ¡allez, allez!... Otro.*—
Y en Gori no tingué més remey que anarse 'n desprès de sepultar cuydadosament lo bitllet en las profunditats de la barretina.

∴

Prou va corre per poguerlo bescambiar; pero tothom li deya lo mateix; que no tenia cambi... Si fos de vuit duros...
Per últim, recordant que la sèva dona li havía encomanat que comprès turróns pèl día de Nadal, se posá davant de la taula d' una turronera, demaná una *coca* de turróns de mel, tregué 'l bitllet y deixantlo sobre la taula, digué:
—Cobreu.
—¡Ay fillet! no sè si tindré cambi per cinch duros.
—¡Cóm cinch duros!... ¡Si es de cent!..
—¡*Reyna* Santíssima!... ¿Que estéu *barranga?...* ¿Axó fa cent duros? No crech que may los hagi vist plegats —
Lo bitllet torná de nou al fondo de la barretina, y en Gori ja marxava quan la turronera li digué:
—Y donchs ¿que no voléu los turróns?

—Veurá, senyor mèu: aquest *tonillo* ab mí no 'l gasti: ¿ho té entés?
—¡Donchs vágise'n á la porra! ¿Que li deya res jo, per ventura?

—¡No sé quín sant me deté, com no l' hi enfonzo 'l tarot!...
—¡Vosté es una fiera!

—Teníu rahó. ¿Quánt valen?
—Quaranta céntims.—
En Gori pagá; se torná á treure la barretina y ¡xap! cap á dintre faltan turróns. Y veyent la impossibilitat de cambiar lo bitllet y que ja era prop de mitjdía, cridá á la *Tremenda*, que havía intimat ja ab un perdiguer, y emprengué 'l retorn á casa sèva.

* * *

Al arribarhi, la primera pregunta que li va fer la dona sigué si havía cobrat lo ví.
—Sí; pero no m' han pagat ab quartos.
—Donchs ¿ab qué?
—Ab un bitllet de cent duros que no me 'l han volgut cambiar en lloch.
—Tant se val pa com coca: això ray, forsa 'n tinguessem..... ¡Ah! ¿y 'ls turróns?
—També 'ls porto.—Y llevantse la barretina fica má, treu los turróns y 's queda ab un pam de boca oberta perdent los colors y exclamant:—¡Recristo!...
—¿Qué tens?—li diu la sèva dona alarmada de veure 'l tan trasmudat—¿Qué 't passa?...
—¡Mira, Paula!...—contesta allargantli 'ls turróns.
—¡Ay pobrets de nosaltres!... ¡Quina desgracia tan gran!...—y caygué plorant en una cadira.
Lo bitllet, ab l' escalfor del cap estava fortament adherit als turróns.

—¿Es dir que jo soch una fiera?
—¿No hi haurá ningú que 'm tregui aquest bruto de sobre?

Lo banch, al sentí' aquells crits
y per posar fi á l' escena,
fa un giravol, cau d' esquena
y 'ls deixa descompartits.

—¡Malehits turróns!—exclamá en Gori.—Veyám si poch á poch...
—¡Nó, nó, nó!... ¡per Dèu que l' esquinsarás!
—¡Donchs, cóm vols desenganxarlo!...
—Si 'ls posavam al sol y esperessim que la mel s' estovés...
—¡Bén pensat!... ¡Quina idea que has tingut!—
Y sortiren á la eixida y colocaren los turróns sobre una cadira en un recó hont lo sol hi dava de plé á plé.
—¡Ja está! ara á dinar, y que prenguin una bona soleyada.

*
* *

Encare no havían acabat de dinar, que la Paula, com més tafanera, ja era á la eixida, y un cop allá, ¡quin esglay!
—¡Gori, Gori!... ¡corra!... vina! ¡*Tremenda*, deixa aixó!...
—¿Qué passa?
—¡Tè, mira! ..
—¡Me caso ab Ronda!... ¿cóm ha sigut?
—No sè... la *Tremenda*... ¡pobrets de nosaltres! ¡ji, ji, ji!
—¡Malehits turróns!
Y 's quedaren tots dos sense paraula. No n' hi havía per menos. La *Tremenda*, que havía restat ajassada al sol, sentí la flayre de la mel y, res, la Paula la trobá crospintse 'ls turróns, bitllet inclussiu, ab la mateixa tranquilitat que hauría rosegat un ós.

Ramon Ramon.

EPÍGRAMAS.

Ahir l' Emilia Baladra,
noya á qui molts fan la cort,
reptava ab un del *sport*
perque may surt de la quadra.
Y ell, que mereix menjá aufals,
aixís respongué á l' Emilia:
—Me sembla estar en familia,
quan estich entre animals.—

—

En un vergonyós estat
se sent la soltera Clara,
y per amagá 'l pecat,
sens faltar á la vritat
se queixa de mal de mare.

—

Se casaren amatents
la Paula y lo Margarit;
y quan l' endemá 'ls parents
preguntavan ab delit:
—¿Qué tal heu passat la nit?—
Digueren: —No hem dormit gens.—

JOAN TOMÁS SALVANY.

ACUDITS.

Eixía un geperut de l' estació del carril, á las deu de la nit, quan un jove de la corda, bastant curt de vista, li diu:

—Senyor, ¿vol que li porti?

—Fuig, ximple—respón lo geperut.—Per treginar aquest bulto, tota la vida que 'n faig jo de camálich.

—

Entre companys:

—¿Pots deixarme un duro?

—Ab molt gust. Pero entenémnos: ¿quán me 'l tornarás?

—¿Quán vols que té 'l torni? Quan estiga llest.

—

Están casats de fresch y 'l marit pregunta á la séva costelleta:

—Escolta, titona, ¿qué fem aquesta nit?

—Lo que tú vulguis.

—¿Vols que aném al Liceo á veure una ópera, ó prefereixes la lluna de mel á casa?

—Més m' estimo aquesta última, perque es en catalá.

J. CASANOVAS V.

UN MARINO D' AYGUA DOLSA.

SONET.

Elcano de safreig, ha navegat
fent de segón pilot, per tot arréu:
¡lo mar gran! ¡lo mar xich!... si l' escoltéu
fins al *Hort d' en Fabá* jura que ha estat.

Ara ja no navega, está espantat:
té pòr dels tiburóns,—y á fé de Déu

que, estant gras com está, de lo greix sèu
se 'n podría atipar tot un remat!...—

Per' xó fa la carrera... dels sigróns
venentne allà en lo *Rech* de remullats
sens rezel de dufins ni tiburóns:

y conta plé de tontas vanitats
que ha vist—aixó quan troba algún pagés—
molts pahissos... pintats á ca 'n *Parés.*

T. Doys.

FENT RANDA (de *Cuchy.*)

Fent randa passa molt bè l' estona
un' hora... dos horas... fins tres:
l' estona passa molt bè fent randa
la nena qu' espera al promès.

PASSEJANTSE PER PARIS.

Com es tan groixut y ostenta
un nas tan vermell y extrany,
molts francesos lo prenian
per un *burgrave* alemany

Y 'l tuno, per estolviarse
que li moguessin un vol,
va vestirse de torero
per probar qu' era espanyol.

¡LA ILUSIÓ!

¿Sabs qu' es aquesta rialla joguillosa
que obra tos rojos llabis ab plaher?
¿No sabs hermosa, qu' es aquesta rialla?
¡Es l' ilusió que neix!

—

¿Sabs qu' es aquesta llágrima bullenta
que per ta groga cara descendeix?
¿No sabs hermosa, qu' es aquesta llágrima?
¡Es l' ilusió que 's pert!

S. DEL PALAU.

DEL ALBUM DE PAGÉS ORTIZ.

Caballer (sigle XVI).

LO VALS.—ENSENYAM COM LO BALLAS,

No miro si es pobra ó rica,
ni modista ni criada,
ni si es lletja ó bè bonica:
siga com vulga ¿qué implica
per un ball de *patacada?*
Allí ballo ab gust y bè
y m' hi diverteixo al *pelo;*
com aquest ball no hi ha ré:
y si m' apuran diré,
que per mi es un ball modelo.
Ballá uns valsos tan rodóns,
tan ajustats y ab tan *chic*,
dant voltas pèls dos cantóns,
buscant los quatre recóns...
per mí es un ballar bonich.
¡Y aquellas americanas
ab tant salero bressadas,
que hasta fan venirme .. ganas
de ballar las set senmanas
de la Quaresma plegadas!
¡Y aquells *schotichs* caminats
cul-arrera, tan ayrosos
y ab tres punts pèls dos costats,
que sense ser gens cansats
resultan tan primorosos!

L advocat Cecilio ab la *condesita*, en un saló de l' *Ayga-Lifa*.

BALLARUGA.

Tant si es una diversió,
ó com diuhen molts, un vici,
tinch al ball tanta afició,
que ja 'ls asseguro jo
que pèl ball sento desfici.
Jo al ball hi vaig per ballarhi
y ningú 'm véu fè 'l mussol:
sense ballar no sé estarhi,
per xó acostumo á portarhi
companyía: may vaig sol.
Ja 'ns diuhen á mí y la dona
(y ella tota se 'n estufa)
—¡Ansia, qu' es *pareja* bona!
Aixó sembla una baldufa;
una baldufa bessona.
Com que al ball jo sempre miro
de gosar lo que un s' hi gasta
y per ballar sols suspiro,
si la noya á qui jo aspiro
sab ballar, es lo que basta.

Lo *salta taulells* Quimet ab la nena Xirinachs, en los salóns del *Pensil familiar*.

Y 'T DIRÉ AHONT Y QUÍ ETS... (per *Labarta.*)

¡Y las massurkas saltadas
y dant giravolts valsadas,
tan garbosas y tan finas!
¡Y las polkas caminadas,
que per mí son tan divinas!
Sols lo galop m' exaspera:
ballarlo á pas de soldat
m' agrada en certa manera:
com aquell qui 's desespera,
lo trobo massa cansat.
Si 'l galop fos com deuría,
lo primer ball del programa,
potsè' encare 'l ballaría;
mes sent l' últim ¡ca! podría
encallarse'm una cama.
Pèl vals, en cambi, tan destre
soch, que puch passar per mes [tre:
es veritat y ho tinch de dí:
ballo tan rodó y tan fí,
que semblo 'l globo terrestre.
Conto que si algú venía
quan soch al fort del ballá,
y com baldufa 'm cullía,
llarch rato li ballaría

L' Eloy del Camp de l' Arpa ab la Tuyetas, en un escorxador de raspas.

Lo Met de la taberna ab la mestressa, en una festa de carrer.

á la palma de la má.
Y ballo sempre com cal
y ab uns moviments tan justos
y ab un acert tan cabal,
que fins tinch lo dó especial
de avenirme ab tots los gustos.
Si vaig á un ball d' etiqueta
y trech á una senyoreta
delicada, *per supuesto*,
sols hi ballo una estoneta
sens móurem del mateix puesto.
En cambi, si es aixerida
y vol saltar, la segueixo;
y dono cada esbranzida
que ja 'ls dich qu' está rendida
la pobreta, quan la deixo.
En fí, 'l ball es mòn anhel:
quan la balladora es bona
y als mèus brassos s' abandona,
me sembla trobarme al Cel
abrássat ab una dona.

J. Cap.

DEL MÉU LLIBRE DE MEMORIAS.

Entre enamorats:

—¡Tórnamho á repetir, Carmeta..... que m' estimas..... Tórnamho á repetir!.....

—Sí, Paco, sí: t' estimo ab tota l' ánima..... Créume.....

En Paco plé d' entussiasme allarga 'ls dits sobre la sèva enamorada. La Carmeta es una nena decent, y tota plena de rubor s' alsa de la cadira, exclamant, vivament ressentida:

—Paco, aixó no 's fa.

—Dispensa, noya: jo soch com Sant Tomás: no crech sino lo que *toco.*

—

Lo que pot la costúm.

Un procurador causídich se dirigí per escrit á una hermosa viuda declarantli 'l sèu amor.

Al péu de la carta va posarhi la firma; y al péu de la firma va continuarhi instintivament aquella nota, qu' es la desesperació dels litigants: «*Derechos:* una pesseta.»

—

Es curiós lo que passa cada nit al Liceo, al acabarse la funció.

Per la gran escala de mármol que desemboca á la nau central del vestibul, se precipita pausadament una cascada de riquesa, elegancia y hermosura. ¡Quánta dona brillant! ¡Quánts vestits á *la*

LAS TRES GRACIAS.

Aquí tenen las *Tres Gracias* que al *Edén concert* se 'n van en busca de tres *graciosos* que 'ls hi paguin lo sopar.

dernière!..... ¡Quánta sabateta de satí escotada!

Y 'ls senyors, de rigurosa etiqueta, donant lo bras á las damas, van baixant, d' esglahó en esglahó, sense precipitarse.

Al péu de l' escala 's forma cada nit un grupo de joves, que contempla ab atenció aquella apoteossis final.

***

Y succeheix, com es natural, que primer baixa, qui primer arribá á la gran escala.

Los dels palcos del pis principal, basar de ostentació y de gran luxo, obran la marxa: segueix una glopada de frachs, procedents del anfiteatre: á continuació baixa la concurrencia del segón pis, entre la qual s' hi veuhen bellesas més modestas, pero no menos seductoras que las del primer: darrera 's presenta lo ters pis: als frachs han succehit las levitas y fins lós jaquets..... Los atractius de un bell principi han anat desapareixent..... Ja no hi ha donas; ja no hi ha encant, ja no hi ha seducció..... La curiositat comensa á sentirse defraudada.

UN SPORTMAN.

—Senyors: á mí que no 'm treguin de la quadra.

Pero fins las levitas desapareixen: ja baixan modestas americapas y hasta donas ab mocador de llana al coll. Es lo públich dels pisos quart y quint.

Llavors un jove aficionat á las bonas vistas, corredor d' olis durant lo dia y empolaynat concurrent á las funcións d' ópera, totas las nits que 'n fan, exclama dirigintse á un sèu amich:

—Aném á retiro, noy, que ya raja brut.

—

Deya un dia un conegut mèu, qu' es un xicot tan egoista com escéptich:

—Jo no crech ab l' heroisme desinteressat dels homes.

—No obstant, vaig observarli, la Historia cita cassos extraordinaris.

—¿Com per exemple?.....

—Home, aquí tens Hernan-Cortés, que apenas desembarcat en las platjas mejicanas, va cremar las naus.

—¡Romansos! Si Hernan-Cortés va cremar las naus, com diuhen, sería que las tindría asseguradas d' incendis. Una especulació com qualsevol altra.

Lo qüento de la criada que al dirli un allotjat:—«*Enséñame la cama*»—va escandalisarse, es del temps de la picó.

En cambi es flamant un altre que ara vaig á referirlos en bèn pocas paraulas, y que está basat, sino com aquell, en la manera d' entendre 'l castellá, en la manera de parlarlo.

⁂

Era una senyora que conversant ab una sèva amiga de Madrit, li contava l' esperit murmurador tan desarrollat entre certas classes de la societat barcelonesa.

Y després de afirmar que á una petita galantería dirigida per un senyor á una dona, tot desseguit no falta quí li dona una interpretació maliciosa, afegí textualment:

—Sí, señora, sí: esto *susede* en *Barselona*. Cuando un joven *se acuesta* con una niña, ya enseguida *disen* que hay algo.

P. K.

REQUIEBROS.

—Adiós, simpáticas.
—¡Ahónt va aquest tipo!—Sembla un burot disfressat de senyor.

AMOROSA.

Hi ha un torrent vorat de molsa
entre quatre roures vells;
¡quina solitut més dolsa!
ningú hi sab sinó 'ls aucells.

Quan l' estiu tot ho aclapara
y es foch la pols dels camins,
¡qué fa bo gosarhi encare
la primavera allí dins!

Sobre l' herba estarrufada
del marge que 'm fa de llit,
hi entrellassa la brancada
son fullatje atapahit.

A claps lo cel hi blaveja,
y dins l' aygua del torrent
guayta 'ls arbres que maneja
ab ses besades lo vent.

Y 'ls aucells, qu' ab cants s' esbravan
perseguintse voladors,
entre les fulles acaban
l' idili de sos amors.

. . . .

Aquell recó, vida mía,
es fet per l' amor no més;
quan hi só, ma fantasía
te crida: ¡si t' hi tingués!

F. MATHEU.

BOCETO A LA PLOMA, DEL ESCULTOR QUEROL.

Tocador de contrabaix.

ÍNTIMAS.

I.

Gira full, giral depressa.
Ja l' he vist al Salvador,
quan María de Magdala
li banya 'ls péus ab olors;
quan maleheix y resseca
la figuera dintre 'l bosch;
quan en lo temple castiga
mercaders profanadors;
quan li demana á son pare
que aparti 'l cálzer de mort...
Gíra full, giral depressa:
vull véurel voltat de noys
que li pujin á la falda,
que se li penjin al coll

II.

En ton pit que rosas cría,
una aucella has revifat;
la pobreta 's consumía
anyorant son estimat.
Cregué l' espós de tornada
y obrí 'ls ulls boja d' amor:
no era pas ell, ma estimada,
qu' era 'l batre de ton cor.

ANGEL GUIMERÁ.

MISTER TRASPLANTAT.

Es un inglés de segú',
y á pesar de qu' es *inglés*
corre tranquil pèls carrés
y sense empaytá á ningú.

ESCENA DEL PORVENIR.

Ab la costum bastant generalisada en l' extranger, que van prenent las senyoras, de freqüentar las salas d' esgrima, no será raro que ocorrin escenas com la que passo á descriure.

Una senyoreta elegant, com aquell que no hi toca, deixará que li fassa l' ós un d' aquells ignocentóns de la goma que 's creuhen irresistibles. Desprès de uns quants días de ulladas tendres y de fondos suspirs:

—Caballer—dirá la senyoreta ab véu resolta—un parell de paraulas, si es servit.

Lo gomós, derretintse com un bolado:

—Ab moltíssim gust.

—Vamos á veure—anyadirá la hermosa atravessantlo de una mirada—¿quín día 's cesa ab mi?

Lo gomós, plé de confusió:

—Com vol dir... jo... pero ..

—¿Quín día 's casa ab mi?...—repetirá ab energía.—Respongui y deixis de subterfugis.

—Permeti, senyoreta...

—No, jo no permeto rés. . Vosté fa días que m' está comprometent.

—¿Jo?...

—Sí, senyor: vosté m' ha compromés á la vista de tothom, y entenga que ja ha passat aquell temps en que 'ls homes depravats abusavan impunement de las senyoras. Gracias á Dèu y als progressos de la educació moderna, avuy las donas sabém fernos justicia per nosaltras mateixas. *Con que:* demá li envío 'ls padrins y demá passat l' ennasto.

Lo gomós, perdent los colors davant de tanta resolució:
—No, senyoreta... fem l' oració per passiva: prefereixo ennastarla jo á vosté. Avuy mateix demanaré sa blanca má als sèus pares.

A. DEL F.

MORAL CATÓLICA

En Lluís, que té per joya
viure en la fé del Senyor,
va veure un día una noya
hermosa com una toya
que li va trontollá 'l cor.
Va seguirla, va estimarla
com á un sér celestial;
dintre sòn cor va tancarla,
y allí á solas va formarla
com son major ideal.
Y volguent perdre 'l temor
que per tal amor sentía,
va aná' á trobá' á un confessor
per explicarli l' amor
que á dintre sòn cor bullía.
—Pare, li digué, veig clar
que vos, d' experiencia vell,
sols me podéu bén guiar,
y per 'xó 'us vinch á trobar
si 'm voléu doná' un consell.
Aymo á una noya ab deliri,
y temo que mòn cor cayga
si segueix aquest martiri,
perque 'm moro com lo lliri
qu' está separat de l' ayga.
—¿Li has parlat ja? digué 'l pare.
—Nó, respon l' enamorat.
No li he parlat may encare,
perque veig, qu' ara com ara,
no n' hi ha cap necessitat.
Parlant no li he fet agravis,
perque hi llegit de vegadas
en escrits de prelats sabis,
que diuhen molt més que 'ls llabis
los ulls ab ardents miradas.
—Donchs lo millor que 's pot fé',
digué aquell bon confessor,
es á dir, si no 't fa ré',
tres missas á Sant Sevé'
per protegí 'l tèu amor.—
Convinguts aixís un día,
per acabá 'l sèu desfici,
lo bon capellá surtía
de dintre la sagristía
ab las eynas del ofici.
Va dirigirse al altá'
lo ministre del Senyó';
la missa va comensá',
y en Lluís s' agenollá
ab la major devoció.
Resant, atent observava
las acciòns del que la deya;
si 's 'vía d' alsar, s' alsava;

si era 'l cas, s' agenollava;
si havía de seurer, seya.
Quan al últim en Lluís veu
que tot d' una 'l capellá
del altar los trastos treu;
se gira, senyala á Déu;
beneheix ab fé y se 'n va,
—Pare, li digué tot d' una
en Lluís, encare sorprés;
me n' he adonat per fortuna;
de missas sols n' ha dit una
y sab que n' ha de dir tres.—
Lo pare reb la metralla
qu' aixís li envía en Lluís;
se l' escolta atent y calla:
després, fent la mitja rialla,
li contesta ab pausa aixís:
—No 'm vulguis fer per xó agravis
que n' hi dit tres sens' embulls;
puig seguint tos consells sabis,
la una li dita ab los llabis
y las altras ab los ulls.—

J. Puig Cassanyas.

CONFIDENCIA.

—¿Dius qu' es molt vell: pero que té molts interessos? ¡Millor que millor, tonta! Los vells se 'n van y 'ls quartos se quedan.

SISTEMA ORIGINAL.

Ab un pompós anunci participant al públich que arrancava caixals sense dolor, y sense necessitat d' emplear lo cloroformo, sistema que resulta sempre més ó menos perillós, un conegut dentista va fer una fortuneta.

¿Y saben cóm se las componía? Molt senzillament.

Quan se li presentava un pacient apretantse la galta ab un mocador, l' invitava á seure á la cadira d' operacións, cridava á la sèva filla, la qual feya poesías molt cansoneras y sonsas: aquesta llegía una tanda de versos, y als pochs moments lo pacient pesava figas.

Llavors lo dentista aprofitava l' ocasió: una petita estrabada y 'l caixal á terra. Al despertarse 'l pacient l' operació estava llesta.

Mossén Borra.

¡TOROS!

La plassa de gent es plena,
lo toch del clarí ressona,
y escarbotant per l' arena,
surt un toro y s' abrahona
ab un caball que fa pena.

—

¡Pobra bestia! Coix, nafrat,
tapat d' ulls... sembla mentida
que l' home civilisat
lo porti á perdre la vida
d' un modo tan depravat.

—

Lo caball estemordit
recula; lo toro hi corra,

ENTRE MOSSÉNS.

—Qué li sembla ¿vé ó no vé 'l San Pare?
—Jo crech que tot lo que diuhen sobre 'l particular es *papa*.

li enfonza la banya ardit,
y 'l caball, de mort ferit,
cau banyant de sanch la sorra.

—

Lo públich entussiasmat,
ab aplauso prolongat
tota la plassa extremeix...
¡D' aquella gent qu' aplaudeix
ne diuhen l' *Humanitat!*

MANEL RIBOT Y SERRA.

OPERISTAS.

FRAGMENT D' UNA NOVELA (1).

VETAQUÍ que un día, esmorsant, Peret lo torner que había portat al obrador uns balustres de xicranda, per un moble que 'n Tarbes acababa, digué, parlant de cosas y altras, que l' habían fet cap de comparsa del *Principal.*

—¡*Bigre!*—s' exclamá l' obrer francés, bromejant al torner.

—¿Cap de comparsa? ¿en qué consisteix la tèva capitanía?— li preguntá 'l Ramón, prenent part en la conversa.

—Quan fem una ópera de gran espectacle—respongué donantse importancia l' interpelat—llogo gent, los insinistro, perque jo, com fa tants anys que 'n soch del *Principal!*... sè tots los papers.

—¿Llogas gent?... ¿vols llogarme?

—Mira, Tarragona, que no 's guanya gayre... ¡un ral!

—¿Y entrada franca... sempre?

—¡No 'n caldría d' altre!... ¡venint ab mi! ¡Ey! entrada dintre las taulas, pèl carrer de Trenta claus, la porteta falsa.

---

(1) La novela *Niobe*, de que forma part aquest notable fragment, está próxima á publicarse. A la amabilitat de son distingit autor devém la satisfacció de poder anticipar las presents primicias als nostres estimats lectors.

—Ja está fet; ¿quán comensém?

—Demá, si vols.

—¿Y á mí, que no 'm llogas?—li digué 'n Tarbes.

—No féu per casa; portéu ulleras.

—Me las treuré... ó sense tréuremelas... per fer de cardenal, de vellet del *Fausto*... *allons*, ¿me vols?

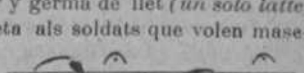
∴

L' ensendemá lo teló del teatre *Principal* s' aixecaba pausadament, descubrint als ulls del públich barceloní lo campament del duch Robert de Normandía.

A l' esquerra de l' actor, hi había una suntuosa tenda de campanya feta ab llistóns y tela crúa imitant persanas catifas, rematada per gallardets que penjaban mústichs, per la senzilla rahó de que may s' ha vist qu' en los paissos de teatre hi fassi vent: hi plou, hi neva, hi fa clars de lluna, hi trona, hi ha incendis, enrunaments de catedrals, naufragis, llamps á grapats, sense que may s' agiti la brisa més suáu.

A la porta—per dirho aixi—de la tenda, hi había de centinella dos magnífichs guerrers tot acorassats: elm engraellat, escut al bras, llansa al puny, espasa á la cintura. Lo de més aprop del públich era un fadrí llauné avesadíssim á cárrechs solemnes y de confiansa; lo del fondo, mitj amagat per gran *tròfeo* penjat á alsaría d' home en una de las entenas qu' ornaban lo campament... era 'l tímit y esporucat Ramón.

Del siti ahont la disciplina militar y las ordres de 'n Peret lo torner lo tenían estirat y serio, quan fou passat lo primer cobriment de cor inevitable en tot estreno, aná extenent poch á poch los raigs de sa mirada, veyent lo públich y la escena, los actors que accionaban y 'ls que darrera 'l bastidors esperaban tanda. Se féu cárrech de lo que tanta angunia dona als que traballan per eixa hidra de mil caps anomenada 'l *públich*. Comprengué 'ls terrors físichs, las verdaderas pórs que llevan l' alé, que segan las camas, que fan tremolar las cassoletas dels genolls... las emanacións simpáticas, las corrents de mofa, de mala volensa, fins d' odi personal ó d' amor verdader que pot establirse entre uns ó molts sers qu' escoltan y veuhen, y d' altres que parlan, cantan ó ballan.

Mentres «Alice», ab barret de feltre guarnit de petxinetas, altras petxinetas més grossas á la valona del manto, á la má un bordó de romeu ab carabasseta penjada al cap d' amunt, repetía al *suo signor* y germá de llet (*un solo latte, un seno istesso noi nudri*, com diu la pobreta als soldats que volen masegarla) las paraulas de la verge profanada

Van ne, van ne,

disse al figlio mi...i...i...o—che lasciommi in ab-ban-do-no, lo Ramón anaba seguint ab atenció lo cambi de fisonomía d' un senyor del ters banch que feya posat de ingénuo, reparaba las contraccións llastimosas d' un altre, que s' entendría com si verament ohís queixas d' ultra tomba, llambregaba lo posat d' algún crítich que sabent la cansó de memoria no 's conmovía per un bemol més ó menos, expiaba 'l badall vergonyós del burgés

«VANITATS... VÉNT Y RES MES.»

Axis un sabi ho digué;
pero estant acalorats,
hi ha al món certas vanitats
que venen d' alló més bé.

---

que no pahía bé 'l dinar menjat ab quatre esgarrapadas per mor de las donas que habían tornat tart de corre botigas... Veya l' interés en l' un, la indiferencia en l' altre, la rialleta del jove que saludaba amigas del prosceni, l' ensopiment del veterá, un abonat de *tota la vida* sens dupte, que passaba la vetllada allí no sabent millor siti 'hont passarla... y allá dalt de tot, ben amunt, prop del sostre pintiparat d' alegorías, gurnían la barana del galliner, com grans d' un monstruós rosari, rengles de caps ab ulls plens de vida.

Los ulls, los caps de la gent terrible, de 'ls qui verament s' apassionan, de 'ls qui s' esgargamellan cridant «bravo», de 'ls que fan lo gat, l' ánech, lo gall... devegadas l' ase, quan l' artista 'ls es antipátich ó qu' ell de per sí es poch meritós.

Maniobrant ab las tropas del duch de Normandía, ó seguint la sort dels soldats del príncep de Granada, pogué observar que 'l fatídich, fantástich, ferotxe *cavalier Bertramo* traspuaba d' angunia cada vegada que anaba á eixir, aixugantse 'ls palmells de las mans ab un gran mocadorás de quadros que sa muller li tenía, estossegantse ab freqüents *¡trip-pá! ¡trip-pá!* qu' expectorava ab veu de badell, plantat de cara á la paret ó á un bastidor pera millor jutjar l' intensitat y pasta de sas notas graves. Vejé que la *gentille Alice* 's feya esponjar lo coll y 'ls polsos ab un plomeret enfarinat, dressaba 'l busto, s' aprimaba instintivament la cintura ab l' índex y 'ls grossos de las mans apretadas damunt las ancas, s' estarrufaba 'ls plechs del vestit, se passaba 'l cap del dit menut mulladet de saliva per las ennegridas cellas, se mossegaba 'ls llavis pera colorarlos ó de una pometa de cristall ne treya una engruna de

vermelló que sense amagarse de ningú s' hi passaba reposadament ajudantse de la punteta de la llengua.

L' intrépit Robert, Robert lo diable, prenía rapé á pessichs qu' eran casi grapats, bebía glopets de ví blanch, se preocupaba sobre tot d' un *anyadit* que li tapaba la calvicie de l' occiput; murmurant de baix en baix «stó male oggi» «cattiva serata».

Los partiquins se miraban mútuament com si 's trobessin allí per la primera vegada, ab ulls admirats sense expressió, com gent que 's veyan sense veures, que seguían resignats lo camí de *Boría avall*, que volían morir junts.

Cap dels artistas encarregat de representar un personatje important ó nó, bromejaba. Tots estaban cap-ficats, ningú sabía qui era; sóls tenían present lo que fingían ser. Uns y altres rumiaban lo passatje dificultós, provaban com podían la nota rebel, cantantse á l' esquena l' un de l' altre, cercant un reconet pera ferhi quatre gargarismes, un trino temut, una *fermata* dificultosa, recollits, serios, escoltant interrogacións interiors que 's formulaban per: «¿Cóm seré rebut avuy?» «¿De quín humor estará Sa Majestat lo públich?»

∴

CANTAR.

Als homes res los acosta
com ballá una americana:
als homes res los allunya
com parlarlos de casaca.

Quan la orquesta terminá la sinfonía ó preludi y que per las combinacións de la fabulació anaban eixint los diferents personatjes del poema, ¡quín fret que 's sentía de banda endintre del teló!

Los artistas, homens ó donas, qu' esperaban llur sortida atormentantse maquinalment la postissa barba, torsantse sense saber perqué las grogas llarguíssimas trenas, tenían suhors fredas, fins que 'l soroll dels batiments se feya sentir... Llavors, lo gel comensaba á fóndrers y si la aprobació 's repetía, la temperatura 's caldejaba arribant á sa major intensitat de calórich, quan lo públich s' entussiasmaba en plé.

Si l' éxit era continuat y verdader, sens mácula ni aplaudidors de ofici, fins los quí llampegaban ab pipots plens de resina, los quí agitaban llums follets ab una estopeta amarada d' esprit de vi flamejant al cim de un fil-ferro entre la runa del claustre que servía d' ossari á las verges profanadas, los que sota las taulas feyan relliscar la trapa per 'hont s' engoliría cap á l' infern l' esprit del mal, lo príncep de Granada, que no deya res, lo padrastre de Hamlet que sóls tenía per tasca portar majestuosament mantell reyal y corona, los cardenals de l' Ebrea, los sabis que tractan de visionari á Vasco de Gama mirantse'l de rehull, aixecant las espatllas quan gosa discutir ab l' Almirall, apuntantlo ab lo dit com si ab fusell invisible volguessen fusellarlo quan té l' atreviment *d' aixecá 'l gallo*, ell, un pilot sense títul, davant los caps més madurs de la Lussitania... los figurants y la comparsería; tots abandonaban llur reserva forsada, tornant *en sí*, revenint á terra, baixant del ideal pera recordarse que s' anomenaban Pere ó Joan, que representaban un magnat, un corsari, que debía lo lloguer de la cambra, que 'l empressari 'ls semblaba anar curt de moneda, que després del quint acte soparían sols... ó en companyía

Si Moisés, la Safo, un dels dos Foscari ó la Filla del regiment rebían coronas, al franquejar los bastidors que 'ls separaban de la ficció, despullant llur dignitat bíblica, llur carácter históricb, llurs passións fingidas, quedaban lo qu' eran verament: actors, instruments per medi dels quíns l' autor comunica al públich pasmes de goig, terrors sens nom; organismes impresionables que necessitan pera vibrar l' aprobació inmediata, material, com més sorollosa millor.

∴

Sóls gosaban d' una serenitat de pirámide egipciaca en mitj d' aquell trasbals d' emocións fingidas, d' amors propis ferits, de vanitats satisfetas, los senyors y damas dels coros.

Per ells, la major part actors y actrius que no tingueren sort, fills, mares ó ávias d' altres coristas, de ballaríns y de ballerinas; que 'l públich cridés ó callés, rigués ó plorés, tot los era hú.

Tranquils y resignats eixían com capellàns d' enterro renglarats de dos en dos, cridant:

«¡Gùerra! ¡gùerra!
le galiche selve»,

ab la mateixa indiferencia que l' ensendemá cridarían:

«Vindicarsi il duca brama.
—Impedirlo e stolta impresa».

∴

Vestit de monjo, de druida, d' armat... lo Ramón féu observacións que li ensenyaren la vida en edat ben primarenca, maduraren son judici, més robust que son cos, li donaren una experiencia de cosas que no li habían succehit, ni li succehirían; superior á la que altre jove de la sèva edat hagués pogut adquirir freqüentant col-legis, vivint regaladament y sense inquietut, guiat per curadors, per pares.

Habia vist un día que sota la toga romana de un homenás ab més veu que Orovesso (ho deya l' homenás), s' amagaba un cor tendre y delicat. Fora las taulas copiaba solfa, era suplent de xantre, criaba canaris, mantenía y cuydaba una mareta vella, tulida, qu' ell vestía, pentinaba, acotxaba y á quí deya «mama».

Baix lo vel virginal de una sacerdotesa d' Irminsul que durant l' entreacte feya mamar son sisé infantó, observá més forsa moral, més heroisme, de vint y quatre horas cada día, que no 'n mostraren certs héroes cantats en vers y prosa perque durant un rampell feren una etzegallada. Aquella pobreta cantaba cada vespre, y de día, *corría* de un pis á l' altre del carrer de l' Alba ó Trenta claus, vestits usats, botinas curtas per l' una, massa llargas per l' altra; guanyant miserias pera portar quatre rosegóns á la niukada y al sèu mascle... un ex bolero, que las castanyolas habent vingut á menos, se trovaba privat de reguinyar las ancas y de llensar ab la *gracia de Dios*, als peus de sa parella, l' ayrós *calañés*, damunt del quín la *retrechera* sense tocarlo, ab las puntetas dels peus feya més rasgos que un notari, més esses y effes que si hagués amanit un plat d' easiám per segadors.

Una matrona de posat sever, cuberta de diamants y topacis de vidre que seguía sempre á las princesas abandonadas, á las poncelletas casadoras que 's tornan bojas; fent com si 'ls parlés de un que había caygut de dalt á baix de un campanar, segóns eran los brandaments de cap de totas duas; había sigut anys enrera l' artista idolatrada que féu anar en doyna tots los abonats de M... ahont cantaba de contralt y d' ahont la robá un heréu de casa reynant. Després, la malhaurada perdé la veu... y 'l príncep, que fou lo més llastimós, tingué una filla de un hospodar valach, un' altra de un estanquer de Huesca; engreixaba massa pera fer de patje y 's contractá de corista. Sas fillas, seguint impulsos de la sanch, l' habían abandonada quan haurían pogut ajudarla... molts la volgueren quan jova, llavors ningú la miraba. La escoltaban ab prou feynas quan per l' etzar de la conversa se parlaba entre senyoras majors de lo mal que anaban las cosas y ella insensiblement, pera aliviar son cor tan trist, anaba descaragolant un á un los redolíns de sa accidentada historia

Al Poble Nou, un diumenge á la tarde, lo Ramón passejantse melancólicament per aquells fangars, carrers sens casas, camps sens vegetació, pensant en son trist present, en son foscli pervindre, se trobá prop de un gitano que xollava un gosset, darrera un encanyissat, y deya á una mossa, ja un xich madura, que aguantaba enxancarradas las potetas del animal... «si 'l volía estimar». La mossa, riallera, li deya que «per quí la prenía», que no era tot hú ajudar á un gitanet á guanyarse una xolladeta ó seguirlo sota 'ls ponts del carril de que ell li parlaba. Y 'l gitano, tossut, sense mudar de tema, bufant la panxa del gosset enxancarrat, fent correr la estisora, li ponderaba tot lo que per ella faría; cobraría la xollada, compraría un centenar de caragols, dos

porronets de vi bó, un per barba... li donaría uns rosaris que había xorat á la porta de Santa Mónica...

Había llegit en un recull de anécdotas, alló que 's conta del general Castaños, á Madrit; de Roquelaure, á París; de Sheridan, á Londres; de un Sha de Persia, á Teheran... que 'l general, á quí 'ls molts anys d' edat y serveys á la patria permetían certas plagacitats, enrahonant un día amistosament ab la reyna María Cristina, la senyora de Muñoz, li había preguntat si 's deixaría fer un petó. S. M., riallera, li respongué que nó, «que per quí la prenía». ¡«Y si 'us donessin cent onsas?» insistí 'l vell general; «¿Mil? ¿dos mil?» «¡Tantas me 'n podrian donar!» digué per fi la reyna. «Donchs lo petó ja 'l tenim, lo principal son las onsas», féu com conclusió lo veterá... Y 'l Ramón ne deduhía que onsas d' or, caragols, rosaris, hospodars, gitanets que xollan, viudas de rey, mossas que aguantan gossets enxancarrats, tot vé á ser hú, tot dependeix del cercle social ahont los fets se passan, tot son qüestións de massa aprop ó massa lluny, de visualitat, de perspectiva.

J. Pin y Soler.

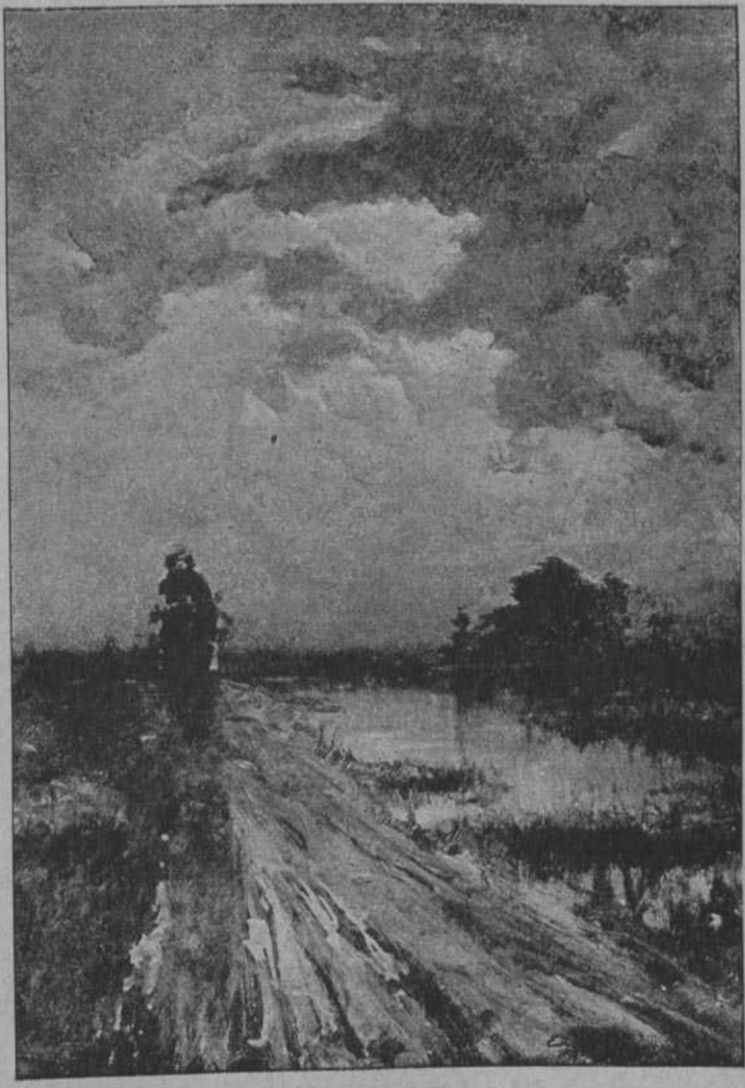

A COLÓN.

¡Oh genovés insigne! Barcelona
ha alsat un monument á ta memoria;
tú trobares un mon, riquesa y gloria,
y 'l país agrahit ton cap corona.
La Patria al navegant himnes entona
y en lletras d' or ton nom graba la historia,
del poble entussiasmat s' ou la cridoria
y murmura 'l teu nom la inquieta ona.
—¡Al altra part, allá!—ton dit va recte
signant vers l' horisó que la mar besa,
inundat ab la llum que 'l sol projecta.
Jo 't contemplo admirat de ta grandesa,
que posat aquí dalt, me fas l' efecte
vigilant dels terrats la roba extesa.

Antonell y Coll.

QUADRO D' ENRICH SERRA.

Lo país de la febre.

TOILETTE MATINAL.

—Arreglémnos bè 'l cap, que devegadas la felicitat de una dona está pendent del cabell.

A ELLA.

¿De mí t' has enamorat
perque vaig enmascarat?
¡Ja m' agrada!
Jo 't prometo que inmens plér
tindrás sent d' un fogoner
la estimada.

—

Ja veurás la ditxa qu' es
tindre un home per promés,
que á la cara
fins sent torrada pèl foch,
se l' hi conega; y no poch,
l' enmascara.

—

Si quan vinch del traball mèu
dono un bés al rostre tèu,
ja en ta galta
quedará 'l negre marcat;
y 'l blanch del negre al costat
prou resalta.

—

Si ab finura, com se fa,
jo l' amor no 't sè pintá'
poch ni gayre,
res hi fa; ompliré tòn cor
d' un altre especie d' amor
carrilayre.

Jo no seré pas com molts
que tenen lo parlar dóls,
de manera,
que ab parauletas al fí
buscan si 't poden ómpli'
la *caldera*.

—

Jo aniré ab tú amunt y avall;
com que aquest es món traball,
prou m' agrada.
No vull ser d' aquells astuts
que no més buscan minuts
de *parada*.

—

Aixís com n' hi ha d' atrevits
que han de tenir qui 'ls sèus dits
los vigili,
per mí ja pots dí' «aixó ray»,
puig no tingas pòr que may
descarrili.

—

Perque si ans de ser casat
duch massa velocitat,
prou ho esmeno
sens perdre d' amor lo foch,
puig per anar poch á poch
tinch bon freno.

—

Lo que havém de procurar
nostre tren no retrassar
per desori;
no vull que digan que jo
tart arribo á l' estació
del casori.

—

Que per mès que un cop casat
siga lo tren molt pesat,
res m' espanta,
ni de retrassos tinch pó:
que anant á *Doble tracció*
s' adelanta.

—

Y en fí, ja que per marit
t' agrada un rostre ennegrit,
vull, hermosa,
que sápigas l' inmens plér
que tindrás, d' un fogoner
sent l' esposa.

MARTÍ REVOLTÓS.

LA PRIMERA VOLADA.

—¡Mireu que corren uns joves que no tenen aturador! Tot just me véu 'm saluda; inmediatament després del saludo se 'm declara, y sense esperar la resposta 'm fa un petó.

(Petita pausa.)

—¡Si 'm descuido una mica més!...

SALSA PICANT.

Entre bastidors:

—Dónam la má, Isolina,—diu lo protector de una corista molt espavilada.

—Aquí la tens—respón ella, amable com sempre.

—Ara pósala sobre 'l méu cor.

—Ja está.

—¿Sents alguna cosa?

—Sí.

—¿Qué?

ENTRE BASTIDORS.

—Jo voldría que siguesses més de la broma. ¿Sabs que diuhen las amigas quan te veuhen tan serio? Que no vens ab bon fi.

L' Isolina ab gran ingenuitat:
—Lo porta-monedas.

—

Un gomós denarit s' ha compromés á casarse ab una nena que 'l sèu pare li ha buscat.

Al verificarse la presentació de la nuvia, lo gomós se troba davant de una xicotassa com una torre, y extremadament provehida..... de atractíus.

No fa més que mirarla, y dirigintse al autor dels sèus días, li diu á mitja véu:

—Papá, ¿tot aixó ha de ser per mí?

—

Confidencias entre *jamonas:*

—¡Ay, amiga mèva! En vint anys no mes ¡cóm ha cambiat l' aspecte de las cosas!

—No me 'n parlis; pero 'm sembla qu' encare han cambiat més las cosas del aspecte!

—

Un fadrí carnicer volía casarse ab una séva cusina germana: pero com que de l' expedient qu' en tals cassos ha de formarse, á la Curia n' hi demanavan una futaralada de diners, deya:

—¡Contat y debatut més val deixarho córrer!.. Si havia de pagar lo que m' exigeixen, la dona 'm vindría á sortir á sis pessetas la carnicera.

A. DEL F.

A UNA VANITOSA.

PAREIX que ab despreci 'm miras
perque ets guapa y tens calés,
y desdenyosa ni 't giras
quan te trobo pèls carrés.
Donchs nineta, has de pensar
que tot lo que tens jo ho tinch;
si no ho creus, t' ho vull probar
com un y quatre fan cinch.

—

Per tot lo dir se t' escapa
que tens empenyos molt bons;
jo tinch empenyats la capa,
la trona y uns pantalóns.
Orgullosa á tothom miras
perque ton pare es banquer:
si ell tè *banch*, jo tinch cadiras
y hasta un banquet de fuster.
Si 't fan nobles caballers,
d' alta posició, l' amich,
jo conech tres campaners
y 'l vigía de Montjuich.
Perque ets rica, noya, prens

molt més orgull que 'ls reys medas;
si tú moltas *cubas* tens
á mí no 'm faltan galledas.
Dirán tots aquells que 't senten
que ja es tèu tot Barcelona;
si tú tens fincas que 't *rèntan*
á mí 'm *renta* la minyona.
Ab un títul qu' has comprat,
ets marquesa y 't dons tó;
donchs jo tot just era nat
ja van dir qu' era *varó*.
Qu' en primer pis estás, sè,
y ni ab aixó m' has guanyat;
també estich en un primé'
comensant per lo terrat.
Si á tot estrop menjas *paco*
jo *pa bó* menjo á trompóns;
si 't fas ab un segón cabo
jo 'm faig ab cabos segóns.
¡L' abono al Liceo! ¿aixó
serveix per darte tant *tono*?
Figúrat qu' haig de fer jo
qu' hi comercío ab abono.
Quan vas anar á Vichy
jo vaig agafá 'ls trastets
y cap á *Vich* me 'n aní:
tú á París, donchs jo á Parets.
Ara m' han dit que marxavas
á *New-Yorck* lo dia nou;
quí sab lo que 't figuravas...
jo me 'n vaig al *Poble Nou*.

—

Ja vèus que mirat ben bè,
ab mí no 't pots dar tant tó:
tot lo que fas jo ho puch fé';
tot lo que tens ho tinch jo.

VÍCTOR RAHOLA.

LA TORNADA D' EN TITÓ.

SONET

Dedicat á las noyas de Blanes.

Quan hi havía fe... molt temps atrás,
se 'n anava á l' *América* en Titó;
y tornava solter,—fet un senyó'
ó fet un pobre, qu' es igual pèl cas.—
Y al contemplá' á la *infiel* anant del bras
d' un rival victoriós, de trascantó,
encés per la més nobla indignació,
ab lo puny, aixafava als dos lo nas.
Ara, com las costums han cambiat,
al impuls de la forsa del progrés,
ellas, si va á la Habana 'l sèu promés
no li guardan pas més fidelitat;
y, ja no hi ha *tragedias* ni hi ha res,
perque torna en Titó y torna casat.

E. VILARET.

LA VARA DE D. FRANCISCO.

Tants tiberis, tants discursos,
tant fer viatjes per no res,
tant farolejá' y fè excessos
lo van deixar mitj malmés.

Quan ja després de mil tráfechs
s' anava adobant per graus,
s' entera de que 'l sèu mando
se 'n ha de aná' á ca 'n Pistraus,

Y -¡Oh rabia!—exclama, en un rasgo
de sublime abnegació—
¿ara que 'l dolor ja 'm passa
deixar jo la vara? ¡Nó!

—No héu de trobá' un altre arcalde
en tota la inmensitat,
ni més voltat de tarugos
ni més plé de magestat!

SORTINT DEL CIRCO EQÜESTRE.

—¿Puja sola? ¡Malament! Ja no hi haurá sopar ni propina.

RECORTS DE UN MILICIANO.

Ab la Revolució de Setembre van cambiar en gran manera las costúms de Barcelona, deixant aquell encongiment que tenían avants, quan lo Capitá general de Catalunya, amo de vidas é hisendas, podía expedir á son antoig vía dreta á Fernando Póo, barcos carregats de carn liberal.

Lo poble de Barcelona, al respirar nous ayres, sentía certa agilitat d' esperit, que 'l portava casi en massa, totas las nits, á las reunións dels clubs, en las quals sempre se 'n sentían de bonas.

Al mateix temps havia ressucitat la divertida institució de la Milicia nacional, de prossapia progressista; pero que aquí á Barcelona, seguint las corrents de la época, s' havia tornat obertament republicana.

Encare 'm sembla veure aquells batallóns ab sos fusells inglesos que pesavan tretze ó catorze lliuras, de canó lluhent com la plata, formant contrast

ab las empavonadas carrabinas Minié que usava la tropa. Si bé, la disciplina en ells deixava bastant que desitjar; en cambi, baix l' aspecte pintoresch, responían perfectament al afany de riure que s' havía apoderat de Barcelona.

Y 's reya de debó.

Recordo que la primera vegada que 's reuní la mèva companyía, de la qual era jo sargento primer, en una de las naus del mercat de Santa Catarina, després de havernos posat de renglera—maniobra que á fé costa ben poch—lo capitá, volentnos fer passar á un dels patis inmediats, digué dirigintse á mí:

—¡*Primero!*

—¿Qué se li ofereix?—li vaig respondre.

—Trasladim la companyía al pati.

—Oh, no sé com se fá—li vaig dir.

Y ell, arronsant las espatllas, respongué:

—Jo tampoch.

Desfent la formació y tornantla á fer, una volta tots los milicianos siguerem al pati, sortirem de compromís.

No obstant, just es consignar que á copia de fer l' exercici, cada día una estona á entrada de fosch, á las pocas semanas, lo batalló del segón districte estava ja tan instruhit, que pogué sortir á maniobrar en los extensos arenals

---

CONSOLAR AL AFLIGIT.

—Vaja, tonta, ¿per una bofetada ploras? ¿Qué farías si te 'n hagués ventat mitja dotzena?

À TRAVÉS DEL MON.—BUSCADOR D' OR PERUÁ.

Las minas d' or ¡oh dolor!
fa temps qu' están agotadas;
per xixó 'l buscadó' d' or
viu ara ab las mans plegadas.

---

del Camp de la Bota. Es alló que diuhen ó que dihém nosaltres mateixos quan parlém de las grans condicións de la nostra rassa: tot espanyol als quinze dias de portar l' uniforme, ja es soldat. Y allá al camp de la Bota demostrarem los grans adelantos que havíam fet, ab un pet d' escopetadas, que á despit de las cornetas que manavan alto 'l foch, no cessá un moment fins que s' acabaren los cartutxos.

Si aixís com alló era un simulacre, haguessem tingut l' enemich al davant nostre, 'ns l' hauríam menjat. Tal era 'l nostre ardiment. Ara, á falta d' enemich, qui pagá la festa sigué l' esmorzar que 's duya cada hú. Formant rodonas á la sombra regalada de las salzaredas del Besós, y avivat l' apetit per la fatiga, l' olor picant de la pólvora y l' ayret matinal, ja 'ls asseguro jo que 'l batalló del segón districte deixá ben sentada la bandera. Alló sol demostrava qu' en un cás de perill, eram tots nosaltres capassos de fernos'hi á caixaladas!

.·.

Un diumenje á la nit, que com de costúm feyam fraternal tertulia en la Casa Gran, sense segona intenció, ja que llavoras l' Ajuntament no sostenía fondista, ni donava techs á expensas del erari municipal, arribá la noticia de que á la Barceloneta s' havía comés un crím

En las inmediacións de la Plassa de Toros s' acabava de trobar un hom e estenallat de una punyalada, y á poca distancia d' ell un altre home ajegut de costat. Al principi cregueren qu' estava ferit; pero prompte 's vejé que no te-

Á TRAVÉS DEL MON.—JAPONESA.

Havent d' esperar, sentada
espera sense tatich
que soni de una vegada
lo cant del *Ki-ki-ri-kik*.

nía la més mínima lessió, y que la sèva cayguda era efecte senzillament de una solemne *mantellina*.

Una circunstancia especial vingué á donar en certa manera la clau de aquell crim misteriós: lo mort tenía clavada en la ferida una faca de mariner; y 'l borratxo duya entre 'ls plechs de la faixa una vayna de cuyro, quals dimensións en llargaria y amplada corresponían exactament á las dimensións de la faca homicida.

Era precís, donchs, interrogar al borratxo; pero aquest no parlava: de la sèva boca eixían sols ronchs inarticulats molt semblants als de un tocino. Sols á favor del amoniach se logrà desenterbolirlo una mica. Obrí 'ls ulls, los passejá al sèu alrededor y semblava fixarse ab insistencia en los individuos de la milicia, que per tots cantóns lo rodejavan: los del batalló del *Centro*, ab sa garibaldina roja; los del batalló de la *Estrella* ab sa brusa verda y 'l gorro-frigi vermell y ab visera de xarol.

Se mitj incorporá, y fent molts embuts aná responent á las preguntas que se li dirigiren. Havia sortit de casa sèva á entrada de fosch, en companyía de 'n Mero (en Mero era 'l difunt); tots dos eran molt amichs, bons camaradas, y molt aficionats á seguir monuments. Fent dos quartos aquí, dos quartos allá se 'ls havía fet fosch... Fora d' aixó no 's recordava de res més.

En aquest punt li mostraren la faca.

—¿Es vostra aquesta arma?

Ell, després de mirarla atentament y de observar la vayna que duya encare entre la faixa, respongué:

—Mèva es.

—¿Sent aixís vos reconeixéu culpable de haver matat á 'n en Mero?

La noticia de la mort del sèu company semblá impresionarlo molt: una gro-

gor mortal s' extengué sobre son rostre angulós, y ab accent tremolench y conturbat, respongué:

—Jo no hi matat á ningú.

—¿Llavoras, al sortir de casa vostra, perqué portavau aquesta arma?

—La porto sempre—respongué ab fermesa.

—¿Y per qué l' héu de portar?

—Que 'us diré jo, pobre de mí...

Moment de pausa, durant lo qual, semblá buscar una explicació, passejant sempre la mirada per la cara dels milicianos que 'l voltavan. Tot de un plegat s' anima; ha trobat una sortida, que creu bona, excelent; una idea, que segons ell ha de rescatarlo de tot compromís.

—Ja ho sé perque la porto—exclama.—¿Voléu saberho, per qué?

—Diguéu.

—Perque, com ara corren tants *monárquichs*, un home de bé ha de anar previngut.

Una riatllada general aculli aquella sortida. Lo desventurat se creya que la treta de afalagar als republicáns, havia de valerli la llibertat.

Inútil dir que 'ls milicianos ván fer lo que devian posant á aquell infelís en poder de la justicia.

J. Roca y Roca.

MANZANILLA.

—Una caña... cuatro cañas...
y cien cañas si es preciso!...
Las canyas se tornan llansas,
y las llansas... compromisos.

QUADRO DEL NATURAL.

Sembla un quadro d' aquells que se somían
y es no obstant bèn réal.
Era una nit d' ivern; los camps dormían
ab un son gacial.
D' un manat de casetas rastatlladas,
perdudas en la nit,
trahía las portellas mitj-tancadas
algún llum ensopit.
Y entre 'l repós d' aquella vetlla morta
retrunyía al entorn
la veu solemne, destrempada y forta
d' un titánich fiscorn.
¿No fòra 'l Compte Arnáu cridant á cassa
sòn corteig infernal?
¿No es l' Angel del Judici que repassa
sa *fermata* final?
Aixís pensant dret al casal marxava
trasbalsats mos sentits,
y 'l fiscorn impertérrit despertava
tots los ecos dormits.
Y com al navegant guía una estrella
al través de la mar,
va guiarme un llumet á una portella
no barrotada encar.
Uns pans arrenglerats sobre un prestatje
van revelarme un forn:
d' allá dintre surtía 'l ronch salvatje,
los rugits del fiscorn.
Y aixó vaig veure: una tauleta vella;
ab un quinqué al damunt;
un faristol enfarinat prop d' ella
y las solfas á punt;
abrumat per las fusas y corxeras
y al fiscorn arrapat
lo forner revellit, corvo, ab ulleras,
bufava despiadat;
y al compás de arpegi temerari
tot embulls sobre embulls,
dugas nenas passavan lo rosari
aclucadetas d' ulls.

APELES MESTRES.

MITJ-DIADA.

Obra en tot tan santament
aquest bon y sant varó,
qu' es fins devot reverent
de la santa... digestió.

EN LA CERVESERÍA.

—Jo crech que al mon no anirém bè, fins que tothom traballi.
—Al revés, tonto: fins que tothom puga fer festa.

CANTARELLAS.

Diuhen que l' amor es cego:
aixís no tè res d' estrany,
no sabent per hont navega
que *pegui* tants *cops de cap*

—

No 'm miris aixís, nineta,
com á favor t' ho demano,
perque avuy no hi esmorzat
y jo molt prompte 'm desmayo.

CANDOR SALOMÉ.

TIPOS DE LA TERRA.—(Apuntes de *Russinyol.*)

Jo per las donas tinch una certa cosa molt especial.

A mí ab romansos que no m' hi vingan...

¡En qüestió de política, tots hi son pèl mateix!...

—¡Ay *Pancho*, cóm passa 'l temps!

El sueño de los justos.

TIPOS Y CAPS.—(Apuntes de *Russinyol.*)

—¡Perque una funció m' agradi, tè de haverhi molta cama; pero molta cama!

—¡Qué bè s' explica *D. Juan Tenorio!*

UNA AVENTURA.

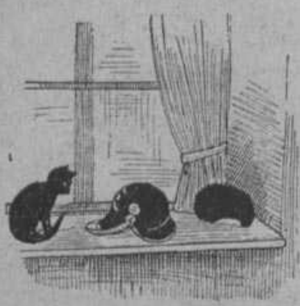
GATADA PRUSIANA.

—Avuy es día de revista—deya en Fritz, soldat de la *landwer*.—Per lo tant, ab cinch minuts has de pendre café, y á casa á encarranquinarte l' uniforme, que ab l' ordenansa no hi valen bromas.

Tal dit, tal fet. ¡Ala, ala! Una bona fregatetla al casco... y á vestirse ab quatre salts, que l' hora passa.

Mentres en Fritz s' está vestint, la Menina, gata predilecta de la sèva sogra, concebeix un pensament molt *elevat*.

LO CONQUISTADOR.

Pobre porfiado
saca mendrugo.

Es de la noyas,
l'enfant terrible,
tots lo coneixen
per «l' Invencible».
¡Si 'n tè de fetas
ja de conquistas!
¡Quan ell s' hi posa,
pobras modistas!
Y de sastresas...
¡si 'n tè enganyadas!...
¡si 'n dú de noyas
enamoradas!...
¿Que una conquista
fer se proposa? ..
¡ja res l' atura,
ni res l' imposa!
Si reb un xasco
no 's desespera,
segueix la táctica
d' altra manera.
Busca 'ls punts débils
de las ninetas,
diu ab dolsura,
mil paraulετas,
fins que la noya
ja desarmada...
¡cau en sos brassos
enamorada!

. . . .

Davant de casa,
hi ha una morena
qu' es una noya
de gracia plena;
molt rebonica,
molt *retretæera*,
molt bona mossa...
¡fa de guantera!
Lo nostre tipo
va enamorarse'n
y un jorn va anarhi
per enterarse'n
de si la noya
sèva sería...
¡si la guantera
l' estimaría!
Moltas paraulas
dolsas li deya,
moltas vegadas
juraments feya,
mes sigué inútil
tot quant parlava
perque la noya...
¡ni l' escoltava!
Mes «l' Invencible»

no 's desespera,
segueix la táctica
d' altra manera.
Tot fentne corre
la má indiscreta,
busca 'ls punts débils
de la nineta,
puig ell diu sempre
¡que d' una hermosa
se 'n ha de tréurer
alguna cosa!

. . . .

Y es en efecte,
¡massa l' ha treta!...
La má encisera
de la nineta,
damunt son rostre
deixá clavadas...
¡¡mitja dotzena
de bofetadas!!

M. Riusec.

PESSICHS.

—¿Cóm tens á la sogra, Quimet?
—Més forta que un roure.
—¿Pero no deyas que fa poch qu' estava en estat desesperat?
—En efecte: en cambi avuy ja torna á estar en estat *desesperant*.

—

Un pobre home demanava caritat á la porta de una iglesia, pronunciant ab véu gangosa las següents paraulas:
—¡Caritat per un pobre viudo, á qui la mort de la séva dona li ha quitat tots los medis de subsistencia....

—

Entre dos borratxos que tornan á la taberna fent tantinas:
—La devías estimar molt á la téva difunta.
—Molt... pero moltíssim...
—Y ara fins la déus anyorar.
—¡Y tant!... (Ab véu mitj plorosa): Figúrat que á la nit, quan arribo á casa, no sé á qui pegar.

—

La Julia, qu' es una senyora molt primorosa en lo parlar, un día va dir al sèu marit:
—No m' agrada que sempre vajis ab bromas á la *doméstica*.

Y l' executa.
Mírin que las gatas de Prussia devegadas tenen unas ideas bèn xocants!

Allá va en Fritz, camí del quartel; marxant ab aire marcial ab lo casco sobre 'l cap y un' altra cosa sobre 'l casco.
En Fritz no s' ha adonat de res... Está clar, ¡com era tart y anava tan depressa!...

—¿De qué riurán aquests ximples?—se preguntava en Fritz ab extranyesa.
Y al veure'l passar deya tothom:
—Aquest home *té 'l gat*.

Passa la porta del quartel, se quadra, saluda, y ressona un *marramau* formidable de la Menina...

Aquell día 'l regiment no va poder formar. Desde 'l coronel al últim ranxero, tothom se cargolava de riure.

Mentres tant la sogra de 'n Fritz, recorría ansiosa tota la casa en busca de la Menina... Per últim se va creure que la trobava... Va agafarla, com de costúm per ferli nna caricia...

Y va tenir un gran trastorn, com si hagués perdut algú de la familia.

—¡Pobre Menina!...—exclamava plorant amargament.—¿Per qué has hagut de fugir de la pell, deixantme sols aquest manyoch de pel, sense potas, sense cap, sense qua... ¡sense res!...

—¿A la doméstica?

—Si, home: á la criada.

—Ah, vaja .. Es que te l' estich *domesticant*.

—

Un senyor de fora visita un Museo, en companyía de un aficionat á las Bellas Arts ..

—Aquí tens la Venus de Milo...—diu aquest.—Es del temps dels grechs... conta més de mil anys.

Lo foraster assombrat:

—Caramba, sí que 's conserva bé .. Mil anys y no té una arruga.

—

Cassat al vol:

—Aquest dematí buscava 'l cos á una dona.

—¿Y qué?

—Res: m' ha donat una bufa

—¿Y tú?

—¡Jo?.. Li he demostrat qu' era un home.

—

A ca 'l ataconador:

—Diu la mamá que posi tacóns á aquestas botinas

Lo pegot, desprès de mirarlas de tots costats:

—Me sembla, noya, que haurás près malament lo recado. Lo que t' haurá dit la mamá, es que posi botinas á n' aquests tacóns.

F. Nat.

Á LA BOSSA NO HI TOQUÉM.

CANTARELLAS.

¿Perqué 'm demanas un duro
y no te 'l don' fas lo bot?
Si 'm pots deixá una pesseta,
cregas que 'm farás favor.

—

Demana mimo, abrassadas,
petóns y caricias grans ..
De diners no me 'n demanis,
perque no te 'n daré cap.

—

Dius, hermosa, que m' estimas
y sempre estás pidolant;

si m' estimas pèl que 't dono
no vull que m' estimis tant.

—

Per demanarte un petó
vaig estar qui sab lo temps,
y per demanarme un duro
à tú no t' ha costat gens.

—

Dius que 't vols posar sombrero
y deixar la mantellina:
jo voldría menjar llus
y tinch de menjar . tunyina.

J. Alamaliv.

MOSTASSA.

Un aficionat á alsá 'l cotze llegeix en un tractat d' *Historia Natural:*

«Lo camell es un animal que pot treballar vuit días sense beure.»

Y exclama:

—¡Y qué! Jo soch un home que puch beure vuit días sense traballar.

—

En un establiment de banys de mar:

—Aquesta sí qu' es bona—diu un banyista en calsotets—han desaparescut de aquí 'ls mèus pantalóns.

—Ja 'ls buscarém — respón un dels mossos de la casa.

Y desprès de una llarga serie de pesquissas, diu:

—Dispensi, no 's troban en lloch. Pero, escolti, ¿ja está ben segur de que quan ha vingut los duya?

—

En una oficina del Estat:

—No sè com te las arreglas per fer tantas campanas—diu un empleat de inferior categoría á un sèu company de oficina.—Ahir mateix no 't vas acostar. ¿No 't renya 'l jefe?

—¡Y qué m' ha de renyar! ¿No veus que cada vegada m' invento una nova excusa? Mira, per lo de ahir li he dit que vaig tenir de pendre una ajuda Això l' ha fet riure molt.

—¿Y se l' ha tragada?

—Completament.

—

Aquella família hauría tingut un gran trastorn, á no ser per la diligencia de 'n Fritz, que ab la gata sota l' aixella, vá tornárse 'n á casa sèva, depressa y sense entretenirse.

Y al contar l' aventura á la sèya senyora, figúrinse quin panxó de riure!

Quan la sogra se la vá veure á la falda altra vegada, vá tornar de mort á vida.

Alegría bên fundada
tras de un disgust tan amarch...
Y aquí acaba la *gatada*
de la terra de 'n Bismarck.

Entre marits:

—Sembla mentida qu' enganyis de aquesta manera á la têva dona. ¡Tan maca qu' es!... ¡Tan encantadora! ¡Es un angel!

—Sí, es veritat; pero noy, ¡sempre 'l *mateix angel*...

RIGOLÓ.

DIBUIX Á LA PLOMA de *J. Lluis Pellicer*.

Grans saragatas parlamentarias, *grans* escándols forenses, *grans* corridas de toros y per fí de funció *grans* verbenas... ¿Volen encare més *grandesas*?

LO GAT DELS FRARES.

Era una nit; feya lluna
y un fret que pelava 'l nas;
los gats corrían la tuna,
y las gatas una á una
buscavan al sèu gatás.

Al costat d' una masía
s' hi trobava un gran convent,
hont un gat negre hi havía,
que miolava nit y día,
deyan que d' anyorament.

Y era perque una gateta
llustrosa com un satí,
aixalabrada, ayroseta...
l' hi feu perdre la xaveta;
(si es que un gat ne pot tení').

Desd' aquella nit, en *Titas*,
(que aquest era 'l nom del gat)
¡que n' hi va fer de visitas
á la gata! ¡quántas citas
ja l' hi havía demanat!

Y ella, d' ell enamorada
també ab terrible passió,
del convent en la teulada
anava alguna vegada
en busca... del sèu senyó.

Los frares van adonarse
que s' *enflaquía* 'l sèu gat,
y com ell feya estimarse,
van, al fí, determinarse
á tenirlo un mes tancat.

Com á personas, sabían
d' en pobre *Titas* lo mal;
de petitet que 'l tenían,
y es per xó que tots volían
darli un *remey radical*.

Y van aplicarli un día
que á la *dona* havía vist
sortí ab goig de la masía;
ell sa vida malehía
y miolava així tot trist:

—¡Per qué anant á empaytá gatas
á la mèva vaig trobar?. .
Mon... ¿per qué l' *il·lusió* 'm matas?
¡per cassar dos ó tres ratas
ara tant sols puch anar!

J. Ayné Rabell.

EPÍGRAMAS.

—Déixim un duro, Matraca.
—¿Que li deixi? ¿Y de ahont lo trech?
—Lo millor es, segóns crech,
que 'l tregui de la butxaca.

—

Es tan generós l' Arcis,
que fins quan surt á passeig,
no sabent lo que donar,
dóna 'l brás á sa muller.

J. M.ª Bernis.

L' ESTÍMUL.

En pago de la séva aplicació, la mamá va durlo al Liceo, diumenje á la tarde.
Pero ¿y després?
Després ¿quí 's mira 'ls llibres pensant ab aquellas bailarinas?

DOS QUE S' ENTENEN, per *M Foix.*

—Escolta, pitera, ¿á quina hora plegas?

—Ja ho sabs: per tú á l' hora que 't donguí la gana.

PASSANT LA PALANCA.

Enjogassada y riallera,
dalt de l' era,
te vaig veure, y al venir
á parlarte á cau d' orella,
més roja qu' una rosella,
vas fugir.

Prou vaig venjarme'n, traydora:
¡bona fòra!
esperant mal de tòn grat,
ran lo riu, sens moure fressa,
dins la pollancreda espessa
amagat.

La palanca aprop tenía
y sabía
qu' hi havías de passar tú;
vaig pensar: si va soleta,
aygua al fons, palanca estreta...
cop segú!

Si ha pogut fugir de l' era,
aquí espera,
que d' aquí no 'n fugirá;
per forsa anant á la vila
ha de passar, donchs vigila:
passará.

Tot just lo sol s' amagava
y deixava
de nit lo mantell de dol,
que ja en l' altra vora veya
la llum qu' alegre 'm sonreya
d' un nou sol.

Eras tu: y tant trascavas
quan baixavas
del marge al sorral del riu,
que 't vegí com l' aucelleta
qu' al pondres lo sol, inquieta
cerca 'l niu.

Envoltada de polsina
com boyrina
que destría 'l sol ixent,
vinguda del cel semblavas
quan aprop méu t' acostavas
somrient.

Poch creyas la traydoría,
vida mía,
que t' esperava; tòn cor
no va dirte: torna enrera,
qu' en l' altre costat t' espera
lo traydor.

La palanca ja sentía
que cruixía,
á tòn pas boy cimbrejant,
y apoch apoch m' acostava.
¡Ara es hora! jo pensava;
pit y avant.

Al bell mitj vaig aturarte,
per parlarte:
volgueres fugir ¡poch seny!
va costarte la passada,
lo cástich d' una abrassada
com á reny.

Restares cap-baixa y muda
ja vensuda,
concedinte ab un petó,
á mos brassos presonera,
d' aquella feta de l' era
lo perdó.

Ningú 'ns va veure, y donchs ara
tú repara
aprop nostre ¡quín xiu-xiu!
qu' en tot aplech ó bé fira
que hi siguém junts, tothom mira,
tothom riu.

Potsè l' aygua que passava
ho escoltava
pera contarho després;
potsé en sos murmulls encare,
ressona la remor clara
d' aquell bés.

Pero... ¿qué? qui tafaneja
es d' enveja:
més encare envejarán
veyent per Pasqua granada
que vas de nuvia agensada
rumbejant!

TENORIO CONFITAT.

—«Yo á los palacios subí;
»yo á las cabañas bajé;
»y en todas partes dejé...»
¡...No ho puch acabar de di'!

DESDE 'L FONDO DEL... VANO.

—Naturalment, una es dona y ha de dissimular. Si jo fos home, ja li hauría dit mil vegadas que l' estímo!...

Del jovent y de las noyas
de miroyas
¡si 'n timdrém tot lo camí!
Las comares fent rodona
ne parlarán bella estona...
deixa'ls dí:

¡Aixó ray! fins sent mès vellas,
totas ellas
á bèn segú que 'ls escau:
¡ta mare alguna vegada
hi vol ferhi l' enfadada;
mes li plau!

Y alguna noya, al pensarhi
que 'l vicari
ahí 'ns va está examinant,
segur que escorra la mitja
de rábia, y... fins la trepitja
boy plorant.

Y 'ls minyons... qué mès voldrían...
si podían...
¡oh! jo ho crech, tira peixet!
que trobarte en la palanca,
y allí besar ta má blanca
com jo he fet.

Pero si una altra vegada,
m' estimada
per la palanca 't trobés
soleta, t' aturaría
y un petó no te 'l faría:
ara juro, ferte'n tres.

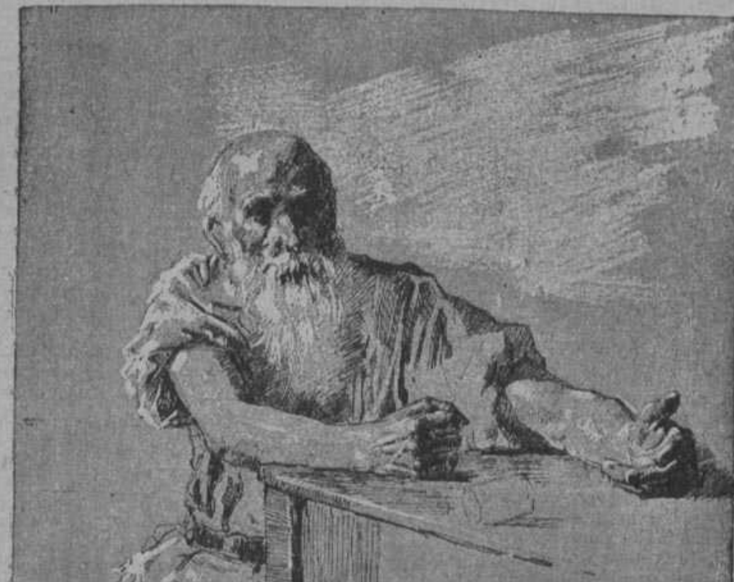
Víctor Brossa y Sangerman

LO QUE VÁ DE AHIR Á AVUY.

Era *bella* al sèu temps; pero ara es *vella*,
Aixís passa en la vida.
¿Qué son tots aquests cambis?
Una simple qüestió d' ortografía!

DIBUIX Á LA PLOMA DE PAGÉS ORTIZ.

Un home de... *xispa.*

LA LLEY PROTEGEIX Á LAS CRIOLLAS.

QÜENTO AMERICÁ.

DEDICAT Á LA MÈVA AMIGA Y PAYSANA SRTA. D.ª CARME E...

I.

De colzes sobre la taula del café y aburrintse de mala manera, s' estava 'l comandant Pinyol un dia á la tarde, meditant del modo estéril qu' ell sab meditar, es dir, sense tréuren cap resultat.

Afortunadament, lo sèu antich company Calandria va passar per allí á la vora, en lo moment en que més engolfat estava en las sèvas reflexións.

—¡Hola, Pinyol!—va dir lo senyor Calandria, acostantse á la taula;—¿qué fas aquí, ab aquesta cara d' enamorat sense ventura?

—¿Qué faig? M' estich fastidiant; vet' ho aquí. Pero ja veurás, ara que hi cáych; tú, qu' ets home de recursos, pots tréurem del apuro. Agafa una cadira, pendrás... assiento y enrahonarém.—

Y ja tenim als dos amichs *mano á mano,* discutint pacíficament la cosa. La *cosa,* pèl comandant Pinyol, era 'l sèu porvenir, lo demá, la vellesa que se li acostava y que l' omplia de pavor.

Lo senyor Calandria era un bromista de mal género y no vacilava en cometre qualsevol barbaritat ab la sola idea de proporcionarse distraccións.

Aixís es que quan lo pobre Pinyol va haverse descantellat, explicant los temors que 'l porvenir l' hi inspirava, en Calandria, que coneixía tota la vida y miracles del comandant, va determinar enredarlo de la pitjor manera possible.

—¿Sabs qué podrías fer?—va dirli tot serio.—Casarte.

—¿Sí? ¡Bon negoci! No 'm faltaría sino aixó, pera acabarme d' embolicar.

—¡Oh! Hi ha casaments y casaments. ¿No recordas aquella lley militar, que diu que 'l que 's casa ab una criolla, pot demanar lo retiro ab lo doble ó lo triple—no ho sé del cert—del haber que li correspondría?

—Si... pero... ¿pero ahónt es la criolla que 'm fa falta?

—¡Qué poca memoria tens! ¿Ja has olvidat aquella fulana - no sé com se deya—aquella moreneta que festejavas quan eram á Puerto Rico?

—¡Tens rahó! ¡La Finita! ¡Potser encare es soltera!

—Si t' estimava tal com tú deyas, de fixo que no s' haurá casat. Jo faría aixó: li escriuría, remouría 'l calíu que per forsa hi ha d' haver en lo sèu cor, y si está prompte á casarse, com més aviat millor consumaría 'l sacrifici, demanant inmediatament lo retiro pera Puerto Rico.

—Calandria... ets l' home de las grans ideas. Ja ho sabía que tú 'm donarías un bon consell. Vaig á posarlo en planta inmediatament.—

Y mentres lo senyor Calandria se quedava al café rihent tot sol pensant en la broma que 's preparava, lo comandant Pinyol va encaminarse pausadament cap á casa sèva, acabant de madurar pèl camí lo gran projecte que li havían inspirat.

Arriba á la sèva habitació y portat d' amorós anhel, comensa á regirar la cartera ahont guardava 'ls documents antichs, buscant lo retrato de la Finita, de la aixerida puerto-riquenya que havía sigut lo sèu encant anys enrera y que ara anava á ser la sèva salvació.

En efecte, 'l va trobar: ¡qué mona, qué simpática, qué seductora estava! No semblava 'l retrato, sino ella mateixa, ab tota la gracia de la juventut y tots los atractius de las legítimas criollas.

¡No 'n va ser poch de calurosa la carta que ' senyor Pinyol li va escriure! Era impossible qu' ella al rébrela no li enviés lo *sí* telegráficament.

Després d' escrita y corretgida y ab tots los sèus punts y comas, lo senyor Pinyol va sortir y

va anar ell mateix á tirarla á la boca del lleó del correu.

Deixém al comandant á Espanya, suposém que han passat algunas senmanas y traslademnos á América, pera veure l' efecte que allí causa la sèva amorosa declaració.

II.

La escena passa en qualsevol casa situada en qualsevol carrer de Puerto Rico.

Una negra vella y desdentegada, puja apressuradament una escala, fent repicar las sabatillas, y cridant ab totas las sèvas forsas:

—¡*Niña Finita, niña Finita*... carta de España!—

La familia, qu' está reunida en lo pis, corra á apoderarse de la carta. La Finita se la mira; pero no reconeix la lletra.

¿De quí será? ¿de qui no será?

L'obra emocionada. llegeix lo comensament, busca la firma y llensa un suspir,

un suspir d' aquells fondos, dolsos, intensos, que surten del últim recó del ánima y s' exhalan pèls llabis com l' eco llunyá d' una melodía deliciosa.

¡Carta de 'n Pinyol, del adorat Pinyol, del recort de tota la sèva vida!

La Finita llegeix en veu alta la carta del sèu antich adorador, y s' entussiasma gradualment veyent sas apassionadas protestas y sobre tot la proposició de matrimoni que li fa al final.

¡Quína alegría, quín trasbals, quína efervescencia!

—Mamá—diu la electrisada senyoreta—en celebritat de tan faust aconteixement, vull tocar aquella dansa que á n' en Pinyol li agradava tant.

—Sí—respón la bona senyora—es la millor manera de transportarnos á aquella época.

La Finita s' assenta al piano y comensa un tango molt popular á Puerto Rico anys enrera, tango que 'ls negrets de la casa ballan y corejan á un mateix temps.

Y al arribar á aquella estrofa que diu:

¿Dónde estará... mi jierro?...
¿Dónde estará... mi jierro?...
¿Dónde estará... mi jierro?...

la futura sogra, sense perdre 'l tó, responía rihent entussiasmada:

¡Míralo donde está!

Y ensenya 'l retrato del inolvidable Pinyol, que sempre havía guardat com una reliquia preciosa, en lo segón calaix de la calaixera.

La contestació que va enviarse á la carta del comandant va ser tot lo satisfactoria que aquest podía imaginarse. Ultimats desprès tots los detalls del matrimoni, en Pinyol va remetre novas instruccións y 'l casament va verificarse per poders, acordant reunirse á Cádiz, ahont en Pinyol aniría á esperar á la que llavors era ja sa esposa.

Con tan pausible motivo, tornarém á Espanya á seguir lo desarrollo d' aquesta historia.

III.

L' enamorat comandant fa sis días qu' es á Cadiz, esperant l' arribada de la Finita.

Passa la vida á la platja escudrinyant l' horisont per veure si vé 'l vapor.

Per fi, al cap d' una senmana arriba la embarcació anhelada y 'l senyor Pinyol corra á bordo, boig d' alegría.

Contar las abrassadas y petóns que va fer á la sèva Finita, es poch menos que im-

possible. Bastará dir que fins lo lloro que la criolla portava 's va escandalisar.

Desprès de la parada de reglament, lo vapor va continuar lo rumbo cap á Barcelona, y al saltar en terra la primera persona que van trobar va sèr lo senyor Calandria, que ja tenía noticia de la sèva arribada.

Instalats convenienment, lo senyor Pinyol va apressurarse á donar los passos necessaris pera obtenir lo retiro ab *doble ó triple haber,* pèl motiu d' haverse casat ab una filla de Puerto Rico.

Pero ¡oh decepció! Un día reb un ofici de la caixa d' Ultramar, en lo qual se li participava «que no hi havia lloch al aument d' haber solicitat, pues si bè »era cert que la Finita havía viscut molts anys á Puerto Rico, lo punt del sèu »naixement havia sigut Puerto Cabello. Per lo tant, si volia aument de sóu,

»s' havía d' entendre ab lo gobern de Caracas y no ab la administració espa»nyola...»

¡Quín desengany més tremendo! Lo pobre Pinyol, que s' havía casat únicament per la ganga que la lley concedeix als que s' uneixen á una criolla, va trobarse ab que la Finita era criolla no més pèl forro...

—¡Vols t' hi jugar—pensava ell—que en Calandria ja ho sabía tot aixó?... ¡Vaya! La idea de casarme ab aquesta espingarda me la va sugerir no més ab la santa intenció de divertirse á las mèvas costellas. . ¡Cóm si ho vejés!—

Y era la pura veritat. No solzament en Calandria sabía que la Finita no era filla de Puerto Rico, sino que enterat del ofici que desde allí acabavan d' enviar al infortunat Pinyol, va presentarse á la tarde á casa del comandant, per regalarli un meló... y riure una mica.

Arriba y truca.

—¿Quí hi ha?—diuhen desde dins.

—Jo... en Calandria.—

S' obra la porta, l' home entra y en lo moment en que presenta 'l meló al comandant, aquest li planta pèls nassos ab tota la forsa de la indignació, exclamant ab veu de tenor irritat:

—¡Guárdatel per tú aquest meló, murri! ¡Vés á divertirte ab la tèva parentela!—

Y no tenint més que dí,
lo qüento s' acaba aquí.

Tot aixó demostra, lector del ánima, que si es exposat fer casar amichs pera fastidiarlos, més exposat es encare anar á regalarlos melóns.

J. CUCHY.

GOMA.

Per botas la *Numancia* y la *Girona*;
al vol de cada cama una faldilla;
bastó com un gayato, poca armilla;
los guants á mitj posar; la veu de dona;
lo *chatelain* penjant; posat de mona;
clavada á mitja galta la patilla;
gardenia al trau; conquistas *de boquilla*;
tan mal parlat que á un carreté' esborrona.
Son art la equitació y la bicicleta;
son passatemps lluhir sa fatxa rara
passant ab las floristas la estoneta,
y riures de tothom essent sa cara
lo facsímil pastat d' una careta.
. . . .
(En Darwin tè rahó: la proba es clara.)

E. GUANYABENS.

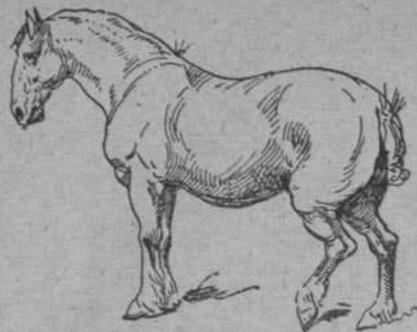

HISTÓRICH.

Dèu á los ángels digué,
un dia, desde la altura:
«Si hi ha algú de vosaltres, que,
trasformi sa vestidura,
conservant l' ánima pura,
un mon enter l' hi daré.»
Cada un d' ells, infatigable,
un trajo s' imaginá,
més ó menos presentable,
y contan que va guanyá'
lo premi ofert, lo més diable,
que de dona 's disfressá.

A. JULIÁ POUS.

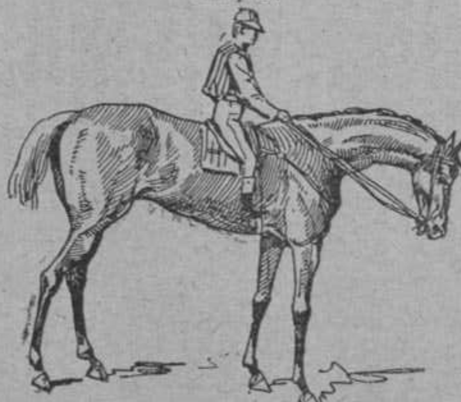
POSICIO SOCIAL (per *Labarta.*)

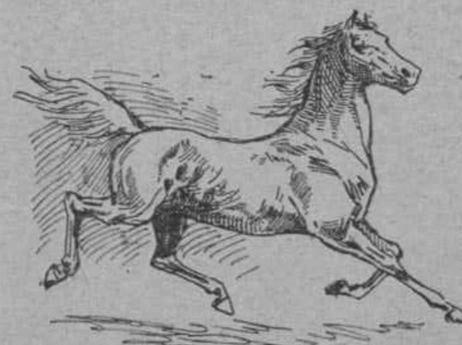
Banquer.

Aristócrata.

Jugador.

Tenorio.

LA BALLADORA.

Vóltala aixerida.

A mí 'l treballar m' agrada
com la que més, gracia á Dèu,
y 'm faig una setmanada
que l' amo ho creu perque ho veu.
Traballant puch dirme rica,
tinch salut, no 'm manca humor,
sè posarme un xich bonica
ab un llas ó bè una flor;
tot lo que porto m' ho tallo,
may dono res á cusir
y sols tinch un vici: ballo,
mes ballo fins á desdir.
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

Sis días trasco afanyosa
pensant sempre en lo setè,
lo diumenge una reposa,
reposa... y balla també.
Lo diumenge matinejo,
vaig á missa, y al tornar,
cuyno, planxo ó bè netejo
fins á l' hora de dinar;
mes desprès ¿qui es que podría
de mi ferne res de bó?
¡A ballá! .. ¡y fins ballaría
en la punta d' un punxó!
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

Si sento dí alguna volta
que 'l ball no du res de bó,
penso, quina poca solta,
si es lo passa-temps milló;
s' hi fa exercici, 's bromeja,
la imaginació 's distreu,
s' hi sent música, 's festeja
y tothom, tothom ho veu.
Tan sols per ser dona 'm callo
quan sento tal disbarat,
que 'l diumenge que no ballo
lo tinch per malaguanyat.
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...

LAMENTS DE UN TROMPA.

—Alló de anar á Paris també 'ns ho queda á deure l' Ajuntament.

lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

—

Aixi qu' entro al saló, 'l Pere
vé á escométrem:—¿Qu' hem de fè?...
¡pobre noy!... se desespera
per mí; ¡'ns avenim tant bè!
M' agafa que ni 's repara,
¡ca! ab dos dits, ¡quina finó!...
ja ho diu tothom, pero encara
més que tots ho puch dir jo;
y com que 'm troban bufona,
tot y no serne pas molt,
li dònan la enhorabona
sos companys, á cada vol.
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

—

—¡Tira peixet, quína mossa!
li diuhen, ¡ansia Peret!...—
y ell me fa:—¿Qué no sents, rossa,
lo que diu aquell ximplet?—
Jo 'm torno roja, faig veure
no compendre lo que 'm diu;
pero ell... ¡qué tè de creure!
fa l' ullet, tus ó somriu;
y al sentir tots dos las notas
del vals pèl saló rodar,
com duch ni una plata 'ls sotas,
¡arribém fins á volar!
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

—

¡Alló, alló es gosar! Tot gira,
tot salta al nostre voltant;
y ell me fa:—Tothom ens mira;
jo responch:—Ja 's cansarán.—
Prou m' han dit que se 'm bescanta
y 'm sab greu, mes ¿qué hi puch fè?...
qui balla sos mals espanta
y jo 'ls mèus espantaré;
fins trobá uns músichs voldría
que ab mí en contrapunt sonant
me deixessen passá un día
tot de cap á cap ballant.
Vóltala aixerida,
¡ala que va bè!...
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

—

Tal com dich, á mí m' agrada
ballar á no poder més,
y he sigut afortunada
trobant balladó 'l promés.
Ell, com jo, res més demana
que salut, feyna y humor,
per podé un cop la setmana,
tot ballant, parlá d' amor.

Y ja que 's diu ser mentida
lo goig aquí 'l mon, veurém
si ballant, aquesta vida
ell y jo més bona 'ns fem.
Vóltala aixerida,
¡ala que va bé! ..
lo ball es la vida:
ballo y ballaré.

F. UBACH Y VINYETA.

MODAS ÚTILS.

Li pregunto:—«¿Per qué portan
aquests vels tan oprimits?»
Y ella 'm respón molt resolta:
—Per guardarnos dels *mosquits*.»

LA ONDINA (per *Julián.*)

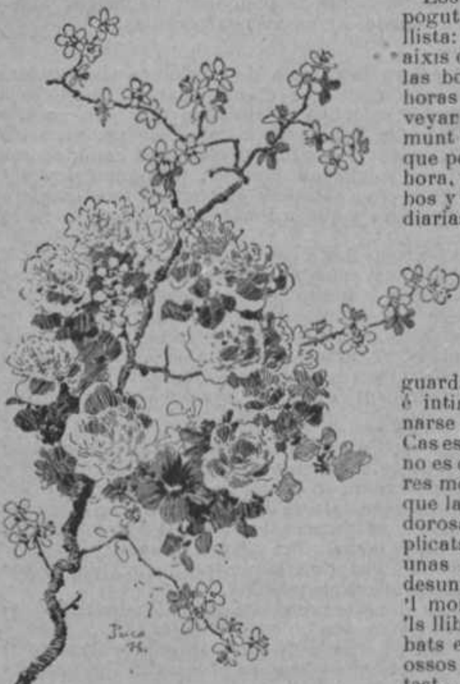

Mitj humanas mitj divinas
en época ja remota
vivian entre petxinas...
¡Si encare hi hagués ondinas,
quina ganga 'l ser granota!

FELICIA

Al amich Don Cárles Bosch de la Trinxeria.

¡Si 'n tenia de partit la Felicia del Hostal del Mon! Los voltants dels Flassaders, carrer de 'n Tantarantana fins al de Moncada per l' un costat, y desde 'l Born fins á las barracas de Santa María per l' altre, ab aquell floret de carreróns del Bonayre, Cremat Xich, Fusina y Pou del Estany, tot ho tenía guanyat: era un territori abatut al seu domini, al poderío dels seus ulls y á sa ponsonya cremadora.

Los galáns no s' hi hagueran pas pogut contar de memoria, calía fer llista: ¡tants se n' hi aplegavan! Y aixis con la historia refereix que per las bombas d' Espartero passavan horas seguidas en que sempre se 'n veyan tres ó quatre á l' ayre per damunt de Barcelona, contan també, que pels vols dels Flassaders, a tota hora, la Felicia hi feya voleyar ambos y tresillos de carabassas incendiarias.

Anant y venint de fer la passadeta, davant del Hostal á qualsevulla ocasió del dia s' hi trobavan currutacos. Ells ab ells ja 's coneixían y ab la freqüentació de veurers en los mateixos indrets se guardavan caballerescas atencións é intimavan fins al punt de demanarse foch per encendre 'l cigarro. Cas estrany digne de menció, donchs no es comú entre festejadors bestreures moltas tendencias ni miraments: que la joventut ab la sèva sanch ardorosa, y l' amor y la gelosía complicats, dònan uns enceniments y unas quimeras ocasionadoras de desunións d' ánimo molt fermas, que 'l mon n' está plé d' experiencias y 'ls llibres de cassos tremendos acabats en tragedia de sanch vessada y ossos capolats entre galáns eixits de test...

Y no per la humil condició de la Felicia 's cregui que tots los pretendents fossin del orde dels traginers, matalots, ordinaris de carrera, y demés gent de tralla d' expresións fortas, decantadas á la blasfemia; encare que llevat d' aqueix defecte de la prossodia, honrats, fidels, de cor obert tant per estimar á las personas com á las bestias posadas al sèu régimen y direcció en hostals y carreteras. No li mancavan al rengle menestrals ben llubits: algun graner del Born hi tenía l' hereu engrescat; comerciants de campetxo del carrer de Moncada, y escribents dels magatzéms de sucre de la Vora del Rech prou hi tenian la seva tirada y 'l seu que sentir, ja que també se 'ls veya de batidors d' empedrat pels cantóns del hostal esperant la conjuntura pera ferli moixaynas ó tirarli amoretas dissimuladament perque 'ls vehins no ho reparessin.

¡De debó!... Qualsevol de nosaltres que 'ns haguessim encontrat joves en aquell temps, tal vegada hauríam fet lo mateix per la Felicia. ¡Qué té que veure! Pot ser no 'n trobaríam un, no dich aquí, sino per tot arreu, qu' en la sèva joventut, d' amagat ó manifestament, s' hagi estat de fer compendis

amorosos per medi del telégrafo posat al llindar d' una entrada y la donzella darrera de la persiana del balcó. ¡Y tant se val! que no haguera estat feyna malaguanyada si la promesa hagués sigut tan enamoradora y tan soberanament hermosa com la Felicia del Hostal del Mon.

∴

¡Era la invenció de la hermosura! Alta, sapada, ben feta, de pródigas formas esculturals que prometían encare més luxós desenrotllo... ¡tenía divuit anys! Cara de reyna, blanca y fina; ulls apassionats d' betxura ametllada que quan los mitj clobía fixant la mirada penetrosa, donavan perturbació y decandiments amorosos ab bascas tornadissas, y 'ls galáns se sentían defallir y afinar, que més d' un, en tránsit tan agut, se planyia de sa dissort y clamava auxili per no morir sense deixar las sévas cosas arregladas.

∴

En Peretó, aquell pillardás que feya la carrera de Vilafranca ab sa galera y cinch matxos agegantats y l' escaler sis, que eran la enveja y regalo dels ulls de tots los de la carrera, desde Ordal fins á Sans (guaytant cap ensá), y per la fama, desde Ordal á Madrid; que boy á las Castellas se parlavan los *aldeanos* á cau d' orella y baixet, ponderant aquellas sis torres caminadoras que tenia arrestelladas á la galera, y callavan després, persignantse y fent anar lo cap endavant y enrera, quan eran sabedors que existía una renglera de matxos de tals condicións y poderío y que 'n Peretó fos lo duenyo de la reyata y de la galera.

¡Lo Peretó!... 'l de las patillas extesas fins á cau de llaví; lo bon mosso, 'l forsut que 's carregava á la espatlla com si fos una xarretera 'ls sachs de tres quintás y 'ls de vintiduas arrobas com si fossin homes y quedava tan descansat que ni la respiració se li alterava ni 'l fum del cigarro deixava de sortir de la séva boca acompassat y cargoladís com si acabés de fer beguda. Aqueix també estava enamorat de la Felicia. ¡Y tantas com n' havía despreciadas de donzellas en hostals y posadas per venir á entendrirse y minvar la séva robustesa als peus d' aquell pasmo d' hermosura que no 'n feya cabal ni esment!

∴

—¡Felicia, dona encisadora! li deya, fés *actuar* los sis matxos de la méva galera; ves quantas doblas de quatre se 'n podrían donar, y que s' empenyi y mal vengui hisendas y masos de regadiu lo qui 'ls vulgui comprar, y tot aquell munt de doblas de quatre que de tan alt té de fer rodar lo cap, será esmersat per las tévas joyas de nuvia... ¡si 't vols casar ab mi! ¡Prenda dels ulls, anyoransa del cor! ¿qué no 't decanta tal sacrifici y tanta voluntat?

Y ella no responia, baixos los ulls, guaytant la punteta de la xinel-la que sortía y s' amagava com una bufonería ran de faldillas.

—¿Qué vols que m' enmatzini per donarte recreyo y contentament? Si t' estimo que só capás de ferte ditxosa encare que 'm costi la vida.

Aixís podré morir pensant en tú. ¡Ves si 'n tindrá de durada y fermesa lo téu recort! ¡Sol, ab mi clós dins de la tomba y 'ls anys passant!... Perque Déu bé ha de donar algun consol als que moren enamorats!

∴

Carretera amunt, sinó mort ben aclaparat, se 'n tornava 'l garbós Peretó cambiant la ruta desde Vizcaya á Madrit.

¿Qué es aixó de ferli la rialleta ni de guaytársel ab ulls entendrits aquellas reals mossas de las Provincias ni las xulas de la Cort? «Malvinatje la compassió, deya: la que 'm miri ab sospita li esberlo 'l cor.» Y 'n quedaren de donzellas despreciadas y afligidas per aquells vols de Madrid y més enllá, y de cors endolats y ulls plorosos! .. Fins senyoras del primer rango, enamoradas del séu boato y gallardía cridavan *al Catalán* desfetas en llágrimas y panteig y 'l tornavan á cridar revingudas de las bascas y ab lo desassossego de semblants traballs.

Ell ab lo corch que 'l rosegava sempre, no tenía pietat á ningú, sempre ab la Felicia presenta, fentli ardorosas caricias ab lo pensament, que, de tan lluny, no hi arribavan fins á la ingrata del Hostal del Mon!

∴

En Salvador se va fer treure la bona ventura per un aucellet del Coix. Estimava á la Felicia, 's veya rodejat de rivals y competidors, y no sabent com manejarse, acudí al últim remey: inquirir la sèva planeta. No més li va sortir que aniría á América y que havía de morir ofegat. Dels sèus amors ni de la Felicia no 'n resá gota 'l *pajarito*.—Ja estich á cobro: no m' espanto, va dirse. Ja fugiré de l'aygua: que d' aquí endavant no 'n vull ni á la escudella; per beure y per la curiositat gastaré vi ranci y esperit. ¡Ay si la Felicia m' acaba de posar l' apreci! quina gana la dels peixos y las *balenas* qu' esperarán lo mèu berenar quan vingui de Cuba. Com que no hi haurá anada, que 'm prenguin la ventatja per quan retorni.

∴

Era cosa delitosa sentirlo festejar. La Felicia s' hi distreya y potser l' estimava més per divertit que no per maco y ben plantat. Los vespres quan tenía arreglada la quadra, tothom á retiro, menos los passatjers que tornavan tart, eixía al pati, fosch, quiet, tranquil, ab un fanal ab bombeta d' oli que feya la cerimonia de cremar sense donar llum, y ab una tosseta encomanadissa, que més d' una vegada l' arreplegava la Felicia y sino, ab uns quants llegums sechs tirats á la finestra, li donava l' alerta, y al bell punt y sense tossir apareixía ella, 's donavan la bona nit, ell apoyat en lo brocal del pou y la Felicia en lo replá de baix á la escala de cotzes á la barana—que era una distancia molt enrahonada—comensavan los sèus coloquis que, en tal hora, ab semblant misteri y quietut, ab lo suau olor que escampavan los testos d' alfábrega y moraduix, ells sols ne gaudían la dolsor, sense que altres oidos tafaners poguessen gustar tan sabrosa delicia y tan enmelada.

Lo primer Dèu te guart que li donava sempre anava seguit de épicas mentidas fillas del sèu apassionament; que no li bastavan los termes regulars y naturals per posar en son lloch la fal-lera del sèu enamorament.

—Avuy, de qué no prench mal per mor de tú.

—¿Y axó?

—No res. Prou que ho sabía al anarmen que tu 't quedavas aquí. Donchs, noya, per tot te veya y no 't podía conseguir. Quan he estat al Padró, perseguinte sempre sense lograrho, dech haver cridat assistencia, agafeula, que es ella, la que 'm malmena 'l cor. Un de policía m' ascomet:—¡Dónde está?...—Me 'l miro de cap á pèus:—¿Y vosté que 'n té de fer, senyor Arias? Es la reyna la que persegueixo; treguis la gorra desseguida: fassi acatament parlant d' ella.

—*¡Lo que tiene usted es una papalina!...*

—¡Dèu m' assisteixi! Quan hi sentit aquest renech, potser hi estat cinch minuts ab los ulls closos y ab rodaments de cap: tot ho veya trabucat; los campanars ran de terra y la *Tomasa* arrossegant. La claror pujava de baix y 'l sol enclotat abeurantse en un sot... Me revesteixo de punt, l' agafo y 'l porto al *cuartelillo* Valga que allí entre 'l Gobernador y personas que s' hi han posat pel sèu influxo, li han conseguit l' indult y l' he perdonat. Era un pare de familias ¿qué l' havía de fer perdre? Perque, del Padró estant que li pronunciava la sentencia: fora d' empleo y ab alguna macadura ó altra per damunt del cos. No sé ell que haguera triat; ó 'l cap romput ó l' ós qu' hagués triat fora de lloch. ¡Poca criansa! ¡parlar de tú y no treures lo boneto!

¡Qué n' ets de maca! li deya de sopte mirantla fixament ab exaltació. M' encega aquesta cara quan la veig riallera. No, no tinguis pòr, no m' acostaré més: no posis barrera... A casa nostra, quan jo arribi, semblará que toquin á Aleluya; com si ressucités Jesús. Jo 't portaré la felicitat ó 't donaré la mèva perque visquis contenta y en pau y ditxosa, perque no 't dolgui ¡reyna mèva! ser tan hermosa... y la dona d'un pobre matalot!

∴

—¿Tant mateix t' hi vols casar? li deyan las comares xafarderas del barri. ¿No veus que no portará may calsas? ¿y tants bons partits com desprecias?

La Felicia no 'ls tornava resposta; y sola plorava, no gosava lluytar perque 's deya: «Sí, ell m' enamora y es bó y es noble y generós y te 'l cor sá; y 'ls altres son traficants orgullosos que prenen ma hermosura per vanitat sèva; y aquest m' estima per mí sola perque la voluntat lo guía.. ¿Y 'n Peretó? 's preguntava. Aqueix es rich y també m' estima... ¡Bah! també es per fantasía:

diría que tè la dona més maca de Barcelona y 'ls matxos més valents del Regne.

¡Tú, Salvador: tú serás ó cap més!»

∴

Sí, 's van casar: ¿qué havían de fer si era una parella triada directament y s' hagueran anyorat massa dividits? Quín xiuxiu hi va haver entre las donas finestreras y desvagadas dels Flassaders, y de sátiras mortificantas pèl Salvador ¡Pobre hereu del Graner y 'ls infelissos comerciants de campetxo! Ni una mirada esgarriada conseguiren de la Felicia.

—

L' endemá mateix del casament, lo Salvador anava tot atalayat baixant lo parament del entressol á la botiga: armari, taula, cadiras, etc.

—¿Y ara? li preguntá la Felicia tota estranyada ¿qué vol dir aqueix trasbals, qué ja 'ns mudém?

—No, que 't planto botiga de drapayre.

—¿Qué t' has begut l' enteniment?

—Déixam fer y anirás ben guiada; per fer diners se tè de trafiquejar.

—¡Pero si son los nostres mobles!...

—Tonta, de día serém comerciants; á entrada de fosch tot á sòn lloch... Vull guanyarte una fortuna; que ja ho sabs que no hi puch anar á América ¿qué no 't recordas de la planeta?

—

Quatre anys després comprava ab sos diners, guanyats ab afany y vivó, l' establiment de més crit de Barcelona; l' Hostal de la Bona Sort, que 'ls jayos d' aquell temps diuhen que hi havía una hostalera tan guapassa! Donchs, era la Felicia.

Emili Vilanova.

ÚLTIMA HORA (1)

Ja que hi fa versos tothom,
al menos poséumhi 'l nom.

Frederich Soler.

---

(1) A última hora rebém aquesta proba de bona voluntat del nostre amich Soler, qui agobiat per desgracias de familia, no pogué aquest any afavorirnos com de costúm ab una composició escrita ex-profés pera nostre *Almanach*.

PROU.